

ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

IZRADA I IZVOĐENJE PROJEKATA SLABE I JAKE STRUJE

Rudeš bb, 84300 Berane - Crna Gora

Tel; +382 68 832 800, +382 67 232 862

www.dd-ing.me; info@dd-ing.me, ddingba15@gmail.com

ELABORAT O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

INVESTITOR: Dragan Vesković

OBJEKAT: Stambeno-poslovni objekat (auto-servis)

LOKACIJA: Kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane

Berane, Maj 2025. godine

Sadržaj

1. OPŠTA DOKUMENTACIJA	4
1.1. Podaci o nosiocu projekta	4
1.2. Podaci o projektu	4
1.3. Rješenje o imenovanju multidisciplinarnog radnog tima	5
1.4. Rješenje o registraciji za pravno lice u centralnom registru Privrednog suda	6
1.5. Licenca pravnog lica – projektanta za izradu tehničke dokumentacije	8
1.6. Licence i ovlašćenje ovlašćenog inženjera	10
1.7. Diplome i potvrde o radnom iskustvu članova tima	12
2. TEKSTUALNA DOKUMENTACIJA	25
2.1. Opis lokacije	25
2.1.1. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena	26
2.1.2. Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja	32
2.1.3. Klimatske karakteristike	32
2.1.4. Prirodni resursi	36
2.1.5. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine	37
2.1.6. Biodiverzitet, zaštićena prirodna dobra, biljne i životinjske vrste	38
2.1.7. Pejzaž	39
2.1.8. Materijalna, kulturna dobra i zaštićena prirodna dobra	40
2.1.9. Naseljenost, koncentracija i demografske karakteristike	42
2.1.10. Privredni i stambeni objekti	43
2.1.11. Infrastrukturni objekt	43
2.1.12. Podaci o potrebnoj površini zemljišta u m ² za vrijeme izgradnje	44
3. OPIS PROJEKTA	45
3.1. Opis fizičkih karakteristika projekta	45
3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta	51
3.3. Detaljan opis projekta	53
3.4. Prikaz vrste i količine potrebne energije i energenata, vode, sirovina i drugog potrošnog materijala koji se koristi za potrebe tehnološkog procesa sa posebnim osvrtom na količine i karakteristike opasnih materija	55
3.5. Prikaz vrste i količine ispuštenih gasova, otpadne vode i drugih čvrstih, tečnih i gasovitih otpadnih materija, po tehnološkim cjelinama, uključujući: - emisije u vazduh; - ispuštanje u	

vodotoke; - odlaganje na zemljište; - buku, vibracije, toplotu; - zračenja (jonizujuća i nejonizujuća).....	55
3.6. Prikaz tehnologije tretiranja svih vrsta otpadnih materija (prerada, reciklaža, odlaganje i sl.).....	59
3.7. Rekultivacija terena	61
3.8. Organizacija rada i zaštita na radu	63
4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE	65
5. OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVNIH REŠENJA	71
6. OPIS SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE	75
6.1. Naseljenost i koncentracija stanovništva	75
6.2. Flora i fauna	75
6.3. Zemljište.....	79
6.4. Vode	81
6.5. Vazduh	83
6.6. Klima.....	84
6.7. Kulturno nasleđe-nepokretna kulturna dobra.....	84
6.8. Predio i topografija	84
6.9. Izgrađenost prostora lokacije i njene okoline.....	85
7. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU	86
7.1. Kvalitet vazduha.....	86
7.2. Zemljište i vode	87
7.3. Lokalno stanovništvo.....	90
7.4. Uticaj na ekosistem i geologiju	91
7.5. Namjena i korišćenje površine.....	91
7.6. Uticaj na komunalnu infrastrukturu	92
7.7. Uticaj na zaštićena prirodna i kulturna dobra	92
7.8. Akcidentne situacije.....	92
7.9. Kumulativni uticaj.....	93
8. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	94
9. PROGRAM PRAĆENJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU	110
9.1. Prikaz stanja životne sredine prije puštanja projekta u rad	110
9.2. Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu	110
9.3. Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara	111

9.4. Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima	111
9.5. Obavezu obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja	111
9.6. Prekogranični uticaj	112
10. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA	113
11. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA	115
12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA	116
13. DODATNE INFORMACIJE	117
14. LITERATURA	118
PRILOZI	120

1. OPŠTA DOKUMENTACIJA

1.1. Podaci o nosiocu projekta

NOSILAC PROJEKTA: Dragan Vesković

REGISTRACIONI BROJ:

ODGOVORNO LICE: Dragan Vesković

ADRESA: Opština Berane

KONTAKT OSOBA: Dragan Vesković

BROJ TELEFONA: +382 68 438 538

EMAIL ADRESA:

1.2. Podaci o projektu

NAZIV PROJEKTA: Stambeno-poslovni objekat (auto-servis)

LOKACIJA: Kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”

ADRESA: Opština Berane

Glavni podaci o projektu (pun i skraćeni naziv, lokacija, adresa)

Izgradnja poslovnog objekta namijenjenog obavljanju djelatnosti auto servisa. Objekat je poslovne namjene u prizemlju, dok je u kasnijoj fazi planirana dogradnja dvije etaže stambene namjene, koje nisu obuhvaćene ovim Elaboratom.

Lokaciju predmetnog objekta čini kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane.

1.3. Rješenje o imenovanju multidisciplinarnog radnog tima

Na osnovu člana 19. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 075/18 od 23.11.2018), donosim sledeće:

RJEŠENJE

o formiranju multidisciplinarnog tima za izradu

ELABORATA O PROCJENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

za nosioca projekta Dragana Vesković za izgradnju stambeno-poslovnog objekta (auto-servis)

Sastav tima:

Stefan Ralević, dipl. biolog, spec. ekologije

Mihajlo Vratnica, spec sci. el.

Miroslav Mićović, dip. ing. prerade drveta

Milena Lalić, dipl.ing

Marijana Joksimović, spec. životne sredine

Koordinator za izradu Elaborata: Stefan Ralević, dipl. biolog, spec. ekologije

Berane, april 2025. godine

Izvršni direktor
Milovan Gojković

1.4. Rješenje o registraciji za pravno lice u centralnom registru Privrednog suda

**IZVOD IZ CENTRALNOG REGISTRA PRIVREDNIH
SUBJEKATA PORESKE UPRAVE**

Registarski broj 5 - 0734691 / 004
PIB: 03054616

Datum registracije: 25.06.2015.
Datum promjene podataka: 16.03.2021.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "D&D ING" BERANE

Broj važeće registracije: /004

Skraćeni naziv: D&D ING
Telefon: +38268832800
eMail: ddingba15@gmail.com
Web adresa: www.dd-ing.me
Datum zaključivanja ugovora: 15.06.2015.
Datum donošenja Statuta: 15.06.2015. Datum promjene Statuta: 22.02.2021.
Adresa glavnog mjesta poslovanja: RUDEŠ BB BERANE
Adresa za prijem službene pošte: RUDEŠ BB BERANE
Adresa sjedišta: RUDEŠ BB BERANE
Pretežna djelatnost: 7112 Inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje
Obavljanje spoljno-trgovinskog poslovanja: DA
Oblik svojine: Privatna
Porijeklo kapitala: Domaći
Upisani kapital: 1.000,00Euro (Novčani 1.000,00Euro, nenovčani 0,00Euro)

OSNIVAČI:

MILOVAN GOJKOVIĆ 0105978272009 CRNA GORA

Uloga: Osnivač

Udio: 100% Adresa: UL. 29 NOVEMBAR BR.18 BERANE CRNA GORA

1/2

LICA U DRUŠTVU:

MILOVAN GOJKOVIĆ 0105978272009 CRNA GORA

Adresa: UL. 29 NOVEMBAR BR.18 BERANE CRNA GORA

Uloga: Izvršni direktor

Ovlašćenja u prometu: Neograničeno ()

Ovlašćen da djeluje: POJEDINAČNO ()

Izdato: 10.02.2025 godine u 09:03h

Berane

Željko Novović

1.5. Licenca pravnog lica – projektanta za izradu tehničke dokumentacije

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19

81000 Podgorica, Crna Gora

tel: +382 20 446 200

fax: +382 20 446 215

Broj: UPI 123-259/1
Podgorica, 24.09.2021. godine

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, postupajući po zahtjevu D&D ing doo Berane broj UPI 123-259/1 od 23.09.2021.godine, za izdavanje licence za projektanta i izvođača radova, na osnovu člana 135 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 83/20)) člana 13 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20 i 121/20) i člana 46 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donijelo je

RJEŠENJE

D&D ing doo Berane, izdaje se

LICENCA

za projektanta i izvođača radova

na period od 5 godina.

Obrazloženje

Aktom broj UPI 123-259/1 od 23.09.2021.godine, ovom organu obratilo D&D ing doo Berane, zahtjevom za izdavanje licence za projektanta i izvođača radova. Uz zahtjev, imenovano društvo je dostavilo sljedeće dokaze: Izvod iz CRPS Uprave prihoda i carina reg br.5-0734691/004, PIB 03054616, ugovor o radu br.09/2021 od 15.09.2021.godine zaključen između D&D ing doo Berane i Mihajila Vratnice, potvrda o poslodavcu i zaposlenima Uprave prihoda i carina – Područna jedinica Berane od 17.09.2021.godine, rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma br. UPI 107/7-658/2 od 21.03.2018.godine kojim je Vratnici M. Mihajilu spec.sci. energetike i automatike iz Podgorice izdata licenca ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta i potvrda Inženjerske komore Crne Gore br.02-248 od 09.02.2021.godine o članstvu u Komori Mihajila M. Vratnice.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma razmotrilo je podnijeti zahtjev sa priloženom dokumentacijom i odlučilo kao u dispozitivu rješenja a ovo iz sledećih razloga:

Odredbom člana 122 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je, da je privredno društvo koje izrađuje tehničku dokumentaciju (projektant), odnosno privredno društvo koje gradi objekat (izvođač radova), dužno da za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije, dijela tehničke dokumentacije odnosno građenje ili izvođenje pojedinih vrsta

radova na građenju objekata, ima najmanje jednog zaposlenog ovlašćenog inženjera po vrsti projekta koji izrađuje i to za: arhitektonski, građevinski, elektrotehnički i mašinski projekat, odnosno vrsti radova koje izvodi na osnovu tih projekata. Stavom 2 propisano je da obavljanje pojedinih poslova iz prethodnog stava projektant, odnosno izvođač radova može da obezbijedi na osnovu zaključenog ugovora sa drugim privrednim društvom koje ima zaposlenog ovlašćenog inženjera za određenu vrstu projekta, odnosno radova.

Dalje, članom 137 stav 2 prethodnog zakona propisuje se da se licenca za privredno društvo izdaje za period od pet godina.

Prema članu 5 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", broj 79/17,78/21), propisano je da se u postupku izdavanja licence projektanta i izvođača radova provjerava: 1) da li podnosilac zahtjeva u radnom odnosu ima zaposlenog ovlašćenog inženjera; i 2) licenca ovlašćenog inženjera.

Postupajući po predmetnom zahtjevu, Ministarstvo je, na osnovu raspoloživih dokaza, utvrdilo da su ispunjeni uslovi propisani Zakonom i Pravilnikom, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda, u roku od 20 dana od dana prijema istog.

1.6. Licence i ovlaštenje ovlaštenog inženjera

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
I LICENCIRANJE
Direkcija za licenciranje
Broj: UPI 107/7 – 658/2
Podgorica, 21.03.2018. godine

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po zahtjevu Vratnice Mihajila, spec. sci. energetike i automatike, iz Podgorice, za izdavanje licence za ovlaštenog inženjera, na osnovu člana 135 st. 1 i 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore" br. 64/17) i člana 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore" br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

1. IZDAJE SE VRATNICI M. MIHAJILU, spec. sci. energetike i automatike, iz Podgorice, LICENCA ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.
2. Ova Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

Obrazloženje

Aktom, br. UP I 107/7-658/1 od 20.02.2018.godine, Vratnica Mihajilo, spec. sci. energetike i automatike, iz Podgorice, obratio se ovom ministarstvu zahtjevom za izdavanje licence ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Uz zahtjev imenovani je ovom ministarstvu dostavio sledeće dokaze:

- Diplomu o stečenom visokom obrazovanju, izdatu od strane Elektrotehničkog fakulteta Univerzitet Crne Gore, br. 102 od 02.10.2013.godine;
- Rješenje br. 01-130/3 od 08.02.2017.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore, kojim se izdaje licenca odgovornog projektanta za izradu projekata elektro-instalacija jake struje;
- Rješenje br. 01-130/4 od 08.02.2017.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore, kojim se izdaje licenca odgovornog inženjera za izvođenje elektro-instalacija jake struje;
- Akt Ministarstva pravde, br. 05/2-72-2919/18/14 od 20.03.2018.godine, kojim je izdato uvjerenje da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti za imenovanog;
- ovjerenu fotokopiju radne knjižice i kopiju lične karte.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, razmotrilo je podnijeti zahtjev pa je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja, a ovo sa sledećih razloga:

Naime, članom 123 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata («Službeni list Crne Gore» br. 64/17), propisano je da ovlašćeni inženjer može da bude fizičko lice koje obavlja poslove izrade tehničke dokumentacije odnosno građenje objekta, odgovarajuće struke, sa visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacijom VIII podnivoa okvira kvalifikacije i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta.

Članom 3 stav 1 tačka 1 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci („Službeni list Crne Gore" br. 79/17), utvrđene su vrste licenci, a

IV Proleterske brigade broj 19, 81000 Podgorica
Tel: (+382) 20 446 279; (+382) 20 446 339; Fax: (+382) 20 446-215
Web: www.mrt.gov.me

između ostalih i licenca ovlašćenog inženjera koja se izdaje fizičkom, licu za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Članom 4 stav 1 tač. 1-4. Pravilnika, utvrđeno je da se u postupku izdavanja licence ovlašćenog inženjera, provjerava:

1. identitet podnosioca zahtjeva;
2. da li podnosilac zahtjeva posjeduje visoko obrazovanje, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija, odnosno da li je izvršeno priznavanje inostrane obrazovne isprave najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija;
3. da li podnosilac zahtjeva ima najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenju objekata sa visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacije i
4. da li je podnosilac zahtjeva osuđivan za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Stavom 3 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se radno iskustvo u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra radno iskustvo u svojstvu saradnika na izradi tehničke dokumentacije na građenju objekata, odnosno izvođenja pojedinih radova na građenju objekata. Stavom 4 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se izuzetno od stava 3 ovog člana, fizičkom licu koje posjeduje licencu za izradu tehničke dokumentacije i građenje objekata, izdatu po propisima koji su važili do donošenja ovog propisa, radno iskustvo može dokazati na osnovu uvida u dokumentaciju koja je bila osnov za njeno izdavanje.

Članom 137 stav 1 Zakona, propisano je da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Rješavajući po predmetnom zahtjevu, a na osnovu uvida u dostavljene dokaze, ovo ministarstvo nalazi, da su se u konkretnoj pravnoj stvari stekli uslovi za primjenu čl. 123 stav 1 i 135 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u vezi čl 3 stav 1 tač. 1 i čl. 4 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci.

Saglasno izloženom, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLASČENO SLUŽBENO LICE
Nataša Pavičević

1.7. Diplome i potvrde o radnom iskustvu članova tima

UNIVERZITET CRNE GORE
PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET
Broj dosijea: 12 / 16

Crna Gora UNIVERZITET CRNE GORE PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET			
10.09.2018			
Prijemno	Ime	Odnos	Vrijednost
	2372		

Na osnovu člana 165 stava 1 Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni list RCG", broj 60/03), člana 115 stava 2 Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", broj 44/14, 47/15 i 40/16) i službene evidencije, a po zahtjevu studenta Ralević (Dragan) Stefan, izdaje se

UVJERENJE

O ZAVRŠENIM POSTDIPLOMSKIM SPECIJALISTIČKIM AKADEMSKIM STUDIJAMA

Ralević (Dragan) Stefan, rođena 27.10.0192. godine u mjestu **Berlin, Njemačka**, upisana je studijske 2016/2017 godine na **PRIRODNO-MATEMATIČKI FAKULTET** - Podgorica studijski program **BIOLOGIJA-EKOLOGIJA**, u trajanju od 1 (jedne) godine, obima 60 ECTS kredita. Studije je završila 29.06.2018. godine, sa srednjom ocjenom "C" (7.88) i time stekla

STEPEN SPECIJALISTE (Spec.Sci)

BIOLOGIJA-EKOLOGIJA

Uvjerenje služi privremeno do izdavanja diplome.

Broj: 61
Podgorica, 10.09.2018. godine

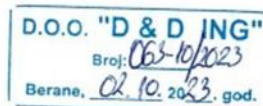

DEKAN,
Prof.dr Predrag Miranović

"D&D ING" d.o.o. Berane

ul. Rudeš bb, Berane, tel, 068 832 800, 067 232 862, 069 769 672, ddingba15@gmail.com, info@dd-ing.me, www.dd-ing.me

Na lični zahtjev Stefana Ralevića izdaje se

POTVRDA

Da Stefan Ralević (Bsc biologije – VII sss) JMBG 2710992271994 posjeduje radno iskustvo kod poslodavca "D&D ing" d.o.o. Berane, na poslovima stručnog saradnika u periodu 2016 do danas.

U navedenom periodu imenovano je radio kao stručni saradnik na pripremi dokumentacije za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata i Izradi eleaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

U navedenom periodu imenovana je radila kao stručni saradnik na pripremi dokumentacije za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata i Izradi eleaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, kao i stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu

Izvod iz referenc liste za Elaborate o procjeni uticaja na životnu sredinu na kojoj je imenovana učestovala:

1. Elaborat o procjeni uticaja – Montenegro Armour Group Bijelo Polje – Proizvodnja borbenog vozila,
2. Elaborat o procjeni uticaja – Nikola d.o.o. Berane – Proizvodnja peleta,
3. Elaborat o procjeni uticaja – Gora – Mont d.o.o. – Prerada drveta,
4. Elaborat o procjeni uticaja – Excalibur MNE Berane – Proizvodnja proizvoda od voća i povrća,
5. Elaborat o procjeni uticaja – Opština Berane – Rekonstrukcija Stadiona,
6. Elaborat o procjeni uticaja – Zeleno Borje Pljevlja – Proizvodnja peleta,
7. Elaborat o procjeni uticaja – BA TiM Berane – Proizvodnja PVC i AL stolarije,
8. Elaborat o procjeni uticaja – Duško i Dejan Anđić Berane – Servis motornih vozila,
9. Elaborat o procjeni uticaja – Opština Bijelo Polje – Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda,
10. Elaborat o procjeni uticaja – MS Comerc Pljevlja- Prerada drveta,
11. Elaborat o procjeni uticaja – Tehnocop Žabljak – Postrojenje za proizvodnju betona
12. Elaborat o procjeni uticaja – Agrolužac Berane – Proizvodnja proizvoda od voća i povrća,
13. Dokumentacija za odlučivanje - Sirara Kljajić Berane – Proizvodnja sira,
14. Dokumentacija za odlučivanje - Selca d.o.o. Gusinje – Rekonstrukcija benzinske stanice,
15. Dokumentacija za odlučivanje - Sirara Kljajić Berane – Proizvodnja sira
16. Dokumentacija za odlučivanje - Deljevina d.o.o. Pljevlja – Lameliranje drveta

Potvrda se izdaje radi dokazivanja iskusta na poslovima izrade Elaborata o procjeni uticaja, te se u druge svhe ne može iskoristiti.

Datum:

02.10.2023.godine

Direktor:

UNIVERZITET CRNE GORE
INSTITUT ZA BIOLOGIJU MORAUCG
Univerzitet Crne GorePut 1 Bokeljske brigade 68, 85330 Kotor, Crna Gora
Tel/fax: +382 32 334 570; Direktor: +382 32 334 569; E-mail: ibmk@ucg.ac.me; www.ucg.ac.me/ibm
Žiro račun: 510-8051-40 CKB PIB: 02016702 PDV: 30/31-03951-6

broj	09-881
Kotor	05.05.2023.god.

POTVRDA

Kojom se potvrđuje da je **Stefan Ralević** (JMBG 2710992271994) angažovan u Institutu za biologiju mora Kotor, Univerzitet Crne Gore od 15.01.2017.godine do 31.12.2022. godine kao posmatrač u morskom ribarstvu (DCF- DCFR – Okvirni program za prikupljenje podataka u morskom ribarstvu), sa VI stepenom stručne spreme, a od 29.06.2018. godine sa VII/1 stepenom stručne spreme.

Imenovani više nije u radnom odnosu na Univerzitetu Crne Gore- Institutu za biologiju mora Kotor.

Potvrda se izdaje na lični zahtjev kao dokaz o radnm iskustvu radi budućih zaposlenja i u druge svrhe se ne može koristiti.

Direktor

Dr Mirko Đurović

Za5.1.01-1

PRIRODNJAČKI MUZEJ CRNE GORE
PODGORICATrg Vojvode Bećir-Bega Osmanagića 16
PO Box 374
e-mail: prmuzej@t-com.meTel: 633 184 (centrala)
623 544 (direktor)
623-933 (fax)

Broj: 063-335/2

Datum: 25.04.2023

Na osnovu čl. 33 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) i čl. 18 Statuta JU Prirodnjački muzej Crne Gore (br. 01- 33/1 i 07-2911), a na zahtjev Stefana Ralevića br. 063- 335 od 25.04.2023. godine, izdajem

POTVRDU

STEFAN RALEVIĆ je u stalnom radnom odnosu u JU Prirodnjački muzej Crne Gore i raspoređen je na radno mjesto kustosa u zbirci riba.

Imenovani ima 1 godinu, 11 mjeseci i 26 dana radnog staža.

Potvrda se izdaje radi učešća imenovanog u izradi elaborata za procjenu uticaja na životnu sredinu.

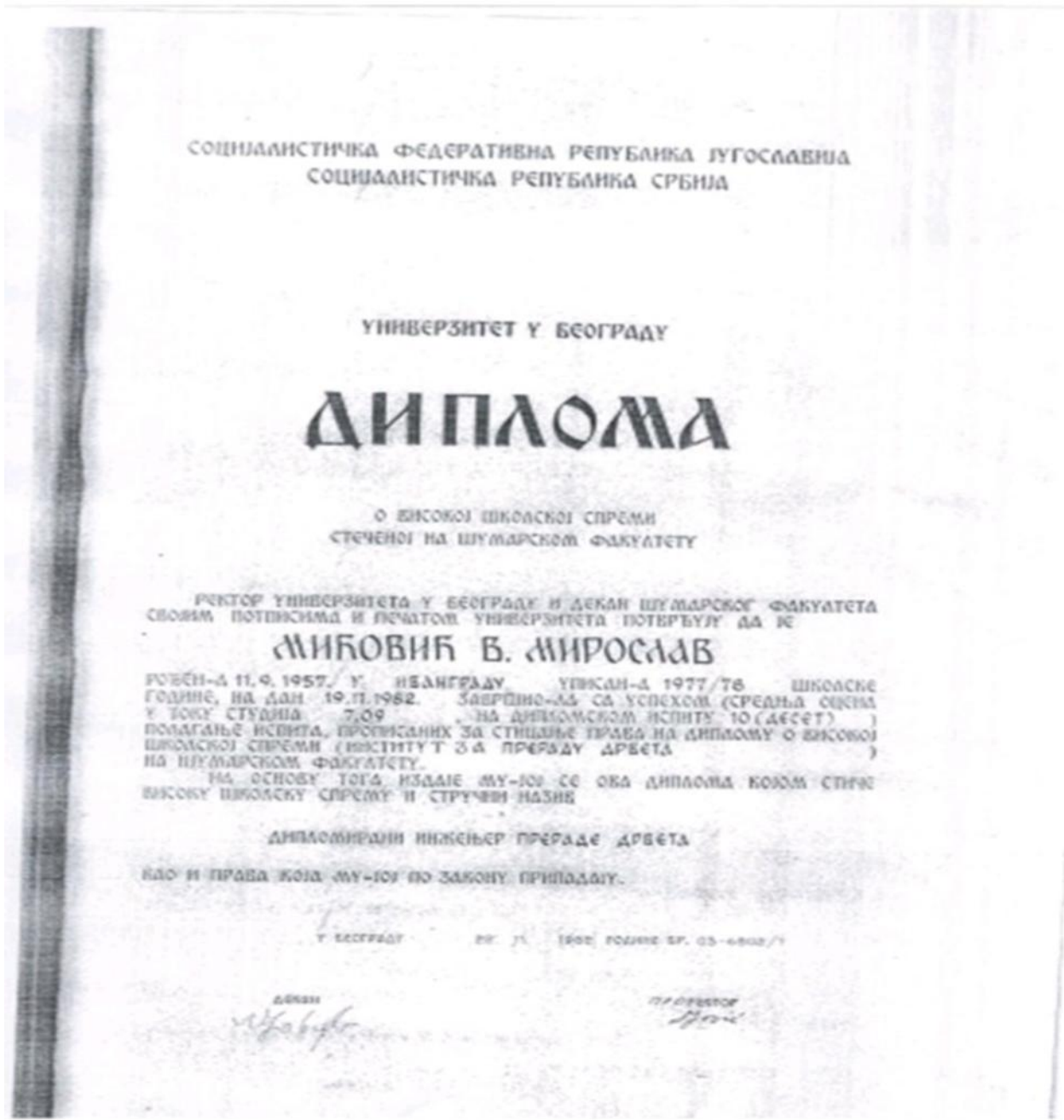
DIREKTORICA

Dr Natalija Čadenović

Dostavljeno:

-imenovanom

-arhivi

ŠIK "POLIMLJE" - Berane d.o.o

Rudeš bb, 84300 Berane, Montenegro
Tel/Fax +38251/235-257, +38251236359
e-mail: polimlje@st-ocm.me, www.polimlje.me
Žiro račun: 535-8902-48, PIB - 02448076, PDV 60/01-00537-8
IBAN: ME25535066010002679887, Swift: PIVAMEPG
Prva Banka, Montenegro
Intermediary bank: COBADEFF, Commerz BANK AG Frankfurt

Broj: 458
Datum: 24. 12. 2013 god.

POTVRDA

Kojom se potvrđuje da je Mićović Miroslav, JMB: 1109957270013, u radnom odnosu u ŠIK "Polimlje" DOO Berane u periodu od 06.09.2010.godine do 31.07.2013.godine, kao i u neprekidnom radom odnosu od 01.11.2016.godine.

U navedenom periodu imenovan je radio na poslovima glavnog inženjera u primarnoj preradi drveta i projektovanja postrojenja za mehaničku preradu i obradu drveta.

Potvrda se izdaje na lični zahtjev zaposlenog, a u svrhu ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

ŠIK "Polimlje" DOO Berane

Osnivač

Dragoslav Bojović

CRNA GORA • UNIVERZITET CRNE GORE • MONTENEGRO • UNIVERSITY OF MONTENEGRO • CRNA GORA • UNIVERZITET CRNE GORE

Univerzitet Crne Gore
ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET
(naziv ustanove visokog obrazovanja)

DIPLOMA

POSTDIPLOMSKIH SPECIJALISTIČKIH AKADEMSKIH STUDIJA

Vratnica (Milorad) Mihajilo
(prezime, ime roditelja i ime)

rođen/a 20.11.1986. u Peći, Srbija završio/la je
(datum) (mjesto - država)

ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET i stekao/la
(naziv ustanove visokog obrazovanja) **08.07.2013.**
(datum završetka studija)

STEPEN SPECIJALISTE (Spec. Sci)
ENERGETIKA I AUTOMATIKA
(naziv studijskog programa)

sa svim pravima koja pruža Diploma

Broj iz evidencije 102.

U Podgorici, 02.10.2013. godine

Dekan/Direktor
Zoran Veljović
Prof. dr Zoran Veljović

Rektor
Miranović
Prof. dr Predrag Miranović

"D&D ING" d.o.o. Berane

ul. Rudeš bb, Berane, tel, 068 832 800, 067 232 862, 069 769 672, ddingba15@gmail.com, info@dd-ing.me, www.dd-ing.me

Na lični zahtjev Mihajila Vratnice, izdaje se

POTVRDA

Da Mihajilo Vratnica (Spec.Sci.el.) JMBG 2011986934978, posjeduje radno iskustvo kod poslodavca "D&D ing" d.o.o. Berane, na poslovima konsultanta i stručnog saradnika od 2016 do 2021 godine, a od 2021 i dalje stručnog lica za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu u stalnom radnom odnosu.

U navedenom periodu imenovano je radio kao odgovorni projektant, ovlašćeni inženjer ,stručni saradnik na pripremi dokumentacije za odlučivanje o potrebi izrade elaborata i Izradi eleaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, kao i stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu.

Datum:

26.01.2023.godine

Direktor:

УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ
ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ У ПОДГОРИЦИ

ДИПЛОМА

o сиченом високом образовању

Николић Бранка Милена

рођена 17. 07. 1969. године у Социљу-Невесиње, Босна и Херцеговина
уписана школске 1991/92. године, а дана 15. 07. 2010. године
завршила је студије на Грађевинском факултету у Подгорици на смјеру
конструкцијом, са оцијеним усјехом 6,85 (шест и 85/100) у шоку
студија и оцијеном 10 (десет) на дипломском испиту.

На основу штога издаје јој се ова диплома о сиченом високом
образовању и стручном називу

дипломирани инжењер грађевинарства

Редни број из евиденције о издајеним дипломама 661.
У Подгорици, 24. 12. 2010. године

Декан,

Проф. др Милона КНЕЖЕВИЋ

Ректор,

Проф. др Предраг МИРАНОВИЋ

ENGSOFT ENGINEERING d.o.o.

Adresa: PC Kruševac, 53
81000 Podgorica, Crna Gora
PIB: 03012620
e-mail: engsoftengineering@gmail.com
tel. 068 025 010

DOKAZ O RADNOM ISKUSTVU

Milenu Lalić, dipl.ing.građ., je u firmi EngSoft Engineering d.o.o. zaposlena od 11.02.2015. na funkciji izvršnog direktora i vlasnika firme.

Vodjenje sopstvene firme, kontakti i pregovori sa potencijalnim investitorima i podizvođačima, priprema tehničke dokumentacije, izrada projekata organizacije građenja i izrade projekata konstruktivne faze, provjera sigurnosti i stabilnosti objekata, davanje uputava za rad radnicima na gradilištu u pogledu zaštite na radu, nadzor nad građenjem i rekonstrukcijom građevinskih objekata su poslovi koje obavljam u firmi „EngSof Engineering“ d.o.o.

LICENCA ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekata.

Broj i datum izdavanja Licence ovlašćenog inženjera:UPI 107 / 7-284 / 2 ; 26.02.2018

Ovlašćeni inženjer za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenja objekata u firmi Zoronjić d.o.o., kao i saradnik zaštite na radu u pomenutoj firmi.

Poslovi na kojima sam osim navedenog bila angažovana su :

- Saradnik u nadzoru izgradnje objekta Stambeno – poslovni / više porodično – stanovanje – Površina 900 m² – Objekat 1
Investitor: „Black Stone CG“ d.o.o. Lokacija Dobrota-Kotor
- Saradnik u nadzoru izgradnje objekta Stambeno – poslovni / više porodično – stanovanje – Površina 1000 m² – Objekat 2
Investitor: „Black Stone CG“ d.o.o. Lokacija Dobrota-Kotor

- Saradnik na projektovanju i nadzoru rekonstrukcije poslovnog objekta „Vratnica“, Investitor – Auto kuća Vratnica d.o.o.
- Ovlašćeni inženjer za građenje objekta i saradnik zaštite na radu – Porodičnog stambenog objekta – Bijela- površina od 400 m2 K.O. Bijela UP 922/1
Izvođač radova : " SUPERIOR " d.o.o.
- Ovlašćeni inženjer za građenje objekta i saradnik zaštite na radu – Stambeni objekat u Zoni MST5, UP 273, Po + P + 1
Bijela Centar – Herceg Novi
Investitor : Gordana Seferović
Izvođač radova : "Zoronjić" d.o.o.
- Ovlašćeni inženjer za građenje objekta i saradnik zaštite na radu – Uređenja dijela obale – Baošići, Herceg Novi
Invstitor : „Koneva“ d.o.o.
Izvođač radova: „Zoronjić“ d.o.o.
- Poslovni objekat - TehnoMax Sutorina, Herceg Novi,
Investitor: „TehnoMax“ – Podgorica
Izvođač radova: „EngSoft Engineering“ d.o.o.
- Prodajno – Servisno – Proizvodni kompleks Dewaco M – Danilovgrad
Invesitor: "Dewaco" d.o.o.
Izvođač radova: "EngSoft Engineering" d.o.o.
- Ovlašćeni inženjer i saradnik zaštite na radu
Poslovni objekat - Nim Real Estate– Tivat
Investitor: "Nim Real Estate" d.o.o.
Izvođač radova: "EngSoft Engineering" d.o.o.

Podgorica; 27.11.2020

Izvršni direktor
Lalić Milena

Milena Lalić

UNIVERZITET CRNE GORE
METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
Broj dosijea: 10 / 18

Na osnovu člana 165 stava 1 Zakona o opštem upravnom postupku ("Službeni list RCG", broj 60/03), člana 115 stava 2 Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", broj 44/14, 47/15 i 40/16) i službene evidencije, a po zahtjevu studenta Joksimović (Milija) Marijana, izdaje se

UVJERENJE

O ZAVRŠENIM POSTDIPLOMSKIM SPECIJALISTIČKIM PRIMIJENJENIM STUDIJAMA

Joksimović (Milija) Marijana, rođena 31.10.1996. godine u mjestu Pijevlja, opština Pijevlja, Crna Gora, upisana je studijske 2018/2019 godine na METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET - Podgorica studijski program ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE, u trajanju od 1 (jedne) godine, obima 60 ECTS kredita. Studije je završila 30.09.2019. godine, sa srednjom ocjenom "B" (8.73) i time stekla

STEPEN SPECIJALISTE (Spec.App)

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Uvjerenje služi privremeno do izdavanja diplome.

Broj: 169
Podgorica, 08.10.2019. godine

Dekan,
Prof. dr Mira Vukčević

"D&D ING" d.o.o. Berane

ul. Rudeš bb, Berane, tel: 068 832 800, 067 232 862, 069 769 672, ddingba15@gmail.com, info@dd-ing.me, www.dd-ing.me

Na lični zahtjev Marijane Joksimović, izdaje se

POTVRDA

Da Marijana Joksimović (Spec. Sci. Životne Sredine) JMBG 3110996295029, posjeduje radno iskustvo kod poslodavca "D&D ING" d.o.o. Berane, na poslovima konsultanta i stručnog saradnika od 2019 do 2023. godine, a od 2023. godine i dalje poslove stručnog lica za obavljanje poslova zaštite i zdravlja na radu kao i stručnog lica za pripremu elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, u stalnom radnom odnosu.

U navedenom periodu imenovana je radila kao stručni saradnik na pripremi dokumentacije za odlučivanje o potrebi izrade elaborata i Izradi elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, kao i stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu.

Datum:

05.02.2025.godine

2. TEKSTUALNA DOKUMENTACIJA

2.1. Opis lokacije

Lokaciju predmetnog objekta čini kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno“, Opština Berane.

Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu urađen je na osnovu Projektnog zadatka i Urbanističko-tehničkih uslova izdatim od stane „Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora“, Opština Berane.

Uvidom u zvanične katastarske planove, katastarski operat, izdate urbanističko-tehničke uslove broj 07-332/24-844/6 od 23.12.2024. godine, kao i u projektnu dokumentaciju utvrđeno je da se proizvodni objekat planira na:

- kat. parceli broj 188/3, po LN 1518 – prepis, livada 1. klase, površine 455 m², u vlasništvu Investitora.

Predmetna lokacija se nalazi u gusto naseljenom urbanom području koje karakteriše prisustvo poslovnih, stambenih i individualnih porodičnih objekata. Najbliži objekat udaljen je oko 15 metara, dok se najbliža individualna porodična kuća nalazi na približno 20 metara. U širem okruženju nalaze se dvije rijeke – Sušica na oko 250 metara i Lim na oko 400 metara. Lokacija je u blizini važnih gradskih sadržaja, uključujući zdravstvene, obrazovne, kulturne i administrativne ustanove, kao i vjerske objekte. Udaljenosti do ovih objekata kreću se u rasponu od nekoliko stotina metara do oko dva kilometra. Na oko 300 m nalazi se Opšta bolnica Berane, a na oko 400 m nalazi se Gradska kapela. Na oko 580 m nalazi se autobuska stanica. Na oko 600 m nalazi se JU Srednja medicinska škola. Na oko 630 m nalazi se Manastir Đurđevi stupovi. Na oko 750 m nalazi se Džamija Berane. Na oko 800 m nalazi se OS „Vuk Karadžić“. Na oko 860 m nalazi se Aerodromska pista Berane (nije u funkciji). Na oko 1000 m nalazi se Polimski muzej. Na oko 1200 m nalazi se Opština Berane. Na oko 2000 m nalazi se vatrogasna stanica Berane.

Napomena: sve udaljenosti su izražene kao vazдушna linija.

Slika 2.1: Lokacija objekta (izvor: Geoportal CG)

2.1.1. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena

Opština Berane, smještena u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, odlikuje se raznovrsnim prirodnim karakteristikama koje su rezultat složenih geoloških, geomorfoloških, hidrogeoloških i seizmoloških procesa.

Pedološke karakteristike

Zemljište u Beranama je raznoliko, sa prisustvom aluvijalnih slojeva bogatih šljunkom, pijeskom i glinom. Debljina ovih slojeva varira, a muljevita glina se javlja u slojevima debljine od 20 do 70 cm. Aluvijalna zemljišta pokazuju visok sadržaj kalcijum-karbonata (CaCO_3), što utiče na njihovu plodnost i hemijske osobine. Prema dostupnim podacima, od ukupne površine opštine, obradivo zemljište čini oko 22%, dok šume pokrivaju približno 37% teritorije. Šumski resursi su značajni, sa ukupnom površinom šuma i šumskih zemljišta od oko 27.856,58 hektara.

Geomorfološke karakteristike terena

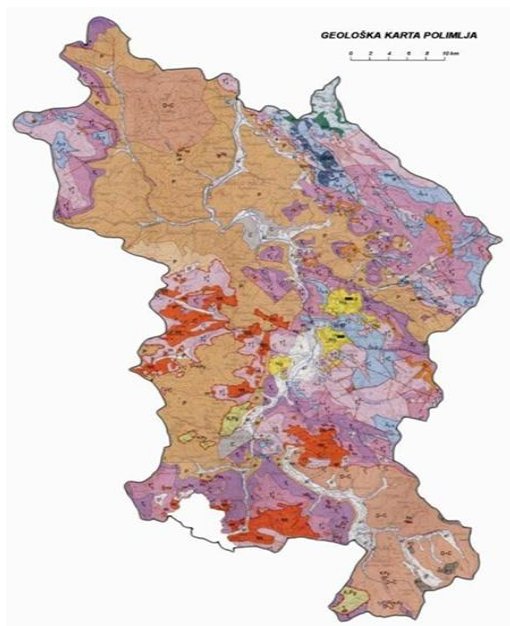
Reljef opštine Berane oblikovan je kombinacijom tektonskih, glacijalnih i fluvijalnih procesa. Ovo područje karakterišu doline, brda i planinski masivi, sa izraženim geomorfološkim oblicima koji su rezultat dugotrajnih prirodnih procesa. Kotlina se pruža u pravcu sjeveroistok–jugozapad, dužine oko 9 km i širine 3–5 km. Sredinom kotline protiče rijeka Lim, dijeleći je na dvije gotovo jednake cjeline. Desna obala Lima karakteriše se neogenim reljefom sa dolinama i zaobljenim uzvišenjima, dok lijeva obala ima terasasti, fluvio-glacijalni reljef sa pet terasa.

Geološke karakteristike

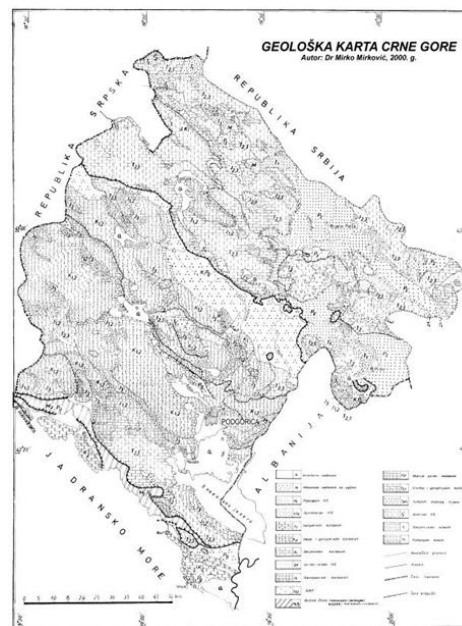
Geološka struktura Berana obuhvata različite litološke jedinice, uključujući sedimentne, magmatske i metamorfne stijene. Ova raznolikost geoloških formacija doprinosi složenosti terena i utiče na hidrogeološke i seizmološke karakteristike područja. U okolini Berana, posebno na planini Sjekirici, identifikovana su nalazišta rude olova i cinka sa procijenjenim rezervama od oko 16,5 miliona tona. Takođe, postoje značajna nalazišta opekarskih glina i granitnog kamena pogodnog za građevinsku industriju.

Geološka građa Polimlja

Prostor Polimlja, gdje pripada i teritorija Opštine Berane, u geološkom smislu, pripada Durmitorskoj geotektonskoj jedinici. Ova jedinica obuhvata terene sjeverne i sjeveroistočne Crne Gore. U geološkoj građi Polimlja učestvuju klastični sedimenti paleozoika, klastični, karbonatni i silicijski sedimenti i vulkanske stijene trijasa, jurski, kredno-paleogeni i neogeni sedimenti, kao i kvartarne tvorevine.

Slika 2.2: Geološka karta Polimlja

Slika 2.3: Geološka karta CG, Marković,
2000 Fušić i Spalević 2000

Paleozoik

Sedimenti paleozoika u Polimlju imaju veoma veliko rasprostranjenje. Javljaju se u okolini Plava, Murina, Andrijevice, Berana i Bijelog Polja. Na osnovu paleontoloških dokaza izdvojeni su sedimenti devon-karbona, karbona i perma, navodi Živaljević 1989.

Devon-karbonski sedimenti (D+C) su najstariji otkriveni sedimenti u Polimlju. Javljaju se u široj okolini Plava i na području Ljuboviđe i Grnčarevske rijeke. Devon-karbon ovog prostora izgrađuju kvarcni metapješčari, metaalevroliti, kvarcno-sideritski, kvarcno-kalcitski i trakasti kvarcno-sericitski škriljci, krečnjaci i konglomerati. Najzastupljeniji su kvarcni metapješčari, dok su krečnjaci veoma rijetki i javljaju se u vidu manjih sočiva u seriji metapješčara i pomenutih škriljaca. Isti je slučaj i sa konglomeratima. Procjenjena debljina devon-karbonskih sedimenata je oko 600m.

Sedimenti karbona (C) izdvojeni su na relativno malom prostoru u dolini Lima u okolini Andrijevice, nizvodno od Berana, između Crnče i Zatona, kao i nizvodno od Bijelog Polja u selu Kanje.

U litološkom pogledu karbon je predstavljen krečnjacima, pješčarima, škriljcima i konglomeratima. Krečnjaci su uglavnom masivni, crne ili tamnosive boje i redovno imaju kalcitske žice. Javljaju se u vidu većih ili manjih sočiva raspoređenih bez reda, vertikalno i horizontalno u pješčarsko-škriljavoj seriji. Osobine škriljaca su različite i često naglo promjenjive. Najviše su zastupljeni kvarc-liskunski i sericit-hloritski škriljci. Pješčari se pojavljuju u vidu slojeva, banaka ili kao masivni, i uglavnom su liskunoviti i kvarcni. Konglomerati su najmanje zastupljeni i javljaju se u obliku slojeva ili gnijezda u škriljavo- pješčarskoj seriji. Debljina karbonskih sedimenata je oko 300m.

Sedimenti perma (P) izdvojeni su na relativno velikom prostoru. Javljaju se na području Komova, Trešnjevika, Bjelasice, širem području Bijelog Polja i Rožaja. U okviru perma izdvojene su pješčarsko-škriljava serija i serija krečnjaka i dolomitičnih krečnjaka.

Pješčarsko-škriljava serija perma predstavljena je pješčarima, škriljcima, konglomeratima, kvarcitima, alevrolitima i laporcima. Pješčari su najviše zastupljeni, a među njima su najčešći liskunoviti, kvarcni i konglomeratični. Javljaju se u vidu slojeva ili kao proslojci u laporovito-glinovitim sedimentima. Boja im je svijetlosiva do mrkosiva. Kvarc-sericitski i grafitični škriljci imaju značajan udio u permskoj seriji. Konglomerati se javljaju mjestimično, unutar pješčarsko-škriljave serije u vidu manjih proslojaka, ili samostalno izgrađuju veće mase i tada se sa njima često javljaju kvarciti. Laporci i alevroliti su prilično rijetki članovi serije.

Krečnjaci, dolomitični krečnjaci i dolomiti su relativno česti u permskoj seriji. Javljaju se, uglavnom, u pješčarsko-škriljavoj seriji u obliku tankih proslojaka i sočiva, a na prostoru Bjelasice i samostalno u vidu većih masa. Dolomitični krečnjaci i dolomiti su masivni, a rjeđe stratifikovani. Ponekad su i bituminozni. Krečnjaci su različiti: jedri, trošni, brečasti, glinoviti i pjeskoviti. Uglavnom su veoma prekrystalisali i sa čestim kalcitskim žicama. Javljaju se u vidu slojeva i banaka, a mjestimično su i masivni. Debljina permskih sedimenata iznosi oko 600m.

U okolini Bijelog Polja, u dolini Grančarevske rijeke, odnosno Lješnice su, u permskoj seriji, konstatovane i magmatske stijene. To su kvarcdioriti, korniti i metakvarckeratofiri. Kvarcdioriti se javljaju u vidu pojava, koje imaju izgled manjih intruzivnih tijela i u obliku žica u karbonatnim stijenama. Korniti su nastali u zoni kontakta kvarcdiorita sa okolnim sedimentnim stijenama (krečnjacima i pješčarima). Metakvarckeratofiri predstavljaju jako izmijenjene i metamorfisane vulkanite i javljaju se u nekoliko manjih pojava u oblasti između Ljuboviđe i Grančarevske rijeke, kao i u Lipnici. To su, najčešće, konkordantna tijela ili diskordantne žice (debljine do 2,5m) u pješčarima i škriljcima.

Trijas

Sedimenti i magmatske stijene trijase starosti imaju veoma veliko rasprostranjenje u Polimlju. Otkriveni su na prostoru Visitora, Zeletina, Komova, Bjelasice u okolini Berana i Andrijevice i između Bijelog Polja i Rožaja.

Izdvojene su tvorevine donjeg, srednjeg i gornjeg trijasa. U okviru srednjeg trijasa izdvojeni su anizijski i ladinski kat.

Sedimenti donjeg trijasa (T1) su otkriveni u dubljim erozionim prodorima ili, u vidu uzanog pojasa, okružuju srednjetrijasko krečnjake čineći im podinu. Ispod obično strmih srednjetrijaskih krečnjačkih ostjenjaka, donjotrijaski sedimenti su često pokriveni odronima i siparima. Otkriveni su na Bjelasici, u području Stožera i Kozice, u gornjem toku Lima i to na području Visitora, Zeletina i Komova, u dolini Šekularske rijeke, u okolini Berana, u dolini Vrbničke rijeke, odnosno Lješnice i na Turjaku.

Na ovim prostorima sedimenti donjeg trijasa su iznad pješčarsko-škriljave serije mlađeg paleozoika, a u podini anizijskih krečnjaka. Izgrađuju ga sivi, zelenkasti i crveni liskunski pješčari, sivi, žućkasti i crvenkasti kvarcni pješčari i kvarciti, slojeviti, pjeskoviti i laporoviti oolitični krečnjaci sa proslojcima sivih i sivozelenih laporaca. U završnim djelovima se javljaju škriljavi, rjeđe pločasti glinoviti krečnjaci, sive boje, na čijim se površinama uočavaju krečnjačka sočiva i kvрге, zbog čega se nazivaju kvргavi krečnjaci. Sa ovim krečnjacima se mjestimično javljaju i crni krečnjaci sa kalcitskim žicama, zatim tamnosivi oolitični, pjeskoviti, škriljavi i laporoviti krečnjaci koji se međusobno smjenjuju.

Na području Stožera i Kozice donji trijas izgrađuju sivi, krupnozrni kvarcni pješčari i mikrokonglomerati, ljubičasti i crveni liskunoviti pješčari, kvarcni pješčari, slojeviti, pjeskoviti i laporoviti krečnjaci, oolitični krečnjaci i dolomiti i dolomitični krečnjaci.

Debljina donjotrijaskih sedimenata iznosi oko 300 m. Tvorevine srednjeg trijasa leže konkordatno preko sedimenata donjeg trijasa i javljaju se na Bjelasici, Zeletinu, Sjekirici, Visitoru, Komovima, na širem prostoru između Rožaja, Korita i Bjelopoljske Bistrice, zatim na području Kozice i Stožera. Srednji trijas je predstavljen krečnjacima, dolomitičnim krečnjacima, dolomitima, rožnacima, vulkanskim i intruzivnim stijenama. Izdvojeni su anizijski i ladinski sprat. Sedimenti anizijskog sprata (T21) su konkordanti preko kampilskih krečnjaka. Otkriveni su u području Stožera, Kovrena, Bjelasice, Komova i Visitora, kao i na desnoj strani Lima na potezu između Bistrice, Rožaja i planine Sjekirice, zatim u okolini Andrijevice, sa obje strane Šekularske rijeke, na Planinici, Vaganici, u okolini Berana i na području Korita. Na čitavom ovom prostoru anizijski sprat je karakterističnog litološkog sastava.

Preko kampilskih sedimenata redovno se javljaju jedri, uglavnom stratifikovani krečnjaci. Školjkastog su preloma sa čestim kalcitskim žicama. Sa krečnjacima se javljaju stratifikovani i masivni dolomitični krečnjaci i dolomiti. Ovi članovi bočno i vertikalno prelaze jedan u drugi. Iznad njih su stratifikovani i masivni krečnjaci. Završni dio anizijskog sprata čine pločasti, tamni, crvenkasti, djelimično glinoviti, brečasti krečnjaci hanbuloškog tipa. Oni su konstatovani u okolini Andrijevice (Rasojevička glavica, Jejevica, Mojanska rijeka, Božići, Visibaba), na Bjelasici (Troglav), u okolini Šekulara (Brajenica, Crvena stijena), na Koritima (Sipanje, Đalovići, Crni vrh, Negobratina, Osmanbegovo selo) i dr.

Debljina anizijskih krečnjaka iznosi oko 300 m. U toku srednjeg trijasa, krajem anizijskog i početkom ladinskog sprata na ovom prostoru dolazi do magmatske aktivnosti koja je dala efuzivne i intruzivne stijene. Srednjotrijaske efuzivne stijene otkrivene su na relativno velikom prostoru. Javljaju se na planini Bjelasici, u Kozici, na Zeletinu, Visitoru, Lipovici, Piševu i Sjekirici. Ove stijene pripadaju trijaskom vulkanizmu i predstavljaju tipične submarinske izlive.

Glavna masa ovih stijena izlivena je u srednjem trijasu. Pri kraju vulkanske aktivnosti stvorene su manje količine tufova i vulkanskih breča, koje se, zajedno sa manjim izlivima, smjenjuju sa rožnacima i sericitskim škriljcima. Preko ovih stijena nalaze se pločasti krečnjaci sa proslojcima i kvrgama rožnaca ladinskog sprata. Petrološkim ispitivanjima konstatovane su dvije grupe vulkanita i to: normalni subalkalni vulkaniti - andeziti i daciti sa međuprelazima i alkalni vulkaniti - spiliti i keratofiri sa međuprelazima. Efuzivne stijene su redovno praćene i odgovarajućim tufovima. Intruzivne stijene su otkrivene na sjevernim i istočnim padinama Visitora, u Konjusima, na sjevernim padinama Sjekirice, u dolini Šekularske rijeke i u okolini Bijelog Polja (na području Grančarevske rijeke). To su dioritske stijene (dioriti, kvarcdioriti, dioritporfiriti i kvarcdioritporfiriti) koje ponekad imaju oblik manjih intruzija, a najčešće se javljaju u vidu paralelnih žica u sedimentima mlađeg paleozoika, donjeg i srednjeg trijasa.

Na kontaktu sa ovim stijenama, a naročito sa karbonatima, nastali su skarnovi. Sive i sivozelene su boje, masivne teksture i jako sitnog zrna, tako da ih je vrlo teško razlikovati od kvarcnih pješčara, kvarcita i skarnova. Mineralni sastav im je dosta jednostavan. Obično su izgrađeni od plagioklasa, kvarca, piroksena i amfibola, kao bitnih sastojaka i apatita, cirkona, magne tita i ilmenita, kao sporednih sastojaka. Naknadnim hidrotermalnim procesima ove stijene su, najčešće, duž pukotina silifikovane, epidotisane, piritisane, kalcitisane i albitisane, a rjeđe se zapaža da su ovi procesi zahvatili i čitavu masu stijena. Sedimenti ladinskog sprata (T22) su otkriveni na prostoru Lipovice, u okolini Andrijevice, na Jerininoj glavi i Sjekirici, u okolini Berana, na Bjelasici i Koritima.

Na području Lipovice u donjem dijelu ladinskog sprata, dijelu koji se nalazi iznad vulkanita, razvijeni su laporci, pjeskoviti laporci, i rožnjaci sa proslojcima tufova i tufita. U gornjem dijelu su razvijeni slojeviti, sivi i rumenkasti, laporoviti i detritični krečnjaci sa proslojcima i muglama rožnaca. Ladinski krečnjaci okoline Andrijevice se nalaze iznad anizijskih krečnjaka ili su navučeni preko devon-karbonskih pješčara i škrljaca iznad sela Gračanice. Obodom Beranske kotline i u području Kaludarske rijeke ladinski krečnjaci se razvijaju iz anizijskih krečnjaka. Na području Korita sedimenti ladinskog sprata otkriveni su na relativno velikom prostoru. Mjestimično leže preko crvenih, hanbuloških anizijskih krečnjaka, a u bazi su gornjotrijaskih krečnjaka. Zastupljeni su crveni, pločasti rožnaci, pločasti, slojeviti, mikrokristalasti krečnjaci sa muglama i proslojcima rožnaca i proslojcima tufova, kao i slojeviti detritični i mikrokristalasti krečnjaci sa rijetkim muglama rožnaca.

Na području Bjelasice ovaj sprat je predstavljen vulkanogeno-sedimentnom formacijom i krečnjačkom facijom. Tvorevine pomenute formacije javljaju se, redovno, u zonama pored velikih eruptivnih izliva. U njen sastav, pored vulkanita ulaze: tufovi, tufiti, laporci, rožnaci i krečnjaci. Starost ovih tvorevina nije paleontološki dokazana. Međutim, u nekoliko lokalnosti konstatovano je da se tvorevine ove formacije redovno javljaju iznad krečnjaka hanbuloškog tipa, a ispod krečnjaka sa rožnacima. Na osnovu takvog položaja mišljenje je da ove tvorevine odgovaraju starijim djelovima ladinskog sprata (buhenštajn- vengen). Na ovim prostorima ladinski sprat predstavljen je i ubranim stratifikovanim krečnjacima sa proslojcima i kvrgama rožnaca. Sedimenti gornjeg trijasa (T3) su, na prostoru Polimlja jako malo zastupljeni. Javljaju se samo na području Korita, gdje su predstavljeni krečnjačkom facijom koju karakteriše smjena slojevitih i bankovitih krečnjaka, dolomitičnih krečnjaka i dolomita.

Jura

U Polimlju je jura predstavljena tvorevinama dijabaz-rožnačke formacije (J2+3). Otkrivena je u vidu nepravilnih pojaseva u okolini Berana i na području Korita. Tvorevine ove formacije leže diskordantno preko sedimenata paleozoika ili trijasa.

U građi dijabaz-rožnačke formacije učestvuju sedimentne i magmatske stijene. Od sedimentnih stijena su zastupljeni pješčari, alevroliti, siliciozni laporci, rožnaci, glinci, laporoviti krečnjaci i rjeđe krečnjačke breče i konglomerati. Glinci i laporci zajedno sa alevrolitima su najzastupljeniji članovi dijabaz-rožnačke formacije. Oni predstavljaju osnovnu masu u kojoj su smješteni svi drugi njeni članovi, a to su slojevi i blokovi pješčara i rožnaca, sočiva krečnjaka, zatim blokovi dijabaza i spilita. Pješčari imaju znatnog udjela u građi ove formacije. Javljaju se u vidu blokova, a rjeđe i slojeva u smjeni sa alevrolitima, glincima i rožnacima. Boje su zelenkaste i mrke.

Mjestimično, kao i rožnaci, sadrže impregnacije i prevlake mangana. Alevroliti se javljaju uz pješčare i glince i manje su zastupljeni od pješčara. Mjestimično se javljaju i konglomerati, koji su izgrađeni od valutaka rožnaca, pjeskovitih i silicioznih glinaca, krečnjaka, alevrolita i kalcita. Javljaju se, takođe, sočiva, proslojci i veće partije slojevitih, pločastih, često laporovitih, pjeskovitih i detritičnih, krečnjaka sive sivozelene i crvenkaste boje.

Rožnaci predstavljaju čest član ove formacije. Javljaju se u vidu paketa oštro odvojenih od drugih stijena. Ponekad se smjenjuju sa glincima i alevrolitima, a javljaju se i kao sočiva u dijabazima. Boje su sivozelene, mrkocrvene i crvene. U dijabaz-rožnačkoj formaciji zastupljeni su serpentiniti, gabrovi, dijabazi i spiliti.

Kreda-paleogen

Dejstvom erozije i drugih faktora u okolini Andrijevice, na prostoru Oblog brda i na potezu Kralji – Trešnjevo, otkriven je kredno-paleogeni durmitorski fliš (K- Pg) u vidu tektonskih prozora. Sedimenti ovog fliša su predstavljeni krupnozrnim heterogenim krečnjačkim brečama i konglomeratima preko kojih se javlja pjeskovito-laporovita serija, a preko nje leže bankovite krečnjačke breče, bankoviti i slojeviti krečnjaci i slojeviti, sivi, laporoviti krečnjaci sa muglama i proslojcima rotnaca i pločasti, sivi i rumeni laporci.

Neogen

Neogen (Ng) je u Polimlju razvijen u faciji jezerskih sedimentata. U okolini Berana postoje dva basena sa slatkovodnim neogenim sedimentima: beranski i polički basen. U oba ova, danas međusobno odvojena basena, nalaze se jezerski sedimenti sa ugljem koji se eksploatiše. Litološki sastav tih sedimentata čine: laporci, gline, pijesak, pješčari i rjeđe šljunkovi i konglomerati. Laporci imaju dominantan udio.

Kvartar

Kvartarne tvorevine su u Polimlju predstavljene različitim genetskim tipovima: glaciofluvijalnim sedimentima, morenama, terasnim sedimentima, aluvijumom i deluvijumom. Glacifluvijalni sedimenti (glf) su izdvojeni na Bjelasici na potezu Šiško jezero-Kurikuće. Stvoreni su od glacijalnog materijala koji je transportovan rječnim tokovima, formiranim otapanjem lednika. Izgrađeni su od šljunkova, pjeskova i glinovitih pjeskova. Za vrijeme glacijalne epohe široki planinski prostor sjeverne Crne Gore bio je zaglečeren. Lednici su se kretali planinskim padinama u niže prostore, razarali i sa sobom nosili velike količine materijala. Morenski materijal je sastavljen od krečnjačkih blokova, oblutaka, komada i šljunkovito-pjekovitog, pa i glinovitog materijala. U njemu se nalaze još i fragmenti dolomita, materijal od vulkanskih stijena, pješčara, roznaca, konglomerata i breča, što je u svakom slučaju u zavisnosti od geološkog sastava terena preko koga su se kretali glečeri. Na prostoru Polimlja morene (gl) se javljaju u okolini Plava (Kofijača, Čakor), na Komovima i Bjelasici.

Terasni sedimenti (t) se javljaju u dolini Lima kod Berana. Izgrađuju ih slabovezani konglomerati, zatim šljunkovi i pjeskovi. Aluvijalni sedimenti (al) su razvijeni u dolini Lima i u dolinama njegovih većih pritoka: Komaračke rijeke, Kutske rijeke, Zlorečice, Kaludarske rijeke, Lepešnice i Bistrice. Ove nanose izgrađuju šljunkovi, pjeskovi, mulj i pjeskovite gline, odnosno materijal koji vodi porijeklo od stijena koje izgrađuju okolni teren (Mirković i sar, 1985.). Deluvijum (d) se javlja skoro na svim planinskim padinama, obično ispod strmih ostjenjaka. Materijal se sastoji od komada koji nijesu zaobljeni.

Hidrogeološke karakteristike terena

Berane se odlikuju bogatim hidrogeološkim potencijalom, sa razvijenom mrežom površinskih i podzemnih voda. Rijeka Lim, sa svojim pritokama, protiče kroz opštinu u dužini od oko 20 km. Podzemne vode su prisutne u različitim hidrogeološkim jedinicama, sa preovlađujućim nepropusnim slojevima, što utiče na dostupnost i kvalitet vode. Rijeka Lim je glavni vodotok koji protiče kroz kotlinu, a njene pritoke i brojni izvori doprinose bogatstvu hidrogeoloških resursa. Međutim, eksploatacija šljunka i pijeska iz korita Lima, kao i neadekvatno upravljanje otpadnim vodama, predstavljaju izazove za očuvanje kvaliteta ovih resursa.

Seizmološke karakteristike

Opština Berane se nalazi u seizmički aktivnoj zoni Crne Gore. Seizmička mikrorajonizacija pokazuje da područje ima potencijal za zemljotrese srednjeg do jačeg intenziteta, što zahtijeva posebnu pažnju u planiranju i izgradnji infrastrukturnih objekata.

2.1.2. Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja

Glavno izvorište vodosnabdijevanja opštine Berane je **Merića vrelo**, smješteno u blizini naselja Lubnice. Ovo izvorište je kaptirano i povezano magistralnim vodovodom sa pumpnom stanicom u Beranama. Distributivna mreža, koja obuhvata primarni i sekundarni dio, duga je oko 161 km i koristi je nešto preko 70% stanovnika opštine, što je u skladu sa državnim prosjekom.

Kaptažna građevina na Merića vrelo nalazi se na nadmorskoj visini od 962 metra, a protok u dovodnim cjevovodima iznosi oko 197 litara u sekundi. U slučaju kvarova ili tehničkih intervencija na objektima podsistema Merića vrelo, kao rezervni kapacitet koristi se Manastirsko vrelo, sa pumpnom stanicom kapaciteta 78 litara u sekundi.

Takođe, Berane je jedini grad na sjeveru Crne Gore koji je izgradio postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacionu mrežu, čime je značajno unaprijedio upravljanje komunalnim otpadnim vodama.

Pored glavnog izvorišta **Merića vrelo**, Opština Berane koristi i nekoliko drugih izvorišta za vodosnabdijevanje:

- **Manastirsko vrelo:** Služi kao rezervno izvorište za grad Berane, sa kapacitetom od oko 85 litara u sekundi. Voda se distribuira pomoću pumpne stanice.
- **Dapsića vrelo:** Dio je „Dapsićko-Poličkog“ vodovodnog sistema kapaciteta 45 litara u sekundi, koji snabdijeva ruralna područja poput Police, Gornje Budimlje, Dapsića i Petnjika.
- **Kozičak:** Napaja gornji dio prigradskog naselja Buče, u dijelu sela Jugovine.
- **Ržano vrelo:** Nalazi se u selu Kaludra.
- **Ševarine:** Smješteno u Vinickoj.

Važno je napomenuti da su neka od ovih manjih seoskih izvorišta, poput Kozička, Ržanog vrela i Ševarina, privremeno stavljena van upotrebe zbog prisustva opasnih bakterija.

2.1.3. Klimatske karakteristike

Među faktorima koji bitno utiču na klimu pojedinih krajeva i mjesta Crne Gore prioritet imaju: geografska širina, udaljenost od mora, reljef, nadmorska visina, jezera, tlo, biljni pokrivač i rad čovjeka.

Geografski položaj Crne Gore, na sredini između subtropskih krajeva, visokog vazdušnog pritiska (azorski maksimum), i subpolarnih područja, niskog vazdušnog pritiska (islandski minimum), uslovljava da se preko nje odvija znatan dio evropske cirkulacije vazdušnih masa.

Zimi se nad hladnim kontinentom, naročito na sjeveroistoku Evrope, stvara područje visokog pritiska, dok je nad relativno toplim Atlantikom vazdušni pritisak nizak.

Uticaj Jadranskog mora na klimu svih djelova Crne Gore je veliki. Nagle visinske promjene na malim udaljenostima utiču i na karakterističnu razliku mikro klime pojedinih mjesta. Pored uticaja visokih planina i zaravni na klimu na klimu znatno utiču konkavni oblici reljefa. Znatan je modifikatorski uticaj Podgoričko-skadarske kotline, Bjelopavličke ravnice, Nikšićkog polja, ostalih krških polja, kotlina, rječnih dolina, krških uvala, dolova i rupa.

U planinama se, zbog pada temperature sa visinom (prosječno 0,6°C na 100m) skraćuje vegetacioni period, pa je zbog toga dužina sijanja sunca, osobito u tim krajevima, vrlo važan klimatski elemenat. Reljef dosta utiče na raspored i količinu padavina. Na planinama blizu mora količina padavina se povećava sa visinom do 1100 m, a zatim opada, dok je na planinama i unutrašnjosti maksimalna količina padavina na visinama između 1500 m i 2000m.

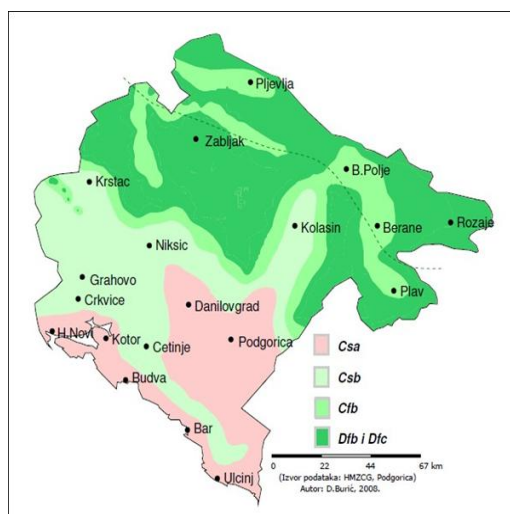
Šume u Crnoj Gori zauzimaju 6800 m² ili 49% površine. Mali je procenat čistih sastojina šuma, što pokazuje neujednačenost klimatskih elemenata.

Tabela 2.1: Srednje mjesečne i godišnje temperature vazduha

Grad	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	God.
Berane	-1.5	0.4	4.4	8.7	13.2	16.4	18.4	17.9	14.2	9.4	4.0	0.2	8.9

Važan faktor za ocjenjivanje i određivanje uslova i stanja životne sredine su klima i meteorološki uslovi. Meteorološke karakteristike: temperatura, vlažnost vazduha, učestalost vjetrova, padavine, intezitet sunčeve svjetlosti i oblačnost su osnovni faktori klime jednog područja.

Crna Gora je zemlja raznovrsnosti u svakom, pa i klimatskom, pogledu. Rijetko je gdje na manjem prostoru zastupljeno više klimatskih tipova sa nekoliko podtipova i varijeteta kao što je to ovdje. To je posledica njenog matematičko-geografskog položaja (41039'-43033'N i 18026'-20021'E), raščlanjenosti i diseciranosti reljefa, premještanja i sučeljavanja vazdušnih masa različitih fizičkih osobina, karaktera podloge i drugih faktora. Veliku ulogu u modifikovanju klime na prostoru Crne Gore imaju ogromne akvatorije Atlantika i Sredozemnog mora, kao i Evroazijsko kopno. Ova ogromna prostranstva predstavljaju izvorne oblasti akcionih centara atmosfere i vazdušnih masa, Burić i sar., 2007.

Slika 2.4: Klimatska rejonizacija Crne Gore po W. Köppenu na osnovu standardnog klimatskog perioda 1961-1990 godina.

- *Cs/s''*-sredozemna klima/prelazna varijanta etezijske klime/;
- *Cf* – umjereno topla i vlažna klima;
- *Df* – umjereno hladna i vlažna klima;
- ----- granica do koje preovladava uticaj Mediterana na režim padavina

Po uobičajenim klimatskim rejonizacijama (Burić i sar., 2008.) u Crnoj Gori se izdvaja nekoliko klima:

- mediteranska,
- submediteranska,
- varijante umjereno-kontinentalne, i
- planinske klime.

Beranska kotlina se značajno razlikuje od okolnog planinskog prostora, koji ima tipičnu planinsku klimu na većim visinama. U samoj kotlini temperaturni odnosi i vjetrovi odgovaraju tipu umjereno-kontinentalne klime, a u rasporedu padavina vide se i uticaji mediteranske klime. Atmosferski talozi su dosta ravnomjerno raspoređeni.

Proljeće je dosta vlažno, vjetrovito i hladno, dok je u jesen mnogo ljepše i prijatnije. Zima dosta kasno počinje, ali se katkad produžuje do kraja aprila mjeseca. Ljeto je prijatno, sa svježim noćima. Najčešći vjetrovi su SZ (9%), JZ (8,7%) i J (6,1%). Bilježe se veliki temperaturni rasponi i ljeti i zimi. Temperatura, tokom ljeta, može dostići 37 °C, a zimi pasti i do -20 °C.

Prosječna godišnja količina padavina je 923,3 mm, a prosječni godišnji broj padavinskih dana je 124,4 što nisu velike vrijednosti. Najveću količinu padavina ima novembar 112,1 mm, a najveći broj padavinskih dana decembar - 12,3. Najmanju količinu padavina ima avgust - 54,6, kao i najmanji broj dana sa padavinama - 7,9. Kontinentalni tip klime, osim velikih dnevnih i godišnjih amplituda temperature, karakteriše i mala godišnja količina padavina uz prilično ravnomjernu raspodjelu po mjesecima. Dana sa snijegom preko 10 cm prosječno godišnje ima 22,1, a broj dana sa snijegom preko 50 cm iznosi 1,8 godišnje. Snijeg na području Berana pada od oktobra do maja.

Na osnovu prosječnih višegodišnjih vrijednosti temperature vazduha i količine atmosferskih padavina, kao i relativne vlažnosti vazduha, klima ove opštine može se okarakterisati kao umjerena i umjereno vlažna. Posledica toga je da se u zemljištima tokom čitave zime intenzivno odvijaju pedogenetski procesi. Maksimum padavina javlja se u periodu septembar-novembar, koji smjenjuje suv period jul-septembar. Ono što posebno karakteriše režim vlaženja ove kotline je veoma neujednačen raspored padavina tokom raznih godina, tj. izraženo je smjenjivanje vlažnih i sušnih godina.

Srednja godišnja temperatura vazduha u Beranama iznosi 9,07°C, pri čemu je najhladniji mjesec januar sa $t = -1,5^{\circ}\text{C}$, a najtopliji jul $t = 18,7^{\circ}\text{C}$. Ovakva godišnja amplituda od $20,2^{\circ}$ i iznos ekstremnih temperatura daju klimi tipična kontinentalna obilježja.

Osnovne klimatske parametre za Opštinu Berane prikazuju tabele 2.2, 2.3, 2.4 i 2.5.

Tabela 2.2: Relativna vlažnost vazduha u % za Opštinu Berane

	jan	feb	mart	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	god
Srednja vrijednost	82,3	77	71,7	70	69	70	68,2	69,5	75,5	77,6	80,9	84	74,65 8

Tabela 2.3: Suma osunčavanja za Opštinu Berane

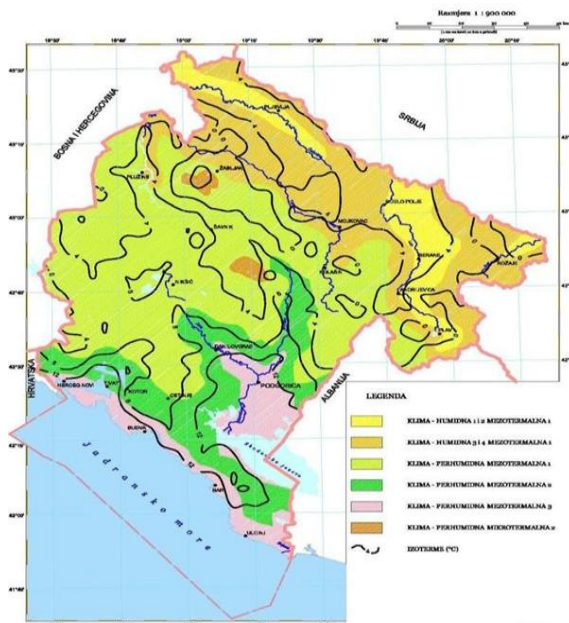
	jan	feb	mart	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	god
Srednja vrijednost	65,4	94,8	135,2	147,4	189,6	215, 5	250	228,9	165,3	129, 9	72,5	46,5	145,08

Tabela 2.4: Broj tmurnih dana u Opštini Berane

	jan	feb	mart	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	god
Srednja vrijednost	16,2	12,8	12,2	10,9	9,6	7	5,4	5	7,3	9,3	14,4	17,8	10,66

Tabela 2.5: Broj vedrih dana u opštini Berane

	jan	feb	mart	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec	god
Srednja vrijednost	1,8	2,4	4	2,9	3	3,7	7,8	8,5	5,5	3,6	1,8	1,1	3,84

Slika 2.5: Karta klimatskih zona Crne Gore, Mugoša i sar., 2007

Prema raspodjeli padavina na toku Lima izdvajaju se tri zone: gornji tok (I zona), srednji (II zona) i donji tok (III zona). U gornjem toku Gusinje, Plav, Murino, Andrijevića godišnja količina padavina je preko 1000 l/m² u srednjem toku (Berane do ispred Bioča) godišnja količina je oko 1000 l/m² i donji tok od Bioča do Savina Polja (do izlaza iz CG) godišnja količina je ispod 1000, do 850 l/m². Posmatrana lokacija, pripada zoni umjereno kontinentalne klime.

2.1.4. Prirodni resursi

Opština Berane, smještena u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, obiluje raznovrsnim prirodnim resursima koji predstavljaju značajan potencijal za ekonomski razvoj. Ovi resursi obuhvataju mineralne sirovine, šumske površine, vodne resurse i poljoprivredno zemljište.

Mineralni resursi

- **Mrki uglj:** Berane raspolaže značajnim rezervama mrkog uglja, procijenjenim na oko 30 miliona tona. Eksploatacija se vrši u četiri rudna basena, uključujući jamu „Petnjik“, koja je do sada otvorila samo dva od osam planiranih eksploatacionih polja.
- **Olovo i cink:** Na planini Sjekirica procijenjene su rezerve olova i cinka od oko 16 miliona tona, što predstavlja značajan rudni potencijal za budući razvoj rudarstva u regionu.
- **Opekarska glina:** Lokaliteti u Budimlji, Jasikovcu i Polici sadrže oko 6 miliona kubnih metara opekarske gline, pogodnih za proizvodnju građevinskog materijala.
- **Tehničko-građevinski kamen, šljunak i pijesak:** Ovi resursi su rasprostranjeni duž riječnih tokova i koriste se u građevinskoj industriji.

Šumski resursi

Šume pokrivaju oko 26.922 hektara opštine, od čega je 22.372 hektara u državnom, a 4.550 hektara u privatnom vlasništvu. Uprava za šume gazduje na oko 21.530 hektara, sa godišnjim etatom od približno 35.000 m³ bruto drvne mase.

Vodni resursi

Rijeka Lim, koja protiče kroz Berane, zajedno sa brojnim pritokama i izvorištima, predstavlja značajan hidrološki potencijal. Ovi vodni resursi su ključni za vodosnabdijevanje, poljoprivredu i potencijalni razvoj hidroenergetike.

Poljoprivredno zemljište

Berane posjeduje plodno poljoprivredno zemljište pogodno za uzgoj različitih kultura. Najzastupljenije su šljiva, jabuka i kruška, što ukazuje na potencijal za razvoj voćarstva i prehrambene industrije.

Ovi prirodni resursi, iako su djelimično eksploatisani u prošlosti, i dalje nude značajne mogućnosti za održivi razvoj opštine. Strategijsko planiranje i odgovorno upravljanje ovim resursima mogu doprinijeti ekonomskom napretku i poboljšanju kvaliteta života stanovništva.

2.1.5. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine

Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine je sposobnost prirodnih sredina da apsorbuju i zadrže različite materije iz okoline. Ovaj kapacitet se može odrediti za različite vrste prirodnih sredina kao što su tlo, voda, vazduh i druge.

Prirodna sredina Opštine Berane ima umjeren apsorpcioni kapacitet, koji se razlikuje u zavisnosti od vrste zemljišta, vodnih resursa i vegetacionog pokrivača. Aluvijalna tla uz rijeke imaju dobru sposobnost filtracije, dok zbijena glinovita tla slabije upijaju zagađenja. Rijeka Lim i podzemne vode imaju ograničen kapacitet samočišćenja, posebno u zoni urbanog zagađenja. Šumski ekosistemi predstavljaju značajan faktor u apsorpciji ugljen-dioksida i stabilizaciji tla, dok atmosferski kapacitet za razgradnju zagađenja opada tokom zimskih inverzija usled korišćenja čvrstih goriva. Najranjivije su zone uz vodotokove i urbana područja bez odgovarajuće infrastrukture za tretman otpadnih voda.

Predmetna lokacija je neizgrađena površina i nije opterećena bilo kojom vrstom negativnih uticaja. Iz tog razloga se, prilikom izgradnje predmetnog projekta, neophodno pridržavati svih predloženih mjera, kako bi se uticaji sveli na najmanju moguću mjeru. Na predmetnoj lokaciji nisu vršena sistematska mjerenja segmenata životne sredine.

Na osnovu obilaska terena može se zaključiti da je kvalitet vazduha očuvan. Objektivno, nema antropogenih uticaja koji su mogli da dovedu do degradacije kvaliteta zemljišta, što navodi na zaključak je da je očuvan prirodni sadržaj zemljišta.

Lokacija se ne nalazi u priobalnoj zoni i zoni morske sredine, jer opština Berane nije u blizini mora i ne pripada primorskom području Crne Gore.

Lokacija nije u neposrednoj zoni riječne sredine, jer se ne nalazi u kontaktnoj zoni riječnog korita (koja obično obuhvata pojas do 100 m, zavisno od lokalne regulative).

Na predmetnoj lokaciji nisu registrovana nepokretna kulturna dobra.

Uvidom u raspoloživu dokumentaciju i obilaskom terena, utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta. Imajući u vidu da je apsorpcioni kapacitet sredine ograničen, kao i prirodni resursi na samoj lokaciji realizacije projekta i u njenom širem okruženju, preporuka je da se prema ovoj sredini treba racionalno i održivo odnositi.

2.1.6. Biodiverzitet, zaštićena prirodna dobra, biljne i životinjske vrste

Na relativno malom prostoru Berana prisutan je bogat biodiverzitet, uslovljen visinskim raščlanjivanjem, razuđenošću i klimatom Crne Gore. U skladu sa opštim prirodnim elementima, bogatstvo živog svijeta se kreće od submediteranskog, preko srednjeevropskog, zapadno-evropskog oblika, pa do alpskih flornih i faunističkih elemenata. Florna područja pripadaju evropskoj podoblasti.

Flora

Na području opštine Berane najveće prostranstvo obuhvataju šume, livade i pašnjaci, a prisutni su i šikare i neobraslo šumsko zemljište, kamenjari, vodene površine, njive i voćnjaci. Pomenućemo samo neke osnovne florističke elemente šire okoline, a koje se mogu sresti u bližoj okolini predmetne lokacije. Na šljunkovito – pjeskovitom tlu doline Lima, u dijelu gdje ona meandrira, sreću se vrba i jova. Iznad rječnog korita Lima na deluvijalnom i deluvijalnom materijalu gaje se žitarice, povrće, a na višljim terenima i voće. Na lokaciji se manjim dijelom na strmim padinama prostiru livade, ali ne možemo govoriti ni o kakvim pašnjacima. Na samoj lokaciji nema šumskog rastinja, osim manjih zajednica niskog rastinja i korova.

Površine pod travnom vegetacijom čine pašnjaci i livade. Najvažniji livadski tipovi su: zajednica ovsika i bokvice (*Bromo plantaginetum*), zajednica vlasulje i crnogrive (*Festuco- Agrostidetum*) i u višim pojasevima: zajednica vlasulje (*Festucetum pseudoxanthynae*) i rudine sa makaljem (*Genisto-Festucetum spadicaeae*).

Od ljekovitih biljaka najkarakterističnije su: *Vaccinium myrtillus*, *Thimus serpyllum*, rod *Plantago*, *Achillea millefolium*, *Urtica dioica*, *Origanum vulgare*, *Crataegus monogyna*, *Arctostaphylos uvaursi*, *Betula verrucosa*, *Hypericum perforatum*, *Valeriana officianis*, *Gentiana lutea*, *Rhamnus fallax* i druge.

Od medonosnih vrsta najvažniji su: *Tusilago farfara*, *Crocus sativus*, *Salix caprea*, *Cornus mas*, *Taraxacum officinalis*, *Fragaria vesca*, *Prunus spinosa*, *Trifolium sp*, *Hypericum perforatum*, *Tilia sp*, *Colchicum autumnale* i dr. Ekonomski značajne vrste su biljke livadskih ekosistema (livade kosanice) kao i rodovi: *Pyrus*, *Malus*, *Rosa*, *Sorbus*, *Ribes*, *Fragaria* i dr.

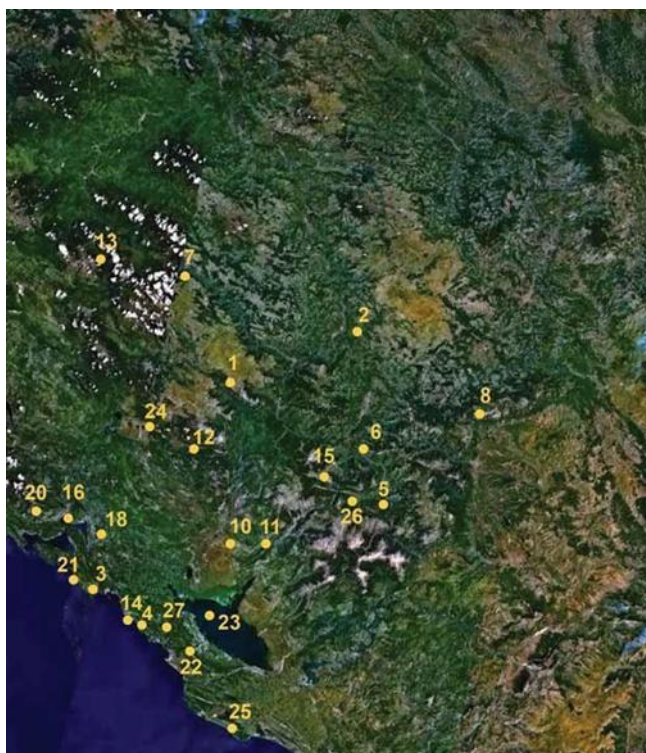
Endemične biljne vrste su predstavljene munikom, molikom i planinskim javorom. Od zakonom zaštićenih vrsta koje su dosta rijetke i ugrožene na širem prostoru nalaze se: *Taxus baccata* (tisa), *Daphne blagayana* (jeremičak), *Gentiana lutea* (lincura), *Trolius europaeus* (jablan) i drugi.

Fauna

Fauna na širem području projektne lokacije je veoma bogata diverzitetom. To uslovljava velika raznolikost terena, i očuvana životna sredina. Područje opštine Berana je veoma bogato krupnim sisarima, poslednji ris u Crnoj Gori je ubijen od strane lovaca upravo na području Berana, sitni sisari su veoma slabo istraženi osim slijepih miševa čije populacije čine značajan udio nacionalnih populacija. Još jedna vrsta sisara, vidra, zakonom zaštićena vrsta i Natura 2000 vrsta, ima veoma guste populacije na teritoriji Lima sa njegovim pritokama. Ptice su veoma brojne, mala populacija roda već dugi niz godina gnijezdi na području beranske opštine, osim njih žive i mnoge druge: mišar, jastreb, kobac, velika i siva sjenica, šumska sova, zeba, djetlići, razne grmuše i drozdovi. Od faune gmizavaca zastupljeni su: obični smuk, šarka, poskok, zidni gušter, zelembać, a od vodozemaca šareni daždevnjak i žabe. Vodeni biotop čini Lim sa pritokama. U dijelu toka Lima u široj okolini predmetne lokacije od predstavnika ihtiofaune registrovane su vrste: potočna pastrmka, mladica, lipljan, potočna mrena, skobalj, gaovica i peš i dr.

Detaljan opis flore i faune je dat u nastavku.

Dolina rijeke Lim predstavlja IPA stanište, (IPA-važno biljno stanište) površine 2469 ha, nadmorske visine od 502 do 910 mnm, područje nije zaštićeno nacionalnim Zakonom, ali je identifikovano kao EMERALD područje.

Slika 2.6. IPA lokaliteti:

1. Babji zub; 2. Biogradska gora; 3. Brdo Spas; 4. Buljarica; 5. Dolina Grebaje; 6. Dolina rijeke Lim; 7. Durmitor i kanjon rijeke Tare; 8. Hajla; 9. Jerinja glava; 10. Kakaricka gora; 11. Kanjon rijeke Cijevne sa Humom Orahovskim; 12. Kanjon rijeke Mrtvice; 13. Kanjon Pive; 14. Katići, Donkova i Velja Seka; 15. Komovi; 16. Kotorsko Risansk zaliv; 17. Ljubišnja; 18. Lovćen; 19. Lukavica; 20. Orjen; 21. Platamuni; 22. Rumija; 23. Skadarsko jezero; 24. Trebjesa; 25. Velika Ulcinjska plaža i Ada Bojana; 26. Visitor; 27. Vrsuta. (Izvor: Petrović i sar., Important Plant Areas In MNE- IPA Programe 2006., Podgorica)

2.1.7. Pejzaž

Pejzažne karakteristike analizirane prostorne cjeline predstavljaju jedan od elemenata za sagledavanje ukupnih odnosa na relaciji planirani objekat-životna sredina. Pri tome svakako treba imati u vidu da se radi o specifičnoj psihološko-afektivnoj kategoriji koja

se izražava kroz ukupno sinergično djelovanje cjelokupnog okruženja na posmatrača, pri čemu su neizbježno prisutne kulturološke, sociološke i subjektivne implikacije. Najviše crnogorske planine, duboke riječne doline sa mjestimično uskim kanjonskim formama i relativno prostrane oblasti sa kotlinskim proširenjima glavne su reljefne karakteristike šire regije. Reljef je modeliran složenim glacijalnim, fluvijalnim, kraškim i tektonskim procesima. Ova oblast spada u najpošumljenije u Crnoj Gori. Iznad šumskog pojasa preovlađuje travnata vegetacija. Pejzažne vrijednosti sa očuvanim autentičnim segmentima su karakteristika ovog područja. Područje Opštine Berane pretežno je planinski pejzaž diseciran riječnim dolinama. Kanjon rijeke Lim i specifična flora su posebne prirodne atrakcije ovog prostora. Pejzažna površina Polimlja obuhvata dolinu Lima od Plavskog jezera do ulaska u Kumaračku klisuru. Osnovni strukturni elementi pejzaža su: dolina Lima, klisure i proširenja u vidu kotlina duž riječnog toka. Dolina Lima je kompozitnog karaktera, naglašene morfologije, u kojoj se naizmjenično smjenjuju veće i manje kotline (Plavska, Murinjska, Andrijevačka, Beranska, Zatonska, Bjelopoljska) i klisure (Sutjeska, Tifran). Beranska kotlina je najveće proširenje u dolini Lima. Sjeverno od Berana formirana je Tivranska klisura. Nizvodno, Lim ulazi u Bjelopoljsku kotlinu. Obodom kotlina uzdižu se relativno niska brda i zaravni. Teren je ispresijecan brojnim uskim, relativno dubokim dolinama riječica i potoka, koje izgrađuju gustu mrežu dolina. Predmetnu lokaciju karakteriše naseljena površina, nepravilno raspoređeni stambeni i poslovni objekti, u bližem dijelu i riječna dolina.

2.1.8. Materijalna, kulturna dobra i zaštićena prirodna dobra

Opština Berane, smještena u sjeveroistočnom dijelu Crne Gore, bogata je materijalnim, kulturnim dobrima i zaštićenim prirodnim dobrima, koja čine značajan dio njenog identiteta i kulturnog naslijeđa.

Materijalna dobra

JU Polimski muzej u Beranama posjeduje eksponate koji svjedoče da je čovjek živio na ovim prostorima od praistorijskih vremena. U prošlosti su se smjenjivale različite kulture, od starčevačke, vinčanske, ilirske, keltske, rimske, preko vizantijske, slovenske i orijentalne, pa do moderne evropske dvadesteprog vijeka.

Slovenska plemena naselila su ove krajeve u VI i VII vijeku. Na mjestu gdje se danas nalazi, do 1862. godine nije bilo ni jedne kuće. Tada je, poslije bitke na Rudešu, za potrebe turske vojske podignuto vojno uporište. Samo naselje se sporo širilo jer se pravoslavni živalj nerado odlučivao da podiže kuće pored turskog logora. Na Jasikovcu je izgrađeno utvrđenje, potom most na Limu, a zatim vojne kasarne na njegovoj lijevoj obali, gdje je danas JU Opšta bolnica. Na Prosinama, ispod Jasikovca izgrađeno je naselje za oficire i službenike, po čemu je ovaj dio grada dobio ime Hareme. Uskoro, varoš počinje da privlači poslovne ljude i brzo se širi. Pored vojničkog naselja niču krčme, zanatske radionice i trgovačke radnje.

Tokom minulih vjekova Gornje Polimlje više puta je mijenjalo ime. U srednjem vijeku zvalo se Budimljanska župa, a od 1557. godine javlja se ime Has koje postepeno potiskuje raniji naziv. Sredinom XIX vijeka, Berane i njegova bliža okolina počinju se zvati Beranska nahija. Samo Berane dobilo je ime po Beran-selu, obližnjem naselju koje je danas uraslo u gradsko jezgro. U znak sjećanja na revolucionara Ivana Milutinovića, 21. jula 1949. godine, donijeta je odluka da se grad zove Ivograd, a poslije referenduma građana u novembru 1991. godine vraćen je stari naziv Berane.

Polimski muzej u Beranama je osnovan 1955. godine, kao regionalni muzej kompleksnog tipa za teritoriju Gornjeg Polimlja, sa opštinama: Berane, Plav, Andrijevicu, Rožaje i Bijelo Polje. Zgrada u kojoj je danas smješten Muzej podignuta je početkom XX vijeka za potrebe Trezvenjačke omladine i Sokolskog društva. Muzej posjeduje sljedeće zbirke: arheološku, etnografsku, umjetničku, numizmatičku, heraldičku, prirodnjačku i zbirku fotografija. U navedenim zbirkama registrovano je, prema postojećoj dokumentaciji, više od 7500 muzejskih predmeta. Arheološka zbirka sadrži oružje, oruđe, keramiku i nakit iz neolitskog, ilirskog i rimskog perioda. U fondu se nalazi veoma vrijedni materijal sa neolitskog lokaliteta Beran- krša. Figurine i keramika različitih oblika i načina ukrašavanja, pokazuje da je kultura sa ovog lokaliteta srodna sa Vinčanskom kulturom. Takođe se mogu zapaziti i elementi sa Primorja, što neolitu Polimlja daje posebno obilježje. Interesantne su i ranohrišćanske ploče iz crkve u Budimlju. Ilirska epoha je zastupljena raznovrsnim primjercima oružja i oruđa. Posebnu vrijednost arheološke zbirke čini trinaest eksponata od ćilibara sapredstavama lova iz Lisijevog polja. U Polimskom muzeju se nalazi pancir košulja iskopana u naselju Donja Ržanica. Teška je 18,5 kg, a pretpostavlja se da je iz vremena krstaških ratova. U muzeju je izloženo i nekoliko rimskih nadgrobnih spomenika sa očuvanim natpisima, ostaci srednjovjekovnog toplovođa, freske iz manastira Ćelije i Študukova. Vrijedna etnografska zbirka sadrži: nošnje, nakit, proizvodna sredstva i predmete za svakodnevnu upotrebu stanovnika ovog kraja. U postavci se nalaze i radovi istaknutih akademskih slikara iz Berana.

Spomen kompleks "Sloboda" na brdu Jasikovac, proglašen je nedavno za kulturno dobro od nacionalnog značaja, u decembru 2022. godine, o čemu je rješenje donijela Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore.

Na brdu Jasikovac, koje se nalazi na samo kilometar od centra grada, još 1977. godine podignut je ovaj jedinstven spomenik na području Crne Gore.

Spomenik je djelo poznatog arhitekta Bogdana Bogdanovića i predstavlja simbol borbe za oslobođenje koja se vodila u Beranskom kraju tokom balkanskih, Prvog i Drugog svjetskog rata. Spomenik je podignut na mjestu gdje su 17. jula 1941. godine njemački okupatori strijeljali beranske rodoljube. Spomen-kompleks na Jasikovcu čine spomenik „Slobode“ visok 18 metara. U obliku je kupe i podsjeća na fišek ili zrno metka. Oko kupe je poređano četrdeset velikih blokova poliranog granita na kojima se nalaze natpisi i ornamenti, uklesano je dvesta pedeset kvadratnih metara ornamentike i ispisano 10.000 slova, koja govore o istoriji ovog kraja.

Spomen-kompleks Jasikovac i parkovska površina čine jedinstvenu cjelinu sa popločanim stepeništem, hodnim stazama i zasvođenim prolazima koji vode ka centralnom dijelu spomenika, koncipiranom kao amfiteatar. Proglašenje kulturnim dobrom Crne Gore, ovog spomen-kompleksa, doprinijeće i njegovoj boljoj valorizaciji.

Manastir Đurđevi stupovi je jedan od najznačajnijih i najstarijih manastira u Crnoj Gori. U njemu je 1219. godine Sveti Sava uspostavio budimljansku episkopiju, a sredinom XIX vijeka tu je donijeta odluka o ujedinjenju ovih krajeva sa Crnom Gorom. Tokom svog dugog perioda manastir Đurđevi Stupovi je pet puta rušen i spaljivan, ali je isto toliko puta i obnavljan. Pored ostataka prvobitnih originalnih fresaka, u manastiru se čuva i jevanđelje u srebrnim koricama, kao i veliki krst, remek djelo majstora iz XIX veka. Manastirska crkva posvećena je Svetom velikomučeniku Georgiju, a uz manastir je sahranjen iguman Mojsije Zečević, svetovni i duhovni vladar plemena Vasojevića s kraja XVIII i početka XIX vijeka.

Arheološko nalazište Tumba grad predstavlja neprocjenjivo arheološko blago koje se smatra da će doprinijeti popularizaciji kulture i procvatu turizma u ovom dijelu države. Neobično za ovakva utvrđenja i uporišta predstavlja veliki broj pokretnih arheoloških nalaza. Prilikom sprovedenih arheoloških istraživanja pronađeno je mnoštvo pokretnog arheološkog materijala. Najveći broj nalaza čine trobridni vrhovi strijela, manji i veći gvozdeni noževi i nekoliko namjenskih, kujundžijskih alata i mnoštvo gvozdениh klinova i klanfi različitih dimenzija. Posebno se izdvajaju : ukrasni djelovi zlatne romejske pojasne garniture, tzv. Martynovka, sa kraja VI i početka VII vijeka, bronzana pločica i narukvica koje se mogu datovati u VI vijek, bronzana kopča iz dva dijela i gvozdena strelica tipa lastinog repa sa početka VI vijek, vrh trobridne strelice koji pripada VI vijeku i neočekivani nalaz srebrnog novčića kolonije Dirahion, vladara Maxatesa, kovan poslije 229.godine p.n.e., privezak srebrne naušnice, romejskog porijekla, koja se datuje u srednji vijek i fibula u oblikuptice, koja pripada VI vijeku naše ere, bronzana kopča romejskog tipa koja pripada prvoj polovini VI vijeka i gvozdeni razvodnik za konjsku ormu koji bi mogao pripadati VI vijeku.

Džamija Petnjice – Berane , jedina trospratna džamija u regionu i nalazi se oko 20 km istočno od Berana, pa predstavlja još jedno materijalno, kulturno i vjersko obilježje Beranskog kraja. To je jedna od najvećih džamija na Balkanu i može da primi 1200 vernika. Odlikuje se jedinstvenom arhitekturom sa ručno rezbarenim drvenim stubovima.

Obaveza Nosioca projekta je da ukoliko prilikom izvođenja radova naiđe na ostatke materijalnih i kulturnih dobara obustavi radove i o tome obavjesti nadležni lokalni ili državni organ za zaštitu spomenika i kulturnih dobara.

Zaštićena prirodna dobra

Opština Berane također ima nekoliko zaštićenih prirodnih dobara koja čine ključni element njenog ekološkog identiteta:

- **Nacionalni park Biogradska gora**, koji je jedno od najstarijih zaštićenih područja u Evropi, smješten je dijelimično na teritoriji opštine. Ovo područje se ističe svojim prastanim šumama, bogatom florom i faunom, i izuzetnom biološkom raznovrsnošću.
- **Zajednice bora krivulja** (*Pinetum mughi montenegrinum*) na Bjelasici

U okviru analizirane lokacije, izlaskom na teren i uvidom u dokumentaciju, kao i pregledom dostupne literature utvrđeno je da se radi o parceli koja nema zaštićenih prirodnih dobara.

Na predmetnoj lokaciji nisu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća arheološka nalazišta.

Obaveza Nosioca projekta je da ukoliko prilikom izvođenja radova naiđe na ostatke materijalnih i kulturnih dobara obustavi radove i o tome obavjesti nadležni lokalni ili državni organ za zaštitu spomenika i kulturnih dobara.

2.1.9. Naseljenost, koncentracija i demografske karakteristike

Berane je 1872. godine imalo 410 kuća i 860 stanovnika, 1965. godine 12.000 stanovnika, a 1972. godine 19.000 stanovnika. Prema rezultatima Popisa stanovništva Crne Gore (2011), opština Berane broji 33.970 stanovnika, što čini 5,48% ukupnog broja

stanovnika Crne Gore. To znači da je opština Berane peta najveća opština u državi. Urbano stanovništvo broji 11.073 stanovnika (32,6%), a ruralno 22.897 (67,40%).

Prema zadnjim rezultatima Popisa stanovništva Crne Gore (2023) opština Berane broji 24.645 stanovnika, što čini 3,95% ukupnog broja stanovnika Crne Gore, što je 1,53% manje nego od posljednjeg popisa.

Starosna struktura

Prema posljednjem Popisu (2023) prosječna starost stanovnika Berana je 40.27 godina.

Rodna struktura

Kada je riječ o rodnoj strukturi stanovništva, registrovano je 12.335 (50,05%) muškaraca i 12.310 (49,95%) žena.

2.1.10. Privredni i stambeni objekti

Katastarska parcela broj 188/3 KO Berane, odnosno urbanistički plan 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno“ Opštine Berane, smještena je u području koje ima dobru povezanost s okolnim privrednim i stambenim objektima. U neposrednoj blizini ove parcele, na udaljenosti od oko 100-150 metara, nalaze se različiti privredni objekti, uključujući proizvodne pogone, trgovinske objekte i usluge. Takođe, u okolini, na udaljenosti od približno 200-300 metara, prisutni su stambeni objekti, kako u formi individualnih porodičnih kuća, tako i stambenih zgrada u urbanom dijelu grada. Ova blizina privrednih i stambenih objekata omogućava lak pristup potrebama za stanovanjem i razvoju komunalnih usluga u ovom dijelu opštine. Površina zemljišta koje će se koristiti tokom izgradnje je dio parcele od 500 m², koja će služiti za skladištenje građevinskih materijala, kao manevarski prostor teretnih vozila, za lociranje kontejnera, te montažu samog objekta.

2.1.11. Infrastrukturni objekt

Na udaljenosti od oko 100-200 metara nalaze se ključne komunalne infrastrukture, uključujući vodovodnu mrežu, kanalizaciju i elektrodistributivne sisteme, koji omogućavaju uslove za dalji razvoj područja. Takođe, na oko 300-400 metara smještene su saobraćajnice, uključujući lokalne ceste koje povezuju ovu parcelu s glavnim putem, kao i autobuske stanice koje omogućavaju povezanost s ostatkom grada. Ova blizina infrastrukturnih objekata omogućava efikasnu i brzu integraciju u širu komunalnu mrežu, što je ključno za dalji razvoj opštine.

2.1.12. Podaci o potrebnoj površini zemljišta u m² za vrijeme izgradnje

Ukupna površina parcele iznosi 455 m².

Analiza površina

Ukupna bruto površina: 127,17 m²

Ukupna neto površina: 108,74 m²

Indeks zauzetosti:

$lz = 127,17 / 454,00 \text{ m}^2 = 0.28$ **DOZVOLJENO lz = 0.6**

Indeks izgrađenosti:

$li = 127,17 / 454,00 \text{ m}^2 = 0.28$ **DOZVOLJENO li = 2.40**

3. OPIS PROJEKTA

3.1. Opis fizičkih karakteristika projekta

Ovaj Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu odnosi se na izgradnju poslovnog objekta namijenjenog obavljanju djelatnosti auto-servisa. Objekat je poslovne namjene u prizemlju, dok je u kasnijoj fazi planirana dogradnja dvije etaže stambene namjene, koje nisu obuhvaćene ovim Elaboratom.

Planirani objekat je poslovni objekat (auto-servis), spratnosti P. Unutrašnju neto korisnu površinu prizemne etaže čine: ulazni trijem, ostava, poslovni prostor i toalet.

Objekat je na parceli pozicioniran u skladu sa UT uslovima u odnosu na predviđene udaljenosti od susjednih parcela poštujući predviđene građevinske linije. Uz saglasnost vlasnika susjedne parcele, građevinska linija definisana je na 1 m od kat. parcele 188/1.

Prema važećim UT uslovima planirana udaljenost građevinske linije objekta od bočnog susjeda iznosi 2 m. Investitor je pribavio saglasnost vlasnika susjedne katastarske parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane kojom isti daje saglasnost da se planirani objekat može graditi na manjoj udaljenosti od dozvoljene odnosno da građevinska linija bude na udaljenosti od 1 m. Ovo se smatra opravdanim iz razloga što na dijelu katastarske parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane koja čini urbanističku parcelu 28 nije moguća gradnja zbog samog oblika parcele koja je u ovom dijelu gdje se graniči sa kat. parcelom 188/3 KO Berane, Opština Berane odnosno urb. parcelom 27 na kojoj se planira gradnja objekta ima oblik trougla. Tako da postoji opravdan razlog da građevinska linija prema bude pozicionirana sa 2 m na 1 m uz saglasnost vlasnika susjedne kat. parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane.

Analiza površina

Ukupna bruto površina: 127,17 m²

Ukupna neto površina: 108,74 m²

Indeks zauzetosti:

$Iz = 127,17 / 454,00 \text{ m}^2 = 0.28$ **DOZVOLJENO Iz = 0.6**

Indeks izgrađenosti:

$Ii = 127,17 / 454,00 \text{ m}^2 = 0.28$ **DOZVOLJENO Ii = 2.40**

Konstrukcija

Konstrukcija objekta je armiranobetonska sa ispunom od giter bloka. Temelj objekta je armiranobetonska temeljna ploča debljine 30 cm. Spoljašnji i unutrašnji zidovi su od giter bloka debljine 25 i 12 cm. Krovni pokrivač je trapezasti lim.

Materijalizacija

Na spoljašnjim zidovima objekta kao završni sloj predviđen je bavalit, debljina termoizolacije od 10 cm. Stiropor ankerovati tiplovima za zid. Unutrašnji zidove malterisati produžnim malterom.

Unutrašnji zidovi su od giter bloka debljine 25 i 12 cm, malterisani i bojeni. Zidovi u toaletu su malterisani cementnim malterom i obloženi keramičkim pločicama u punoj visini. Podna obloga u toaletu su keramičke pločice u boji prema izboru investitora. Ispod pločica postaviti sledeće slojeve: cementni estrih, stirodur, PVC foliju i hidroizolaciju. Hidroizolacija treba biti urađena od minimum dva premaza bitulita i jednog sloja kondora od 4 mm, totalno zavaren za podlogu i sa preklopima od min 10 cm ili drugi tip izolacije ali sa svojstvima koji odgovaraju datim uslovima. Podna obloga poslovnog prostora je beton. Pod ulaznog trijema i ostave je granitna keramika.

Stolarija

Sva spoljašnja stolarija je od PVC profila u boji RAL 9003. Okapnicu postaviti od anodizovanog aluminijuma sa velikom moći odvođenja vode i plastičnim krajevima. Štok sa dvostrukim falcom i krilo sa dvije dihtung gume. Okov mora obezbeđivati idealno zaptivanje, bezbijednost i lakoću rukovanja prilikom otvaranja i zatvaranja prozora. Okapnice sa spoljašnje strane prozora uraditi od gotovih aluminijumskih profila. Na krajevima postaviti odgovarajuće plastične završetke. Solbank sa unutrašnje strane prozora uraditi od mermera ili granita, sa obaveznim prepustom preko ravni zida od min 2 cm. Zastakljivanje izvršiti staklom tipa termo-float, d=6+12+4 mm.

Instalacije

U objektu su predviđene sve standardne instalacije koje podrazumjevaju ovaj tip objekata: instalacije jake i slabe struje, vodovodne, kanalizacione, ventilacione i sve ostale vezane za ovaj tip djelatnosti.

Postojeće stanje

Na lokaciji postoji izgrađen kanalizacioni i vodovodni priključak. Atmosferska kanalizacija u okviru parcele ne postoji.

Postojeća infrastruktura u potpunosti ispunjava zahtjeve za odvođenje fekalnih otpadnih voda sa parcele.

Vodovod

Projekat vodovoda napravljen je kao cijelovito rješenje vodosnadbijevanja objekta. Dovod vode je planiran PEHD vodovodnim cijevima kao i hotizontalni razvod mreže i vertikala za vodu. Priključak vodovodne i hidrantske mreže na glavnu dovodnu cijev je u šahtu ispred objekta a mjerenje potrošnje vode planirano je preko kombinovanog vodomjera fi25.

Svi cijevni vodovi u horizontalnim i vertikalnim oknima biće termički izolovani negorivom izolacijom i zaštićeni, dok će u zidu biti izolirani omotom od filca ili jute, te zaštićeni od korozije. Na ogranku svakog sanitarnog čvora projektovan je propusni ventil, a na krajevima vertikala propusni ventil sa ispustom. Prije svakog točećeg mjesta predviđen je propusni ventil sa hromiranom kapom. Za zagrijavanje vode u objektu planirano je postavljanje horizontalnih bojlera na mjestima prikazanim u projektu. Topla voda se vodi po liniji hladne a prečnik cijevi koje vode toplu vodu je fi15.

Vodovodna mreža iz objekta će biti priključena na postojeći vodovodni priključak, koja postoji u okviru parcele.

Fekalna kanalizacija

Kompletan razvod kanalizacione mreže predviđen je od PVC cijevi. Međusobno spajanje PVC cijevi i djelova izvesti pomoću gumenih prstenova. Pričvršćivanje kanalizacionih vertikalna za zidove vršiti kukama ispod mufa na svakih 2 m visine i horizontalnim obujmicama ispod mufa u visini međuspratne konstrukcije.

Horizontalno vođenje cijevi fiksirati za konstrukciju na najviše 2 m rastojanja, na prethodno minimiziranim dvostrukim obujmicama koje treba pričvrstiti za konstrukciju. Spoj cijevi i obujmice izvesti pomoću umetka od gume. Ukoliko se prilikom izvođenja ukaže potreba, izvršiti korekciju pravca kanalizacione vertikale S-komadom. Vertikalnu završiti ventilacionom glavom odnosno od pocinkovanog lima. Po završenoj montaži sve kanalizacione cijevi moraju biti ispitane na vodonepropusnost spojeva. Sistem odvođenja otpadnih voda iz objekta je gravitacijski. Većina cijevi se ugrađuje ispod ploča, a mali dio u zidovima.

Fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do postojećeg separatora ulja i masti odakle se priključuje na revizionog šahta, od revizionog šahta se otpadne vode odvede do postojeće fekalne kanalizacije.

Potrebno je ugraditi separatora ulja i masti.

Atmosferska kanalizacija

Za potrebe evakuacije atmosferskih voda predviđeno prikupljanje atmosferskih voda sa krovnih površina je slivanjem niz krovni lim, preko oluka i njihovo odvođenje na zelenu površinu dovoljno veliku da prihvati sve oborinske vode.

Potrebno je ugraditi separator ulja i masti sa koalescentnim filterom.

Hidrantska mreža

Za potrebe protivpožarne zaštite u objektu su predviđene instalacije hidrantske mreže. Predviđena je ugradnja unutrašnjih hidranata za čije potrebe je predviđena instalacija prosjeka cijevi 2 cola. U objektu je predviđen 1 hidrant.

Sanitarni elementi

Odabir opreme je predviđen projektom. Umivaonici su od fajansa sa stojećom baterijom T/H vode, ukomponovani sa enterijerom. Tuš-kade od kaljenog stakla sa zidnom baterijom T/H vode sa pomičnim tušem, takođe ukomponovani sa enterijerom.

WC šolje su od fajansa, konzolne, u kombinaciji sa ugradbenim vodokotlićem i podkonstrukcijom. Sanitarna galanterija je neizostavan dio enterijera kupatila, te će je investitor ukomponovati sa ostalim elementima, prema Tehničkim uslovima.

Za potrebe osoba sa invaliditetom planirana je ugradnja sanitarija prilagođenih ovim licima.

OPREMA I MATERIJALI TREBA DA SU PRVE KLASE I IZ PROGRAMA KAO ŠTO SU „GEBERIT“ ILI „REHAU“.

Saobraćaj

Kolski prilaz predmetnom objektu obezbijeđen je sa prilaznog puta sa istočne strane.

Broj parking mjesta riješen je po principu 1 parking mjesto na 70 m² poslovnog prostora, odnosno 2 parking mjesta na 128 m² poslovnog prostora.

Urbanističko-tehničkim uslovima dozvoljena maksimalna spratnost objekta definisana je na P+3, odnosno 4 nadzemne etaže, što znači da je u slučaju eventualne nadogradnje objekta potrebno obezbijediti minimum 2 parking mjesta po novoizgrađenoj etaži. U konačnici je potrebno obezbijediti 8 parking mjesta na predmetnoj lokaciji, što je projektom predviđeno.

Potrebno je obezbijediti najmanje jedno parking mjesto za osobe sa invaliditetom, u skladu sa zakonom.

Oblikovanje prostora i primjena materijala

Projektom objekta i njegovim vanjskim uređenjem obezbijeđeno je vizuelno jedinstvo cjelovitog prostornog rješenja kod kojeg će objekat zadržati svoj identitet i arhitektonski izraz adekvatan svojoj funkciji bez narušavanja prisutnog već formiranog ambijenta u neposrednom okruženju. Projektovano vanjsko uređenje slijedi klimatske i druge endemske karakteristike mjesta i svojim rješenjem i izborom materijala doprinosi postojećoj fizionomiji sredine.

Koncept projektnog rješenja – uređenje parcele

Parkovsko rastinje odgovara klimatskim i drugim endemskim uslovima podneblja. Prilazna kolska površina obradila bi se behaton kockama što će posebno biti obrađeno u glavnom projektu.

Rješenjem nivelacije popločane površine omogućeno je odvodnjavanje atmosferske vode na zelenu površinu. Odvajanje zelene površine od platoa radi se sa baštenskim ivičnjacima dok na drugim mjestima podzidama od kamena. Koncept zelenila treba da doprinese ukupnom ambijentalnom izgledu prostora. Funkcija zelenila je veoma značajna i složena, ono unosi prirodni duh među oštre arhitektonske linije i vještačke materijale (asfalt, beton, cigla, metal, staklo), povezuje razučeni prostor, ističe pojedine objekte u gradskoj strukturi, oplemenjuje čovjeka i sredinu u kojoj se nalazi. Treba takođe istaći pozitivni uticaj zelenila na poboljšanje mikroklimata naselja, ublažavanje klimatskih ekstrema, smanjenje buke, aerozagađenja, pozitivnih strujanja vazduha, kao i fitoncidnih i baktericidnih svojstava pojedinih biljnih vrsta.

Konstrukcija popločane površine

Popločana površina je oivičena baštenskim ivičnjacima sa zakošenim vrhom. Behaton kocke se ugrađuju u sloju pijeska debljine $d=5$ cm na predhodno ugrađenom tamponskom sloju debljine $d=10$ cm. Odvodnja atmosferskih voda riješena je određenim padovima prema rigolama koje dalje odvođe atmosferske vode na zelenu površinu.

Zelene površine

Odvajanje zelene površine od platoa radi se sa baštenskim ivičnjacima dok na drugim mjestima podzidama od kamena. Koncept zelenila treba da doprinese ukupnom ambijentalnom izgledu prostora. Funkcija zelenila je veoma značajna i složena, ono unosi prirodni duh među oštre arhitektonske linije i vještačke materijale (asfalt, beton, cigla, metal, staklo), povezuje razučeni prostor, ističe pojedine objekte u gradskoj strukturi, oplemenjuje čovjeka i sredinu u kojoj se nalazi. Treba takođe istaći pozitivni uticaj zelenila na poboljšanje mikroklimata naselja, ublažavanje klimatskih ekstrema, smanjenje buke, aerozagađenja, pozitivnih strujanja vazduha, kao i fitoncidnih i baktericidnih svojstava pojedinih biljnih vrsta.

Radovi na sanaciji zelenila i izradi staze za pješake

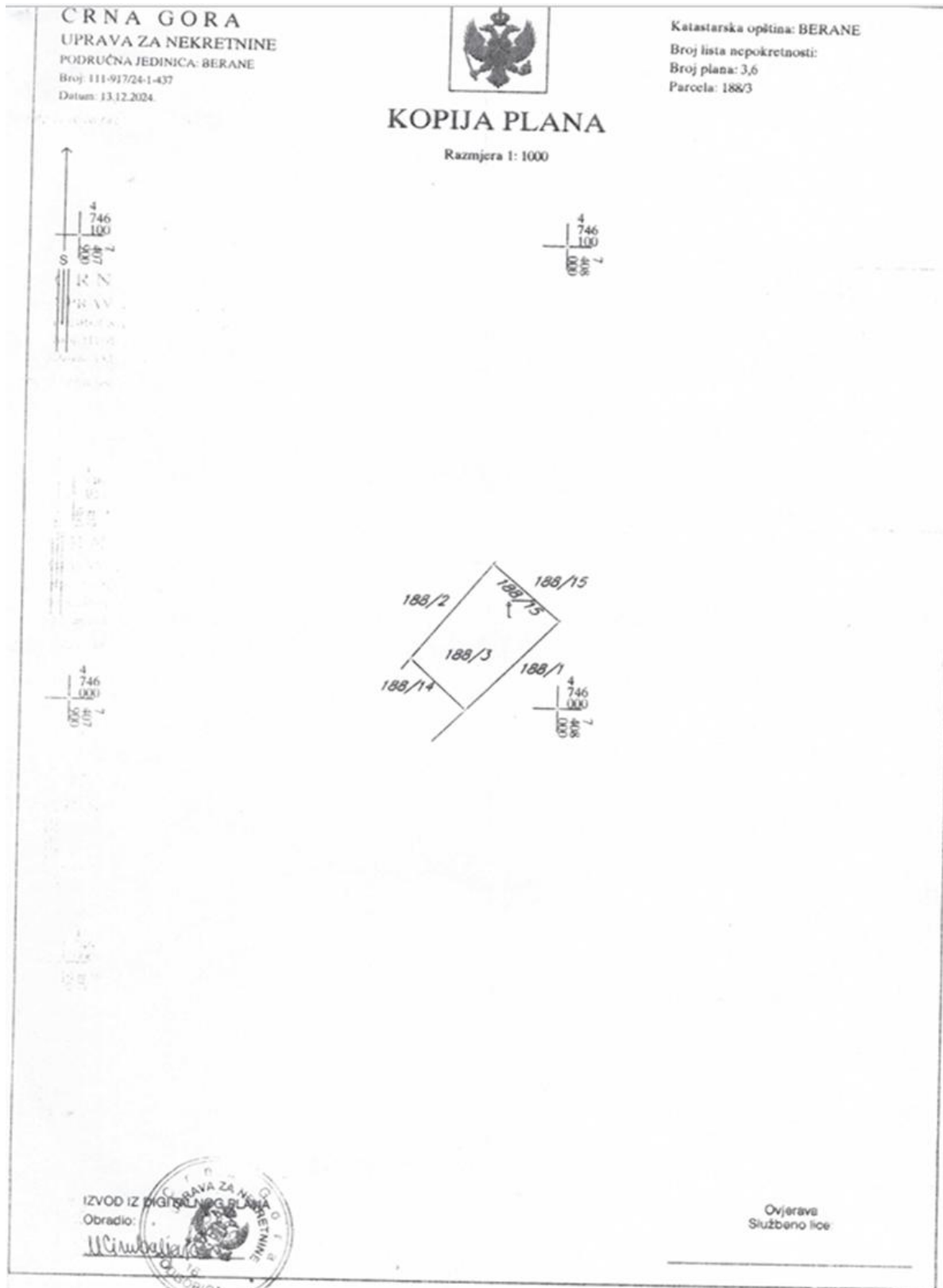
Radovi uključuju pripremu terena, obnovu i postavljanje zelenih površina, te izgradnju funkcionalne i estetski prilagođene staze za pješake.

Priprema tla: Uklanjanje sloja zbijene zemlje (do dubine 30 cm) i zamjena plodnim humusnim slojem. Po potrebi, dodati pijesak ili glinu za optimizaciju dreniranosti tla.

Sadnja zelenila

Travne površine: Postavljanje sloja treseta i sisanje travnog sjemena odgovarajuće vrste. Po potrebi, primjena trave u rolni za brži efekat.

Zaštita biljaka: Ugradnja sistema za navodnjavanje (kap po kap ili prskalice), malčiranje oko sadnica radi očuvanja vlage i zaštite od korova. Opisani radovi obezbjeđuju kvalitetno i estetski privlačno uređenje terena, s naglaskom na trajnost, funkcionalnost i očuvanje životne sredine. Radove izvoditi u skladu s važećim standardima i tehničkim normama

Slika 3.1: Kopija Plan skice

3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta

Prije početka izvođenja građevinskih i građevinsko zanatskih radova na objektu ili lokaciji se moraju obaviti određena rušenja i demontaže (ukoliko je potrebno). Izvođač ne smije otpočeti izvođenje drugih radova prije nego što sva rušenja i demontaže budu okončani i uklonjeni sa mjesta na kojem se predviđaju zahvati, izuzev kada projektant ili nadzorni organ ne zahtijeva drugačije.

Prethodni radovi za izgradnju predmetnog objekta obuhvataju izradu ograde gradilišta, geodetsko obilježavanje položaja objekata i sve neophodne iskope.

Prije početka radova na izvođenju projekta, gradilište mora biti obezbjeđeno od neovlaštenog pristupa, osim zaposlenim i licima angažovanim na izvođenju radova. Iz tih razloga neposredno na prilazu gradilištu, mora se postaviti tabla na kojoj će pored informacije o Izvođaču i Investitoru radova, biti ispisano i sledeće:

- gradilište,
- zabranjen pristup nezaposlenim licima.

Zemljani radovi

Zemljani radovi obuhvataju kopanje temelja za objekat i kopanje kanala za drenaže i postavljanje instalacija i slično.

Iskop zemlje u dubini većoj od 100 cm smije se vršiti samo uz postupno osiguravanje bočnih strana iskopa. Oplata za podupiranje bočnih strana iskopa rovova, kanala i jame mora izlaziti najmanje za 20 cm iznad ivice iskopa, da bi se spriječilo padanje materijala sa terena u iskop. Iskopani materijal iz rovova i kanala mora se odbacivati od ivice iskopa najmanje za 50 cm. Pri mašinskom kopanju i utovaru zemlje, rukovalac mora, voditi računa o bezbjednosti zaposlenih koji rade ispod ili oko tih mašina.

U toku izvođenja radova na iskopu obavezan je geotehnički nadzor, radi sprovođenja predloženog načina iskopa kao i radi eventualnih izmjena geotehničkih uslova temeljenja i iskopa ukoliko to zahtijevaju realna svojstva geološke sredine.

Građevinski radovi

Na gradilište će se dopremiti građevinski materijal u skladu sa programom njegove isporuke u tačno određenim rokovima i količinama i to: armatura, građa (rezana, daske, fosne), beton, opeka i ostali građevinski materijali.

Dopremu građevinskog materijala treba obavljati tako da se time dodatno ne zagađuje životna sredina, odnosno da su zagađenja minimalna. Građevinski radovi obavljaju se tako da se njihovim izvođenjem ne zagađuje životna sredina, a u slučaju povećane buke, pojave prašine, koje mogu ugroziti okolni prostor i stanovništvo, preduzimaju se mjere za njihovo otklanjanje ili dovođenje u dozvoljene granice. Radi smanjenja aerozagađenja okolo objekta mora biti podignuta zaštitna ograda-zastor koja će spriječiti ugrožavanje okolnog prostora od prašine, a sa druge strane radove treba izvoditi u uslovima kada nema jakog vjetera. Za vrijeme vjetera i sušnog perioda redovno kvasiti materijal od iskopa, radi redukovanja prašine. U slučaju povećane buke pored postavljanja ograde okolo objekta, radove treba izvoditi samo u dnevnim uslovima.

Na gradilištu će se izvoditi sledeći građevinski radovi: tesarski, betonski i AB radovi, zidarski, završni zanatski radovi i transport.

Tesarski radovi obuhvataju poslove ručne pripreme i obradu drvene građe, razupiranje rovova i kanala, izradu i postavljanje oplata za betoniranje objekata, izradu i postavljanje radnih podova i drugo.

Betonski i ab radovi obuhvataju izgradnju svih betonskih segmenata predviđenih projektom (betonski temelji objekta, armiranobetonska platana i grede, armiranobetonska stepeništa, obodni armiranobetonski zidovi, liftovska okna, pune armiranobetonske ploče, betonski krov i td). Završni zanatski radovi obuhvataju sve zanatske radove u objektu.

Za sve navedene vrste radova svi zaposleni na gradilištu moraju koristiti odgovarajuća lična zaštitna sredstva.

Organizacija transporta

Korišćenje susjedne saobraćajnice izvođač radova treba da obavlja na način, tako da ne ometa odvijanje normalnog saobraćaja. Brzina saobraćaja na prilazu gradilištu mora se ograničiti na 10 km/h, a i manje ako to zahtijeva sigurnost kretanja zaposlenih na gradilištu, odnosno neophodno je postaviti saobraćajni znak za ograničenje brzine na prilazu gradilištu.

Pri obavljanju transporta na gradilištu ne smije biti ugrožena bezbjednost radnika koji opslužuju uređaj ili rade u blizini njegovog manevarskog prostora. Kad više uređaja rade istovremeno na stiješnjenom prostoru, rad radnika obavlja se pod stalnim, neposrednim nadzorom stručnog radnika koji zvučnim signalom upozorava radnike. Svaki samohodni uređaj mora da bude opremljen zvučnim i svjetlosnim signalom za upozoravanje radnika. Zvučni signal se upotrebljava samo kad je to neophodno, da se ne povećava postojeća buka.

Radna snaga i mehanizacija

Za izgradnju predmetnog objekta u određenim vremenskim intervalima biće angažovana radna snaga koju u osnovi sačinjavaju: šef gradilišta, građevinski poslovođa, magacioner, rukovodioci građevinskih mašina, šoferi, betonirci, armirači, zidari, tesari, izolateri, stolari, bravari, limari, moleri, keramičari, parketari, fasaderi, gipsari i instalateri opreme. Takođe, za izgradnju objekta u određenim vremenskim intervalima biće angažovana i građevinska mehanizacija koju u osnovi sačinjavaju: rovokopači, utovarivači, kamioni, automikseri, pumpa za beton, kranska dizalica, kao i sitne mašine i uređaji.

Za sva korišćena sredstva rada potrebno je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa iz zaštite na radu od ovlašćene institucije. Za rukovanje i održavanje navedenih sredstava rada može se povjeriti samo licu koje je stručno osposobljeno za takav rad i ispunjava određene uslove u smislu stručne, zdravstvene i druge podobnosti o čemu se mora voditi evidencija. Sve građevinske mašine i prevozna sredstva moraju biti opremljena protivpožarnim aparatima.

Tačan broj radne snage i građevinske mehanizacije definisaće Izvođač radova, a to će zavisiti od kapaciteta i organizacije samog Izvođača radova.

Ostalo

Dinamika realizacije pojedinih faza biće definisana šemom organizacije gradilišta. Gradilište će biti snabdjeveno električnom energijom i vodom prema važećim propisima i telefonskim vezama. Voda će se koristiti za potrebe radnika i za kvašenje sitnog otpada da bi se spriječilo dizanje prašine. Električna energija će se koristiti za rad određenih uređaja i aparata u toku izgradnje objekta.

U fazi izgradnje objekata kao otpad javlja se materijal od iskopa i građevinski otpad. U toku realizacije projekta doći će do emisije štetnih gasova u vazduh usled rada građevinske mehanizacije, dok neprijatnih mirisa neće biti. Takođe, u toku realizacije projekta doći će do povećanje nivoa buke usled rada mašina, transportnih sredstava i drugih alata, i to sa najvećim stepenom na samoj lokaciji izvođenja projekta. Vibracija, u toku realizacije projekta, nastaju usled rada građevinske mehanizacije i neće biti značajne van lokacije objekta. Radi komfornijih uslova za rad, tehničkog i ostalog osoblja na gradilištu će biti postavljene kancelarijske prostorije obično kontejnerskog tipa.

Svi pripremni radovi imaju privremeni karakter.

Izvođač je dužan da po završetku radova gradilište kompletno očisti, ukloni sav građevinski otpad, mehanizaciju, radne prostorije i da prema projektu izvrši uređenje terena.

3.3. Detaljan opis projekta

Predmet izrade ovog Elaborata je poslovni objekat namijenjen obavljanju djelatnosti auto-servisa.

U okviru servisnog prostora planirano je pružanje mehaničarskih i vulkanizerskih usluga, uz jasno definisane radne zone prilagođene specifičnostima tih aktivnosti.

Objekat će koristiti jedan zaposleni, a radni proces će se odvijati uz upotrebu odgovarajuće profesionalne opreme. Od osnovnih sredstava za rad koristiće se dizalice, kao i vulkanizerske mašine koje uključuju uređaje za montažu i demontažu guma (monterku i demonterku), te balansiranje točkova (balanserku).

Površina planiranog objekta iznosi 97,5 m², sa dimenzijama 13,0 x 7,5 metara, što omogućava funkcionalno uređenje prostora u skladu sa namjenom.

Mehanički poslovi

Mehaničke usluge obuhvataju sve radove vezane za održavanje i popravku osnovnih mehaničkih sistema vozila. To uključuje:

- Servisiranje motora – obuhvata zamjenu ulja i filtera, kontrolu i zamjenu zupčastog i klinastog kaiša, podešavanje ventila, provjeru brtvi, kao i otklanjanje kvarova na komponentama poput klipova, radilice i glave motora.
- Sistem za hlađenje – provjerava se i servisira hladnjak, vodena pumpa, termostat i crijeva; vrši se zamjena rashladne tečnosti i otklanjaju curenja.
- Sistem za gorivo – uključuje provjeru i zamjenu pumpi za gorivo, dizni, filtera i regulatora pritiska, kao i čišćenje i kalibraciju sistema ubrizgavanja.
- Kočioni sistem – vrši se zamjena diskova, pločica, kočionih doboša i cilindara, kao i odzračivanje sistema i zamjena kočione tečnosti.
- Sistem oslanjanja i upravljanja – obuhvata kontrolu i zamjenu amortizera, opruga, kugli, spona, letve volana i balans štapova, kao i podešavanje geometrije trapa (optika).
- Izduvni sistem – podrazumijeva servis i zamjenu auspuha, katalizatora i lambda sonde.

- Mjenjač i kvačilo – vrši se zamjena lamela, potisne ploče, zamajca i kvačilnog cilindra, kao i popravke ili zamjene ručnih i automatskih mjenjača.

Dodatno, mehaničar će se baviti i dijagnostikom elektronskih sistema vozila pomoću dijagnostičkih uređaja koji očitavaju greške u radu motora, ABS sistema, airbagova i drugih kontrolnih modula.

Vulkanizerski poslovi

Vulkanizerske usluge se odnose na radove vezane za održavanje i servisiranje pneumatika (guma). U servisu će se obavljati:

- Zamjenu i montažu guma – demontaža starih i montaža novih guma na felne pomoću specijalizovanih mašina.
- Balansiranje točkova – precizno raspoređivanje mase na točku radi uklanjanja vibracija pri vožnji; koristi se balansirka za postavljanje tegova.
- Popravke guma – krpljenje guma usled probijanja ekserima ili drugim oštrim predmetima, korišćenjem čepova ili flastera iznutra.
- Zamjena ventila – provjera i zamjena gumenih ili metalnih ventila radi održavanja pritiska u gumama.
- Podešavanje pritiska u gumama – obavezna kontrola i regulacija preporučenog pritiska za sigurnu vožnju i optimalno trošenje gazećeg sloja.
- Sezonska zamjena – zamjena ljetnjih i zimskih pneumatika uz provjeru stanja gazećeg sloja (šare), bočnih zidova i istrošenosti.

Slika 3.2: Prikaz budućeg objekta 3D

3.4. Prikaz vrste i količine potrebne energije i energenata, vode, sirovina i drugog potrošnog materijala koji se koristi za potrebe tehnološkog procesa sa posebnim osvrtom na količine i karakteristike opasnih materija

Za potrebe rada servisa za mehaničke i vulkanizerske poslove, koristi se određena količina energije, vode, sirovina i potrošnog materijala, pri čemu je važno sagledati i prisustvo opasnih materija, kako bi se obezbijedilo bezbjedno i ekološki prihvatljivo poslovanje.

Servis troši električnu energiju za rad dijagnostičke opreme, mašina za montažu i balansiranje guma, kompresora, rasvjete, ventilacije i drugih uređaja. Dnevna potrošnja zavisi od obima rada, ali je u prosjeku u rangju 20–50 kWh, dok su mogući pikovi u radu pneumatskih alata.

Voda se koristi u manjim količinama, uglavnom za potrebe higijene i održavanja prostora i alata, a ne u samom tehnološkom procesu. Dnevna potrošnja je relativno niska, oko 50–100 litara, zavisno od aktivnosti i broja vozila u obradi.

Od sirovina i potrošnog materijala, najčešće se koriste: motorna ulja, kočione tečnosti, rashladne tečnosti, gume, filteri, maziva i deterdženti za čišćenje mehaničkih dijelova. Ovi materijali dolaze u originalnim pakovanjima i skladište se u posebnim uslovima.

Posebnu pažnju zahtijevaju opasne materije, koje obuhvataju:

- Otpadna motorna ulja i maziva – klasifikuju se kao opasan otpad zbog prisustva teških metala i aditiva; moraju se skladištiti u nepropusnim kontejnerima i predavati ovlaštenim sakupljačima.
- Kočione i rashladne tečnosti – sadrže glikol i druge hemijske komponente; zabranjeno je njihovo ispuštanje u kanalizaciju.
- Ostaci goriva, deterdženata i sredstava za odmašćivanje – takođe se tretiraju kao hemijski otpad.

Količina opasnih materija iznosi prosječno oko 50–150 litara mjesečno.

Upravljanje opasnim materijama je regulisano važećim propisima o zaštiti životne sredine i mora biti evidentirano i vođeno kroz evidencione listove.

3.5. Prikaz vrste i količine ispuštenih gasova, otpadne vode i drugih čvrstih, tečnih i gasovitih otpadnih materija, po tehnološkim cjelinama, uključujući: - emisije u vazduh; - ispuštanje u vodotoke; - odlaganje na zemljište; - buku, vibracije, toplotu; - zračenja (jonizujuća i nejonizujuća)

Emisije u vazduh

Tokom rada servisa u vazduh se mogu biti emitovani:

- Isparenja motornih ulja, goriva i maziva, koja nastaju pri rukovanju i zamjeni tečnosti.

- Emisije iz auspuha vozila tokom testiranja rada motora, koje uključuju CO₂, CO, NO_x i čestice PM.
- Rad kompresora i pneumatskog alata, koji može proizvoditi čestice ulja u vazduh u vrlo malim količinama.

Količine emisija su male i povremene, jer se motori pokreću samo privremeno i u zatvorenim prostorima koji će imati ventilaciju.

Emisije gasova pri radu građevinskih mašina

Tokom izgradnje objekta koristiće se građevinska mehanizacija, pri čemu će svi potencijalni uticaji na životnu sredinu biti privremenog i ograničenog karaktera, isključivo vezani za fazu izvođenja radova. Ovi efekti će prestati po završetku izgradnje, uz primjenu predviđenih mjera zaštite i pravilno upravljanje radilištem.

Građevinske mašine, kao energetska goriva, koriste naftu.

Potrošnja goriva pri radu ovih mašina je oko 0,2 kg/kWh. Sagorijevanjem goriva u motoru mašine oslobađaju se određene količine gasova, odnosno emituje se izduvni gas i čvrste čestice. Procjena i proračun emisija gasova sproveden je na osnovu specifikacija i standarda koje moraju zadovoljavati pogonski motori radnih mašina koje rade u procesu proizvodnje betona.

Primjena Evropskih standarda dopuštenih emisija štetnih materija EU Stage III i Stage IV vezana je za 2006. odnosno 2014. godinu prema Direktivi 2004/26/EC. Ukupne emisije su proračunate prema graničnim vrijednostima, za radnu opremu, za standardizovane dopuštene emisije CO, HC, NO_x i PM10 i date su u tabeli 3.1.

Tabela 3.1: Emisije gasova iz SUS motora građevinskih mašina koje se koriste pri radu postrojenja za proizvodnja betona i kamenih frakcionih agregata

Vrsta opreme	Snaga motora (kW)	Kol. izduvnih gasova (m ³ /s)	Granične emisije gasova (g/h)			Čvr. čest. (g/h)
			CO	HC	NO _x	PM10
Utovarivač	126	0.088	630	23.94	415.8	3.15
Cistjerna za cement	215	0.151	709.5	40.85	430	5.38
Kamion	315	0.221	1102.5	59.85	630	7.88
Mikser	265	0.186	874.5	50.35	530	6.63

Nosilac projekta je obavezan da koristi mehanizaciju koja će po pitanju emisija gasovitih polutanata zadovoljiti potrebni standard.

Ispuštanje u vodotoke

Neće biti direktnog ispuštanja u vodotoke. Sve otpadne vode koje nastaju (od pranja podova, ruku, alata i sl.) će se sakupljati preko interne kanalizacije.

Po propisu, te vode treba da se prečišćavaju putem uljnih separatora prije ispuštanja u javnu kanalizaciju.

Opasnost postoji ukoliko se slučajno ispuštaju ulja ili kočione tečnosti, pa je potrebno obezbijediti redovno praćenje i održavanje separacionih sistema.

Atmosferske otpadne vode

Atmosferske otpadne vode oticaće slobodno u prostor. Planirana je ugradnja separatora.

Tehnološki otpadne vode

Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlaštenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju taložnika kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog, a koji pripada opasnom otpadu. Ukoliko na lokaciji nastanu i druge vrste opasnog otpada, nosilac projekta je u obavezi da sa ovlaštenim preduzećem sklopi ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada.

Na predmetnoj lokaciji treba biti predviđen separator ovakvih ili sličnih karakteristika:

ACO Oleopator P-Class NS 6–10

- Model: NS 6- NS 10
- Protok: 6 l/s - 10 l/s
- Ulaz/Izlaz: DN 150 - DN 150
- Zapremina taložnika: 660 l - 1080 l
- Zapremina za ulje: 235 l - 260 l
- Ukupna zapremina: 970 l - 1615 l
- Visina (H): 1594 mm - 2129 mm
- Visina ulaza (H1): 1210 mm - 1740 mm
- Visina izlaza (H2): 1190 mm - 1720 mm
- Težina: 91–101 kg - 105 kg
- Koalescentni filter – za efikasnije izdvajanje ulja do < 5 mg/l
- Automatski zatvarač kod prekoračenja kapaciteta
- Ima ugrađeni taložnik i alarmni sistem (opciono)
- Sertifikovan prema EN 858-1, što je važno za tehnički prijem

Slika 3.3: Prikaz separatora

Oprema separatora:

- izvadivi koalescentni element ("filter")
- sifonirani (potopljeni) uliv sa deflektorom
- potopljena izlivna cijev
- sigurnosni plovak za spriječavanje nekontrolisanog isticanja izdvojenih naftnih derivata
- namjenjen za ugradnju u zemlju
- otporan na djelovanje uzgonskih sila podzemnih voda (visina podzemne vode do uliva u separator)
- unutrašnji elementi separatora izrađeni od PEHD-a ili nerđajućeg čelika
- telo separatora izrađeno od centrifugalno livenog polietilena
- garancija strukturne stabilnosti na period od 50 GODINA
- pristup separatoru u skladu sa EN 476
- poklopac klase nosivosti A15, B125 ili D400 prema SRPS EN 124, svetlog otvora Ø600mm sa natpisom »SEPARATOR«

Kvalitet prečišćenih voda mora biti u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list Crne Gore", broj 56/2019 od 04.10.2019.).

Sanitarno-fekalne vode

Na lokaciji postoji izgrađen kanalizacioni i vodovodni priključak. Postojeća infrastruktura u potpunosti ispunjava zahtjeve za odvođenje fekalnih otpadnih voda sa parcele.

Fekalna kanalizacija iz objekta se odvodi do postojećeg separatora ulja i masti odakle se priključuje na revizionog šahta, od revizionog šahta se otpadne vode odvede do postojeće fekalne kanalizacije.

Potrebno je ugraditi separatora ulja i masti.

Odlaganje na zemljište

Odlagaće se čvrsti otpadi kao što su: iskorišćene gume, filteri, pakovanja ulja, zamijenjeni dijelovi i sl.

Opasni otpad, kao što su otpadna ulja, kontaminirani filteri i ambalaža od opasnih materija, moraju se čuvati u propisanim sudovima, bez ispuštanja u tlo.

Nepropisno skladištenje može izazvati kontaminaciju zemljišta, stoga se mora obavezno organizovati selekcija otpada i ugovor sa ovlašćenim sakupljačima.

Buka

Buka koja će se javiti u toku funkcionisanja predmetnog objekta nastaje od rada kompresora, alata i vozila, sa nivoima buke koji su

lokalizovani i povremeni, najčešće u rasponu od 60–80 dB i ista je povremenog karaktera sa najvećim stepenom prisutnosti na samoj lokaciji.

Uticaj vibracija

Vibracije su minimalne i lokalizovane, ne prenose se van objekta.

Uticaji toplote, jonizujućeg i nejonizujućog zračenja

Toplotna energija se oslobađa prilikom rada motora i alata, ali nema značajnog uticaja na okolinu zbog kratkog trajanja i ventilacije.

Jonizujuće zračenja neće biti prisutna. Od nejonizujućeg zračenja prisutno je elektromagnetno zračenje iz električnih uređaja i bežičnih dijagnostičkih sistema, ali u granicama bezbjednosti.

Zračenja u servisu su zanemarljiva i ne predstavljaju rizik za životnu sredinu ili zdravlje zaposlenih.

3.6. Prikaz tehnologije tretiranja svih vrsta otpadnih materija (prerada, reciklaža, odlaganje i sl.)

Građevinski otpad

Građevinski otpad će se privremeno skladištiti na zemljištu gradilišta. Skladišće se odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada i odvojeno od drugog otpada, na način kojim se ne zagađuje životna sredina. Upravljanje građevinskim otpadom radi se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 34/24 i 92/24-ispravka).

Komunalni otpad

Komunalni otpad će odvoziti preduzeće nadležno za te poslove d.o.o. „Komunalno“ Berane, sa kojim će Investitor sklopiti ugovor o pružanju usluga.

Neopasni otpad

Neopasni otpad će se selektivno odvajati po vrstama:

- 16 01 17 Guma (npr. istrošene automobilske gume)
- 16 01 18 Plastika izvan upotrebe (npr. plastične maske, branik)
- 16 01 22 Metalni dijelovi vozila
- 15 01 01 Papirna i kartonska ambalaža
- 15 01 02 Plastična ambalaža
- 20 01 10 Odeća i tekstil (npr. radna odijela u otpisu)

20 03 01 Komunalni otpad

i predavati društvima za otkup sekundarnih sirovina.

Opasni otpad

Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju taložnika i separatora ulja kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog a koji pripada opasnom otpadu.

Klasifikacija opasnog otpada koji će nastajati, po katalogu otpada:

13 01 10* Mineralna ulja koja sadrže hlorisane supstance (npr. ulje sa PCBs)

13 01 11* Sintetička ulja i maziva

13 02 05* Ulja iz mjenjača i hidraulike – opasna

13 05 06* Muljevi iz separatora masti/ulja (npr. iz AS-TOP separatora)

16 01 07* Filteri ulja kontaminirani opasnim materijama

16 06 01* Baterije koje sadrže olovo

16 06 05* Litijum-jonske baterije

15 01 10* Ambalaža kontaminirana opasnim supstancama (npr. kanisteri od ulja)

20 01 21* Fluorescentne cijevi i drugi otpad koji sadrži živu

16 01 14* Zagađeni metali (npr. metalni dijelovi natopljeni uljem ili mastima)

16 10 01* Otpadne rashladne tečnosti koje sadrže opasne supstance (antifriz sa etilenom)

Ukoliko na lokaciji nastanu i druge vrste opasnog otpada, nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada.

Investitor je u obavezi da prije početka procesa proizvodnje izradi Plan upravljanja otpadom i na isti dobije saglasnost.

Opasni otpad u slučaju izlivanja motornih ulja

Pravilno skladištenje ulja i maziva je važno kako bi se osigurala njihova dugotrajnost i kvalitet. Preporučuje se skladištenje ulja na suvom i hladnom mjestu, daleko od izvora toplote i sunčeve svjetlosti. Osim očuvanja kvaliteta ulja i maziva, pravilno skladištenje istih, selektivno odlaganje ambalaže korištenih proizvoda, mora se primjenjivati radi potencijalnog mogućeg negativnog uticaja na zemljište lokacije ukoliko dođe do njihovog izlivanja. Neophodno je označiti vidnim znakom mjesto na kojem će biti skladištene rezerve ulja, maziva i goriva u toku izgradnje i eksploatacije projekta. Napominjemo, riječ može biti samo o malim količinama ovakvih materija koje su neophodne za tekuće funkcionisanje, ali svejedno zahtijevaju čuvanje na označenom i zaštićenom mjestu. U slučaju izlivanja motornih ulja iz teretnih vozila i automobila na predmetnoj lokaciji, mjesto na kome je došlo do izlivanja

motornih ulja će se prekriti slojem pijeska, sačekati da pijesak odleži i isti sakupiti u određeno metalno bure i obilježiti. Nosilac otpada je dužan da zbrine ovu vrstu otpada od strane ovlašćenog društva za zbrinjavanje opasnog otpada.

3.7. Rekultivacija terena

Ukoliko dođe do trajnog završetka radova eksploatacije, nosilac projekta je dužan da izvrši rekultivaciju zemljišta i privođenje istog korištenju, a u skladu sa Zakonom o rudarstvu i Zakonom o zaštiti životne sredine. Za prirodan način obnavljanja ekosistema na prostoru koji je degradiran radovima neophodan je dug vremenski period, odnosno dužina perioda samoobnavljanja u smislu naseljavanja pionirskih vrsta direktno je zavisna od hranjivih materija koje su zastupljene na degradiranim površinama. Razvojem ekologije i zaštite životne sredine, briga o očuvanju prirode započinje sa otvaranjem postrojenja, a nakon zatvaranja postrojenja pristupa se rekultivaciji degradiranog terena. U zavisnosti od stepena degradacije primjenjuju se autorekultivacija, polurekultivacija ili optimalna rekultivacija sa fazama tehničke, agrotehničke i biološke rekultivacije. Investitor će se opredijeliti da se degradirano zemljište tehničkim i biološkim mjerama dovede u stanje koje će najviše odgovarati okolnom prostoru, da bude autohtono, da što je moguće više odgovara prostoru prije eksploatacije.

Rekultivacija podrazumijeva tri aktivnosti:

- tehničku rekultivaciju,
- agrotehničku rekultivaciju i
- biološku rekultivaciju.

Tehnička rekultivacija

U suštini tehnička rekultivacija podrazumijeva skup određenih sinhronizovanih radnji koje obuhvataju:

- ravnjanje platoa sa nivelacijom, i
- nanošenje materijala, podloge za biološku rekultivaciju.

Cilj ovih tehničkih radova je obezbjeđenje i priprema površine za sprovođenje biološke rekultivacije. Aktivnosti u okviru tehničke i biološke rekultivacije, međusobno su uslovljene i u njihovoj realizaciji postoji logičnost redosleda izvođenja. Horizontalne površine se nakon završetka radova ravnaju utovarivačem sa rovnim krečnjakom, sitnijim frakcijama, koji se nalazi na etažnim platoima i na osnovnom radnom platou, tako da se stvara sloj rastresitog krečnjaka debljine od 20 do 30 cm. U toku ravnjanja pravi se kosina prema nožici gornje etaže nagiba od 5‰ tako da voda u toku kišnog perioda lagano ide u nožicu etaže de se infiltrira u tlo, a ne odnosi humus.

U toku izvođenja radova na ravnjanju površina na bermama se izrađuje nasip uz ivicu berme visine od 1 m. Kada se završi sa ravnjanjem površina pristupa se nasipanju i ravnjanju sa odvojenim i lagerisanom (u toku eksploatacije) jalovinom i humusom. Debljina jalovinsko-humusnog sloja sa kojim se presvlače već poravnate površine je 15 cm. Svi radovi na transportu, nasipanju i ravnjanju materijala za tehničku rekultivaciju na bermama moraju se uraditi prije otkopavanja zadnjeg bloka do berme kako bi imala radna širina etažne ravni od 15 m sve u cilju veće sigurnosti radova.

Agrotehnička rekultivacija

U fazi agrotehničke rekultivacije koja slijedi odmah iza tehničke faze preduzimaju se sledeće:

- osfatizacija, kalijumizacija i humizacija i
- oranje i mješanje dubljeg sloja sa površinskim.

Fosfatizacija i kalijumizacija preduzima se zbog niskog sadržaja fosfora odnosno kalijuma a sprovodi se unošenjem fosfatnih đubriva koja pored fosfora sadrže i azot. Humizacija tla povećava se unošenjem stajnjaka i zelenog đubriva.

Biološka rekultivacija

Biološka rekultivacija obuhvata sadnju i podizanje drvenastih i žbunastih kultura, zatravljivanje itd. U analizi izbora vrsta drvenastih biljaka kojima će se izvršiti biološka rekultivacija preovladalo je mišljenje da se u maksimalno mogućoj mjeri odaberu vrste koje pripadaju grupi autohtonih vrsta ovog područja. Veoma je važan odabir sadnog materijala po starosti. Prednosti korišćenja mlađeg sadnog materijala pri izvođenju radova sastojale bi se u sledećem: manji žilni sistem, što znači da je manje izložen ozljeđivanju prilikom manipulacije sa sadnicama (vađenje iz rasadnika, pakovanje, transport, sadnja), lakše privikavanje posađenih biljaka na nove uslove staništa, odnosno lakše se prebolijeva „šok“ presađivanja i zato je uspijeh prijema veći i brži kasniji razvoj (prirast), rad sa mladim biljkama je jeftiniji, jer je samo njihovo gajenje jeftinije, manji izdaci oko vađenja i pripreme za transport, niža nabavna cijena, efikasniji rad na samom radilištu i dr. Nedostatak sadnje sasvim mladih biljka (npr. jednogodišnjih), osobito onih koje u prvim godinama života sporije rastu, jeste u tome što one često ne stignu da u toku jedne vegetacione sezone dovoljno odrvene niti da se razviju, usled čega lako mogu stradati od raznih štetočina (insekata i gljiva), ili korova, suše i sl. Kada se ima u vidu sa kakvim je teškoćama suočen rad sa suviše mladim sadnim materijalom, da se zasadi podignuti od vrlo mladih biljaka redovno moraju više puta popunjavati postaje jasno da rad sa jednogodišnjim sadnicama u krajnjoj liniji nije uvijek jeftiniji od korišćenja nešto starijeg sadnog materijala npr. drvo i trogodišnjih sadnica. U svakom slučaju pri odlučivanju koji će se sadni materijal upotrijebiti (mlađi ili stariji) pri realizaciji radova mora se voditi računa ne samo o ekonomskim momentima već i o uslovima staništa.

U praksi je potvrđeno da za podizanje zasada na staništima na kojima vladaju nepovoljniji uslovi treba upotrijebiti nešto stariji sadni materijal odnosno jače sadnice i obrnuto. U ovom slučaju najbolje je koristiti dvogodišnje sadnice. Zatravlivanje odnosno sijanje trave neće se raditi da se u prostor ne unose biljne vrste koje nisu autohtone. Biće izvršeno sađenje drveća koje je autohtono, a to je cer, grab i drijen. Trava se neće sijati, a trava autohtona će izrasti pošto je humus sa toga prostora. Na osnovu posmatranja i analize prostora na kom je ranije vršena eksploatacija, a koji je neposredno do ovoga došlo se do zaključka da je za biološku rekultivaciju potrebna sadnja dvije vrste drveća. Na etažnoj ravni treba zasaditi vrbu, zato što je sama nikla na prostoru ranije eksploatacije, pogotovo u donjem dijelu gdje je dosta vlage. Na etažama treba zasaditi kleku, koja je prisutna na okolnom prostoru iako ima veoma rijetko drveća i rastinja.

Dinamika radova na biološkoj rekultivaciji je direktno povezana za završetak radova na tehničkoj rekultivaciji. Tek posle konačnog izvođenja planiranih formi, može se pristupiti biološkoj rekultivaciji. Za sadnju drvenastih i žbunastih vrsta je pogodno ono vrijeme u kome se korjenov sistem biljaka snažno razvija, jer je tada i njegova regenerativna sposobnost najveća. Ispitivanjima je utvrđeno da to vrijeme počinje u proljeće nešto prije razvijanja pupoljaka i da se produžuje u toku proljeća i početkom ljeta. Temperatura zemljišta od 5-6 °C je za većinu drvenastih i žbunastih vrsta granica kod koje počinje, odnosno prestaje jača cirkulacija sokova i

porast korijena. Prema ovome sa biološkog gledišta je odlučeno da to bude prolječna sadnja. Osim toga u proljeće je zemljište obično vlažnije, a temperatura i vlažnost su osnovni uslovi za razvoj biljaka.

3.8. Organizacija rada i zaštita na radu

U organizovanju, sprovođenju i unapređivanju zaštite na radu posebna prava i dužnosti u preduzeću uređuju se u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 44/18 od 06.07.2018).

Pri izradi Elaborata za izgradnju stambeno-poslovnog objekta treba da se primenjuju sve mjere zaštite na radu.

Objekat treba da bude urađen u skladu sa projektnom dokumentacijom.

Zaštita na radu obuhvata sve mjere i sredstava kojima se zaštićuju radnici preduzeća pri radu, a naročito:

- Obezbjedenje propisane površine i kubature radne prostorije i radnih mjesta;
- Obezbjedenje pravilne tehničke zaštite i upotrebe i rukovanja oruđima i uređajima za rad;
- Obezbjedenje od povišenog napona dodira električne struje;
- Obezbjedenje mikroklimatskih uslova u radnim prostorijama, a naročito na radnim mjestima u tehnološkom procesu proizvodnje;
- Obezbjedenje stručnog osposobljavanja radnika iz materije zaštite na radu;
- Obezbjedenje potrebnih sanitetsko – higijenskih uređaja i obezbjedenje potrebnih ličnih zaštitnih sredstava i zaštitne opreme;
- Obezbjedenje zdravstvene zaštite i pružanje prve pomoći i spasavanje povrijeđenih.

Pravo na zaštitu na radu u preduzeću uživaju:

1. Svi radnici koji se po bilo kom osnovu nalaze na radu u preduzeću;
2. Sva lica koja su angažovana za vršenje poslova ugovorom o djelu, građansko –pravni odnos;
3. Učenici u privredi;
4. Studenti ili učenici srednjih škola kada se nalaze na praktičnom radu;
5. Lica na dobrovoljnoj praksi.

Dužnosti radnika:

Radnik je dužan da svoj posao obavlja sa punom pažnjom bez opasnosti po svoj život i zdravlje, po život i zdravlje ostalih radnika i da se pridržava svih propisanih mjera zaštite na radu.

Radnik mora da se koristi svim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu, da ih namjenski koristi za vrijeme rada, da pažljivo njima rukuje, da ih održava u ispravnom stanju i da neposrednog organizatora posla odmah obavijesti o zaštitnim nedostacima na sredstvima za ličnu zaštitu, kao i svim drugim pojavama koje bi mogle da ugroze bezbjednost na radu.

Radnik je obavezan da se prije raspoređivanja na posao upozna sa uslovima rada i opasnostima posla, kao i propisima i mjerama zaštite na radu (na radnom mjestu) gdje će raditi i uslovima rada.

Radnik je dužan da prijavi neposrednom organizatoru posla, ukoliko boluje od neke bolesti ili ima izvjesne zdravstvene nedostatke koji se ne mogu ili koji se teško mogu uočiti ljekarskim pregledom.

Na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada radnici moraju da ispunjavaju sledeće uslove:

1. Da nisu mlađi od 18 godina niti stariji od 50 godina;
2. Da su zdravstveno sposobni;
3. Da su psihofizički sposobni, sručni za određeni posao, da imaju završenu obuku iz materije zaštite na radu i da su prije rasporeda ljekarski pregledani;
4. Da posjeduju stručnu obuku.

Preduzeće je dužno da prije početka rada na radnim mjestima sa povećanim opasnostima od mehaničkih povreda i zdravstvenih oštećenja da svakog radnika uputi na specijalistički pregled. Ova obaveza se podrazumijeva i prilikom rasporeda radnika sa drugog radnog mjesta na ovako radno mjesto.

Radnici raspoređeni na radna mjesta sa povećanim opasnostima od mehaničkih povreda i zdravstvenih oštećenja obavezni su da se odazivaju periodičnom ljekarskom pregledu.

U određenim prostorijama objekta, kao i na samoj lokaciji treba postaviti odgovarajuće znake opasnosti, zabrane i obaveze. Neki od osnovnih znakova u sledećem prilogu:

Slika 3.4: Prikaz znakova zabrane, upozorenja i obavještenja

Zaposlene je potrebno snabdjeti LZO u fazi izvođenja radova predmetnog objekta i tokom funkcionisanja istog.

4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE

Kvantitativnih podataka o osnovnim segmentima životne sredine za područje mikro lokacije nema, pa će se kratak izvještaj o postojećem stanju segmenta životne sredine bazirati na podacima za širu okolinu lokacije Berane.

Izvori podataka za ovo poglavlje su: Informacija o stanju životne sredine za 2018. godinu-AZŽS CG, Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2023. godinu - AZŽS CG, preuzeti sa sajta Agencije za zaštitu životne sredine.

Tokom 2023. godine evidentirano je blago poboljšanje kvaliteta vazduha u odnosu na prethodne godine, u urbanim dijelovima gradova u Sjevernoj zoni (gdje spada i Berane). Mjerne stanice za Sjevernu zonu su Pljevlja i Bijelo Polje. Mi ćemo prikazati stanje sa mjerne stanice Bijelo Polje.

Na mornoj stanici u Bijelom Polju, srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM10 su 82 dana bile iznad propisane granične vrijednosti od 50 $\mu\text{g}/\text{m}^2$. Godišnja srednja koncentracija PM10 čestica je bila ispod granične vrijednosti i iznosila je 36 $\mu\text{g}/\text{m}^2$. Na osnovu dobijenih rezultata, uprkos poboljšanju u odnosu na prethodnu godinu, može se konstatovati da je i u Pljevljima i u Bijelom Polju veliko opterećenje ambijentalnog vazduha suspendovanim česticama PM10.

Na mornoj stanici u Bijelom Polju, sadržaj olova, računat kao srednja vrijednost nedeljnih uzoraka, bio je ispod propisane granične vrijednosti. Istovremeno su vršene i analize uzoraka suspendovanih čestica PM10 na sadržaj arsena, kadmijuma i nikla. Rezultati analize pokazuju da je sadržaj kadmijuma, nikla i arsena bio ispod ciljne vrijednosti propisane radi zaštite zdravlja ljudi. Srednje godišnje koncentracije benzo(a)pirena u PM10 česticama, u Bijelom Polju su 4 puta veće od propisane ciljne vrijednosti (1 ng/m^3).

Analizirani podaci ukazuju na ozbiljan problem sa kvalitetom vazduha u Sjevernoj zoni tokom zimskih mjeseci, odnosno tokom sezone grijanja. Najlošiji kvalitet vazduha je zabilježen u periodu januar-mart i kraj novembar-decembar, što se preklapa sa periodom kada su najviše aktivna individualna i kolektivna ložišta, odnosno sa periodom sezone grijanja.

Kada su u pitanju površinske vode, voda je pokazala, sa aspekta osnovnih fizičko hemijskih elemenata dobar status. Kvalitet vode u 100,0% određenih parametara je pokazao odličan kvalitet, tj. dobar status.

Tabela 4.1: Prikaz ocjene ekološkog statusa / Hemijskog statusa, i potencijala površinskih voda, ukupnog statusa kao i statusa po elementima kvaliteta opštih fiz. Hemijskih parametara, zagađujućih i prioritarnih supstanci i bioloških parametara 2023.g.

2023.g. Nazivi vodnih tijela	Površinsko VT	Tip VT	Redni broj	Naziv mjernog mjesta	Hemijski i Ekološki status kvaliteta voda									
					Prioritarni i zagađujuće supstance	Opšti fizičko hemijski parametri	Specifične zagađujuće supstance	Fitoplankton	Fitobentos	Makrofiti	Makrozoobentos	Ukupni ES / EP i HS na osnovu 6 elemenata	Ukupni ES / EPI HS bez makrozoobentonske zajednice	
1. Bojana	1	R9	1.	Fraskanjel	vdD	d	d	u	d	l	vl	VL	L	
2. Crmnica	1	R3	2.	Iznad ušća	vdD	u	d	-	vd	vl	vl	VL	VL	
3. Crnojevića R.	1	R3	3.	Brodska Njiva	vdD	d	d	-	vd	-	l	L	D	
4. Morača	4	R6	4.	Zlatica	-	u	-	-	vd	-	l	L	U	
	7	R8	5.	Ispod Vukovaca	vdD	u	d	-	vd	l	l	L	L	
5. Cijevna	1	R6	6.	Dinoša	-	d	-	-	vd	-	l	L	D	
6. Zeta	1	R5	7.	Duklov most	-	u	-	-	vd	l	u	L	L	
	4	R8	8.	Danilovgrad	-	d	-	-	d	d	l	L	D	
	4	R8	9.	Vranjske njive	vdD	d	d	d	vd	u	l	L	U	
7. Lim	2	R4	10.	Marsenića rijeka	-	d	-	-	vd	-	l	L	D	
	3	R7	11.	Dobrakovo	vdD	u	d	-	d	-	-	U	U	
8. Bistrica Bjelop.	1	R2	12.	Iznad Bistrice	-	d	-	-	u	d	u	U	U	
9. Ljuboviđa	1	R1	13.	Kovren	-	u	-	-	d	-	u	U	U	
10. Popča	1	R2	14.	Ispod Petnjice	-	d	-	-	d	-	u	U	D	
11. Bistrica Ber.	2	R4	15.	Ispod Lubnica	-	d	-	-	vd	-	u	U	D	
12. Kutska rijeka	1	R1	16.	Kuti	-	d	-	-	d	d	u	U	D	
13. Peročica	1	R1	17.	Jošanica	-	d	-	-	vd	-	u	U	U	
14. Grlja	1	R10	18.	Iznad Vusanja	-	d	-	-	vd	-	u	U	U	
15. Ibar	1	R1	19.	Izn. Rozaja	-	d	-	-	vd	-	-	D	D	
	2	R4	20.	Bać	vdD	u	d	-	d	-	u	U	U	
16. Vrbnica	2	R2	21.	Kod kampa	-	vd	-	-	d	d	d	D	D	
17. Bijela	1	R1	22.	Gornja Bijela	-	u	-	-	d	d	u	U	U	
18. Bukovica	1	R1	23.	Iznad Timara	-	d	-	-	vd	vd	u	U	D	
19. Tara	3	R4	24.	Ispod Mojkovca	-	d	-	-	vd	-	-	D	D	
	5	R7	25.	Šćepan Polje	vdD	d	vdD	-	vd	-	-	D	D	
20. Čehotina	2	R5	26.	Rabitlja	-	u	-	-	vd	u	d	U	U	
	5	R5	27.	Ispod kolektora	vdD	u	d	-	d	l	l	L	L	

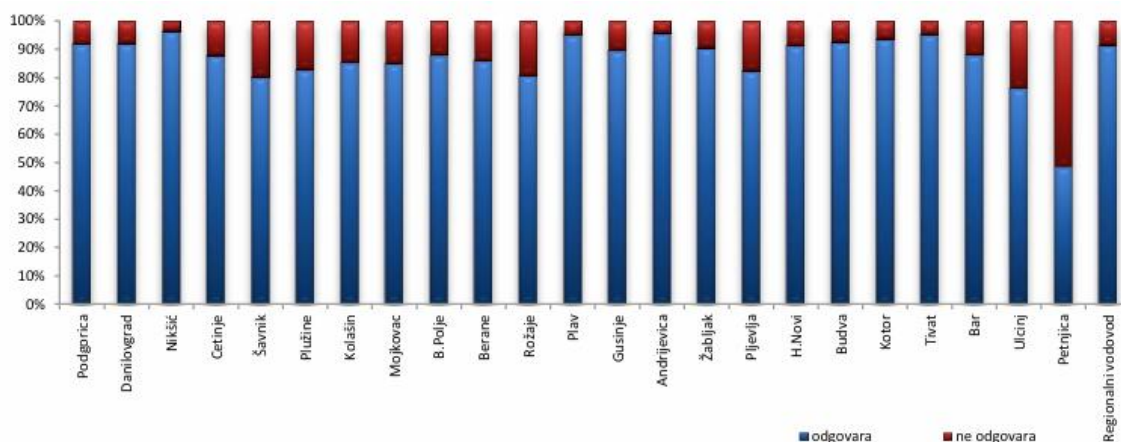
Kad su u pitanju podzemne vode, Izvorište Manastirsko Vrelo, prostor Berana, pripada GVTPV Beranska Bistrica-Ljuboviđa. Voda se koristi povremeno za snabdijevanje vodovoda. Uzorak je uzet iz prelivnog kanala. Voda je pokazala, sa aspekta osnovnih fizičko-hemijskih elemenata, dobar status. Kvalitet vode u 100% određenih parametara je pokazalo odličan kvalitet, tj. (vrlo) dobar status. Što se tiče sadržaja zagađujućih supstanci detektovan je arsen (1,00 µg/l), dok su ostala tri metala i pesticidi bili ispod vrijednosti LOQ (u µg/l za Cd <0,10; Pb<0,20; Hg<0,05). Mikrobiološka analiza je pokazala prisustvo koliformnih bakterija (88- 285/100ml), fekalnih bakterija (0-6/100ml) i živih (112-528/ml). U prvom uzorkovanju bile su prisutne alge po kamenju u kanalu iz koga je uzorkovano.

Tabela 4.2: Prikaz ocjene hemijskog statusa podzemnih voda za 2023.g. na osnovu opštih fizičko hemijskih parametara i zagađujućih supstanci (prikazan u bojama u skladu sa preporukama ODV)

2023.g.	Opština	KOD vodnog tijela podzemnih voda ili grupe vodnih tijela podzemnih voda	Naziv vodnog tijela podzemnih voda ili grupe vodnih tijela podzemnih voda	Redni broj mjernog mjesta	Naziv mjernog mjesta	Status vode - opšti fizičko hemijski elementi kvaliteta i zagađujuće supstance
1.	Ulcinj	ME_A_GVTPV_I_2	Ulcinjско polje	1.	Sveti Đorđe	L
2.	Bar	ME_A_GVTPV_K_3	Možura-Paštrovići	2.	Kajnak	D
3.		ME_A_GVTPV_K_3	Možura-Paštrovići	3.	Popovići	L
4.		ME_A_GVTPV_C_8	Orahovštica-R.Crnojevića	4.	Sjenokos	D
5.		ME_A_GVTPV_C_8	Orahovštica-R.Crnojevića	5.	Podgorska vrela	D
3.	Budva	ME_A_GVTPV_K_4	Grbalj-Luštica	6.	Budva kod škole	D
7.		ME_A_GVTPV_K_4	Grbalj-Luštica	7.	Jaz	L
4.	Risan	ME_A_VTPV_K_6	Orijen	8.	Risanska špilja	L
5.	Podgorica	ME_A_GVTPV_K_9	Karuč-Sinjac	9.	Goljemadi	L
10.		ME_A_GVTPV_K_9	Karuč-Sinjac	10.	Kaluderovo oko	D
11.		ME_A_GVTPV_C_16	Kući	11.	Ribnička vrela	D
12.		ME_A_GVTPV_C_11	Prekornica-Bjelopavlići	12.	Radovče	L
13.		ME_A_GVTPV_K_12	Garač	13.	Vučji studenac	D
6.	Zeta	ME_A_GVTPV_I_10	Zetska ravnica	14.	Plantaže	L
15.		ME_A_GVTPV_I_10	Zetska ravnica	15.	Ušće Cijevne	D
16.		ME_A_GVTPV_K_9	Karuč-Sinjac	16.	Bolje sestre-bušot.	D
17.		ME_A_GVTPV_K_9	Karuč-Sinjac	17.	Bolje sestre-izdan	D
18.		ME_A_GVTPV_I_10	Zetska ravnica	18.	Gostilj	L
7.	Tuzi	ME_A_GVTPV_I_10	Zetska ravnica	19.	Vranj	L
20.		ME_A_GVTPV_I_10	Zetska ravnica	20.	Drešaj	L
21.		ME_A_GVTPV_C_16	Kući	21.	Trgaj	D
8.	Cetinje	ME_A_GVTPV_K_12	Garač	22.	Čevo	D
9.	Nikšić	ME_A_GVTPV_K_15	Trebišnjica	23.	Riječani	D
24.		ME_DB_VTPV_K_18	Brezna-Maglič	24.	Zaljutnica	L
10.	Šavnik	ME_DB_VTPV_K_18	Brezna-Maglič	25.	Glava Šavnika	D
26.		ME_DB_VTPV_K_19	Pivska planina	26.	Šavnik kod škole	D
11.	Kolašin	ME_DB_GVTPV_K_26	Komovi	27.	Mateševo	D
12.	Mojkovac	ME_DB_VTPV_K_20	Sinjajevina	28.	Ravnjak	D
13.	Bijelo Polje	ME_DB_GVTPV_C_27	Beranska Bistrica-Ljuboviđa	29.	Bijelo Polje	L
14.	Berane	ME_DB_GVTPV_C_27	Beranska Bistrica-Ljuboviđa	30.	Manastirsko vrelo	D
15.	Gusinje	ME_DB_GVTPV_K_25	Prokletije	31.	Alipašini izvori	D
16.	Pljevlja	ME_DB_GVTPV_I_24	Basen Pljevlja	32.	Pljevlja	L

U 2023. godini na teritoriji Crne Gore ukupno je ispitivano 28095 uzoraka voda za piće sa gradskih vodovoda i drugih javnih objekata vodosnabdjevanja i to: 14280 mikrobiološki i 13815 fizičko i fizičko hemijski. Prema rezultatima mikrobioloških ispitivanja 3,61 % ispitanih uzoraka hlorisanih voda nije zadovoljilo propisane norme higijenske ispravnosti, najčešće zbog povećanog ukupnog broja bakterija i identifikacije koliformnih bakterija. Na osnovu rezultata fizičko-hemijskih ispitivanja 10,57 % ispitanih uzoraka hlorisanih voda nije odgovaralo važećim propisima. Najčešći uzrok neispravnosti bio je nedovoljna koncentracija ili potpuno odsustvo rezidualnog hlora kao i povećana mutnoća u periodu obilnijih padavina.

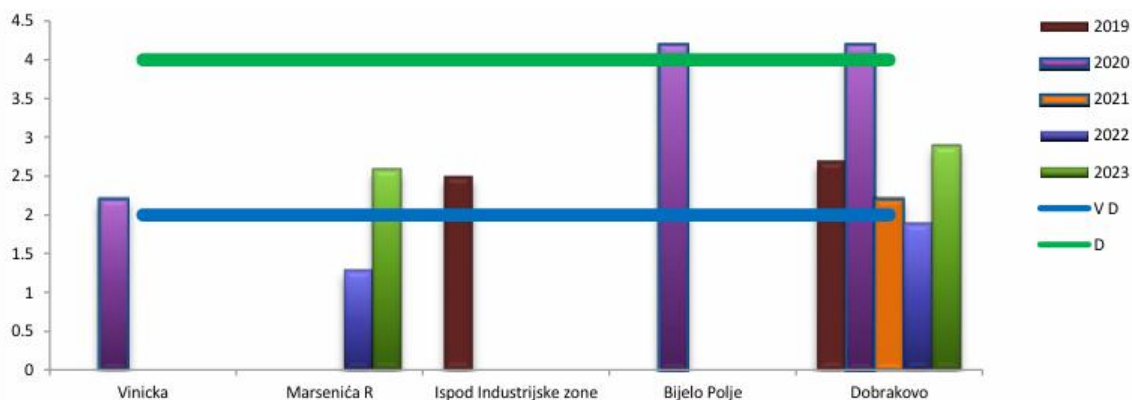
U periodu obilnijih padavina u svim opštinama povećava se mutnoća vode za piće.

Grafikon 4.1: Rezultati ispitivanja vode za piće u 2023. godini

BPK₅ - biološka potrošnja kiseonika

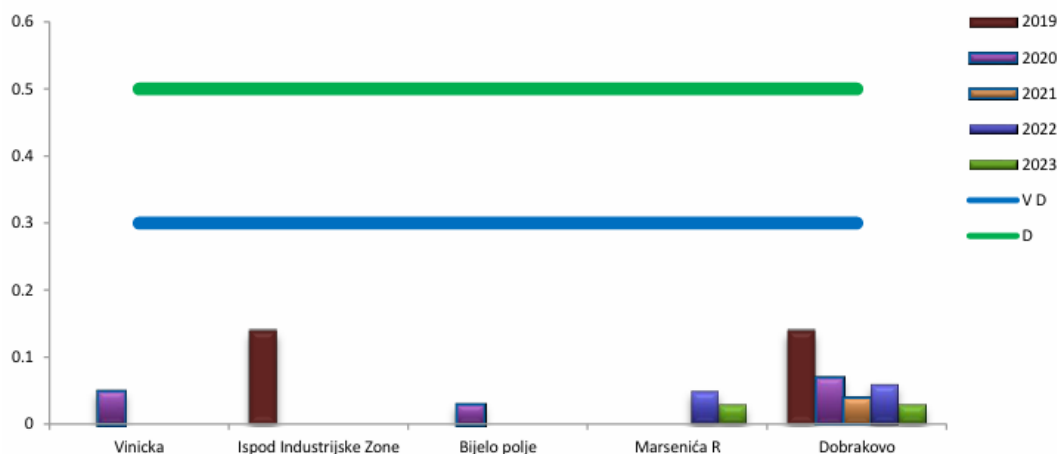
Stepen zagađenosti vode organskim jedinjenjima definisan je, pored ostalih, i ovim parametrom (BPK) i osnovni je parametar za ocjenu zagađenosti površinskih voda organskim materijama.

Grafikon 4.2: BPK₅ u rijeci Lim (mg O₂/l)

Sadržaj fosfata

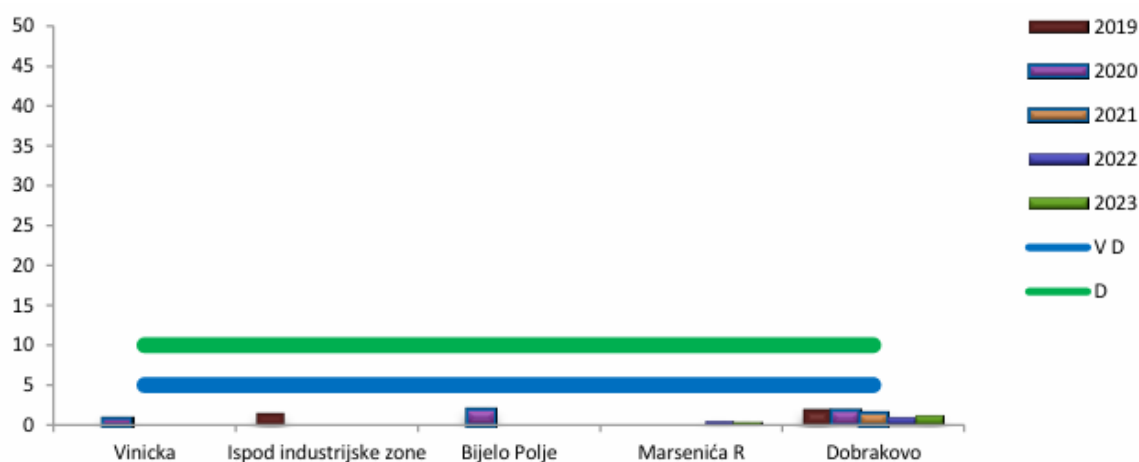
Najznačajniji izvor zagađenja ortofosfata potiče iz komunalnih i industrijskih otpadnih voda i poljoprivrede. Fosfati mogu oštetiti vodenu okolinu i narušiti ekološku ravnotežu u vodama, te njihov povećan sadržaj može izazvati eutrofikaciju, što ima za posledicu ubrzano razmnožavanje algi i viših biljaka i stvaranje nepoželjne promjene ravnoteže organizama prisutnih u vodi, kao i samog kvaliteta vode.

Grafikon 4.3: Sadržaj ortofosfata (fosfata) u rijeci Lim (mg/l)

Sadržaj nitrata

Jedinjenja koja sadrže azot, u vodi se ponašaju kao nutrijenti i izazivaju nedostatak kiseonika, a time utiču na izumiranje živog svijeta. Glavni izvori zagađenja azotnim jedinjenjima su komunalne i industrijske otpadne vode, septičke jame, upotreba azotnih vještačkih đubriva u poljoprivredi i životinjski otpad. Bakterije u vodi veoma brzo prevode nitrata u nitrite. Uticaj nitrata na zdravlje ljudi je veoma negativan, jer reaguju direktno sa hemoglobinom u krvi, proizvodeći met-hemoglobin koji uništava sposobnost crvenih krvnih zrnaca da vezuju i prenose kiseonik. Na osnovu rezultata ispitivanja kvaliteta površinskih voda može se zaključiti da su izmjerene vrijednosti za nitrata u granicama dozvoljenih koncentracija.

Grafikon 4.4: Sadržaj nitrata u rijeci Lim (mg/l)

Kada je riječ o Beranama, može se konstatovati da će radom Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, koje je sa radom započelo krajem 2019. godine, kvalitet voda biti unaprijeđen. Važno je napomenuti i sve veći uticaj saobraćajne infrastrukture i distribucije goriva na kvalitet površinskih voda.

Na bazi navedenog može se konstatovati da je postojeće stanje osnovnih segmenata životne sredine na posmatranom prostoru zadovoljavajućeg kvaliteta, odnosno posmatrano područje nije opterećeno značajnijim negativnim uticajima na životnu sredinu.

5. OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVNIH REŠENJA

Lokacija

Alternativnih lokacija u projektu nije bilo. Lokaciju predmetnog objekta čini kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane. Planirani objekat je u vlasništvu investitora.

Objekat je na parceli pozicioniran u skladu sa UT uslovima u odnosu na predviđene udaljenosti od susjednih parcela poštujući predviđene građevinske linije. Uz saglasnost vlasnika susjedne parcele, građevinska linija definisana je na 1 m od kat. parcele 188/1.

Prema važećim UT uslovima planirana udaljenost građevinske linije objekta od bočnog susjeda iznosi 2 m. Investitor je pribavio saglasnost vlasnika susjedne katastarske parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane kojom isti daje saglasnost da se planirani objekat može graditi na manjoj udaljenosti od dozvoljene odnosno da građevinska linija bude na udaljenosti od 1 m. Ovo se smatra opravdanim iz razloga što na dijelu katastarske parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane koja čini urbanističku parcelu 28 nije moguća gradnja zbog samog oblika parcele koja je u ovom dijelu gdje se graniči sa kat. parcelom 188/3 KO Berane, Opština Berane odnosno urb. parcelom 27 na kojoj se planira gradnja objekta ima oblik trougla. Tako da postoji opravdan razlog da građevinska linija prema bude pozicionirana sa 2 m na 1 m uz saglasnost vlasnika susjedne kat. parcele 188/1 KO Berane, Opština Berane.

Uticaj na segmente životne sredine i zdravlje ljudi

Potencijalne opasnosti po zdravlje za radnike u auto-servisu vezane su za nošenje neadekvatne zaštitne opreme, izloženost opasnim hemikalijama, fizičkim naporima, udisanje izduvnih gasova, buka, fizičke povrede i slično.

Zaposleni radnici shodno Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 034/14 1044/18), pored opštih ličnih zaštitnih sredstava moraju biti opremljeni sa komplet zaštitnom opremom koji navedeni Zakon propisuje. Sve mjere projektovane za smanjenje uticaja rada funkcionisanja projekta na životnu sredinu prate se i sprovode od strane Nosioca projekta uz poštovanja zakonske regulative o zaštiti na radu u pogledu korišćenja adekvatne opreme.

Kada je u pitanju zdravlje ljudi alternativa ne može biti.

Veoma je važna obuka radnika o pravilnom korištenju zaštitne opreme i postupcima sigurnosti, u skladu sa odredbama Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti buci ("Sl. list CG", br. 037/16), Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama ("Sl. list CG", br. 081/16, 030/17, 040/18, 077/21) i Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Sl. list CG", br. 060/16, 011/17, 043/18, 020/19, 021/20).

Proizvodni procesi ili tehnologija

Tehnologija funkcionisanja objekta je definisana u Poglavlju 3.

Predmetni projekat ne obuhvata proizvodne procese. Objekat je namjenjen za vršenje mehaničkih i vulkanizerskih poslova. Alternativa ne može biti.

Metode rada u toku izgradnje i funkcionisanja objekta

Metode rada u toku funkcionisanja su jasno definisane. Odabrana je oprema koja zadovoljava važeće standarde. Metode rada u toku funkcionisanja projekta su opredjeljene namjenom projekta u pogledu sadržaja. Alternative u funkcionisanju nisu predviđene.

Planovi lokacija

Predmetna lokacija se nalazi u UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane.

Vrste i izbor materijala za izvođenje projekta

Vrsta materijala će biti standardna i uobičajena za objekte ovakve namjene, koji su propisani u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20, 086/22, 004/23) i Zakona o izgradnji objekata („Sl. List CG” br. 19/25)

Vremenski raspored za izvođenje

Na predmetnoj lokaciji biće izgrađen stambeno-poslovni objekat odnosno auto-servis, pri čemu funkcionisanje zavisi od ekonomske održivosti, kao i od privođenja lokacije planskoj namjeni.

Datum početka i završetka izvođenja radova

Početak radova: maj 2025. godine.

Završetak radova: septembar 2025. godine.

Veličina lokacije

Ukupna površina lokacije iznosi 455 m².

Bruto površina iznosi 127,17 m².

Obim proizvodnje

Objektom nije predviđen obim proizvodnje.

Kontrola zagađenja

Kontrolu zagađenja u toku izgradnje i eksploatacije objekta sprovodi Nosilac projekta.

Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom („Sl.list Crne Gore”, br. 34/24, 92/24 - ispravak): Imalac otpada, trgovac i posrednik otpada dužan je da vodi evidenciju o količinama i vrsti otpada, u skladu sa katalogom otpada.

Tokom funkcionisanja projekta potrebno je voditi evidenciju o upravljanju otpadom. Nosilac projekta je dužan da nakon sakupljanja i privremenog skladištenja otpada isti preda ovlaštenom sakupljaču, prerađivaču ili preduzeću koje je upisano

u registar trgovaca sa fizičkim preuzimanjem otpada ili izvoz otpada u skladu sa zakonskom regulativom iz oblasti upravljanja otpadom.

Nosilac projekta je dužan da vodi evidenciju o nastalim količinama otpada u skladu sa Pravilnikom o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada ("Sl. Crne Gore", br. 50/12 od 01.10.2012).

Uređenje odlaganja otpada uključujući reciklažu, ponovno korišćenje i konačno odlaganje

Nosilac projekta nema alternativu, upravljanje otpadom mora se vršiti u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Sl. list CG", br. 34/24, 92/24-ispravak). Nosilac projekta je dužan da ambalažne materijale sakuplja, razvrstava i zbrinjava do predaje društvima za otkup sekundarnih sirovina.

Nosilac projekta je dužan da posjeduje ugovor sa d.o.o. „Komunalno“ Berane, o redovnom odvoženju komunalnog otpada sa predmetne lokacije i zbrinjavanju istog.

Neopasni otpad će se selektivno odvajati po vrstama i predavati društvima za otkup sekundarnih sirovina.

Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju taložnika i separatora ulja.

Obaveza je Nosioca projekta da sklopi ugovor za zbrinjavanje opasnog otpada sa ovlašćenom firmom.

Nosilac projekta je u obavezi da izradi Plan upravljanja otpadom, opasnim otpadom i na isti dobije saglasnost.

Odlaganje otpada biće u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG“ br. 34/24, 92/24-ispravka).

Uređenje pristupa i saobraćajnih puteva

Gradska saobraćajnica koja se prostire pored same parcele predstavlja i pristupnu saobraćajnicu servisu.

Uređenje pristupa i saobraćajnih puteva urađeno u skladu sa uslovima Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20, 086/22, 004/23), Zakona o izgradnji objekata („Sl. List CG“ br. 19/25) i Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", br. 082/20 od 06.08.2020). Alternativnih rješenja ne može biti.

Odgovornost i proceduru za upravljanje životnom sredinom

Nosilac projekta je odgovoran za poštovanje procedure u pogledu zaštite životne sredine.

U procesu funkcionisanja projekta, odgovorno lice je Izvršni direktor.

Obuka

Alternativa ne može biti. Neophodno je da Nosilac projekta sprovede potpunu obuku zaposlenih na lokaciji projekta u cilju edukacije vezano za zaštitu životne sredine. Svi koji učestvuju u procesu funkcionisanja projekta moraju biti obučeni za bezbjedan rad, shodno Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 034/14 1044/18).

Monitoring

Monitoring je definisan u Poglavlju 9. Alternativa ne može biti.

Planovi za vanredne prilike

Pod vanrednim prilikama se podrazumijevaju uglavnom požari kao i kvarovi na opremi, za koje će u Poglavlju 8. biti navedene mjere i planovi.

Privredno društvo je u obavezi da izradi Plan zaštite i spašavanja za određene vanredne prilike (požar, zemljotres, pooplava...).

Uklanjanje projekta i dovođenje lokacije u prvobitno stanje

Obzirom da se ne radi o privremenom objektu, neće doći do uklanjanja projekta i dovođenje lokacije u prvobitno stanje. Djelatnost će biti uslovljena ekonomskom održivošću. U slučaju da djelatnost ne bude ekonomski održiva, izvršiće se prenamjena djelatnosti, tako da neće doći do uklanjanja objekta i dovođenje lokacije u prvobitno stanje.

Međutim, rekultivacija terena bi obuhvatila uklanjanje građevinskog otpada i mehanizacije, nivelaciju zemljišta, vraćanje humusnog sloja i po potrebi ozelenjavanje terena sadnjom trave, niskog rastinja ili odgovarajućeg drveća. Mjere rekultivacije se sprovode u cilju očuvanja pejzažnih vrijednosti, sprječavanja erozije tla, unapređenja mikroklimе i ponovne uspostave ekološke ravnoteže u zahvaćenom prostoru. Detaljnije opisano u Potpoglavlju 3.7.

6. OPIS SEGMENTA ŽIVOTNE SREDINE

Za analizu su korišćeni raspoloživi podaci o postojećem stanju životne sredine u širem okruženju lokacije, odnosno za Opštinu Berane.

6.1. Naseljenost i koncentracija stanovništva

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji faktor društvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljni demografski procesi, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2023. godine, uslovlila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština, prije svega, sjevernog regiona. Ovakav trend karakterističan je i za Berane.

Prema popisu iz 2023. godine u Beranama živi 24.645 stanovnika, što čini 3,95% ukupnog broja stanovnika Crne Gore. Prosječna starost stanovnika Berana je 40.27 godina. Kada je riječ o rodnoj strukturi stanovništva, registrovano je 12.335 (50,05%) muškaraca i 12.310 (49,95%) žena.

Zdravlje ljudi

Predmetni projekat će uticati na segmente životne sredine, međutim mjerama zaštite navedenom u Elaboratu, navodi se obaveza investitoru da poštuje mjere. Cilj navedenih mjera za smanjenje ili sprječavanje zagađenja jeste da se ispitaju eventualne mogućnosti eliminacije zagađenja ili pak redukcije utvrđenih uticaja. Zaštita životne sredine podrazumijeva trajnu zaštitu vrijednih prirodnih i stvorenih vrijednosti u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta sredine, teritorije predmetne lokacije i šireg okruženja.

Ukoliko se navedene mjere budu ispoštovale, iste će osigurati da rizik po ljudsko zdravlje bude minimalan a sve u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama ("Sl. list CG", br. 081/16, 030/17, 040/18, 077/21) i Pravilnikom o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama ("Sl. list CG", br. 060/16, 011/17, 043/18, 020/19, 021/20).

6.2. Flora i fauna

Flora i fauna na samoj predmetnoj lokaciji nije razvijena u većem obimu, jer se radi o prilično urbanizovanom prostoru.

Flora i fauna

Na predmetnoj lokaciji zastupljena je ruderalna flora: *Chenopodium album*, *Elymus repens*, *Artemisia vulgaris*, *Dactylis glomerata*, *Urtica dioica*, *Althaea officinalis*, *Plantago media*, *Thymus serpyllum*, *Matricaria chamomilla*, *Achillea millefolium*, *Centaureum umbellatum*, *Tussilago farfara*, *Cynodon dactylon*, *Polygonum aviculare*, *Convolvulus arvensis*, *Polygonum convolvulus*, *Erigeron canadensis*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Bellis perennis*, *Cichorium intybus*.

Za faunu možemo izdvojiti nacionalnim zakonom zaštićenu vrstu semiakvatičnog sisara *Lutra lutra* – vidra, takođe Natura 2000 vrsta, koja naseljava rijeku Bistricu i Lim, šareni daždevnjak, poskok, nekoliko vrsta smukova, mnoge vrste ptica od kojih su najinteresantnije šumska sova, orao mišar. Nekolika vrsta slijepih miševa naseljava ovo područje iz roda *Pipistrellus*, kao i rodova *Myotis*, *Nyctalus* i dr. svi slijepi miševi u Crnoj Gori su zakonom zaštićene vrste. Od sitnih i srednjih sisara zastupljeni su puh, vjeverica, kuna bjelica, vrtna roščica, poljski miš, jazavac, od krupnijih sisara lisica, divlja mačka, šakal. Veliki broj insekata i drugih grupa beskičmenjaka naseljava ova područja. Kanjon rijeke Bistrice koji se nalazi u blizini predmetne lokacije je izuzetno bogat speleološkim objektima od kojih su mnogi još uvijek neistraženi. Od riba u rijeci Bistrici žive potočna pastrmka i peš, nakon izgradnje minihidroelektrana u gornjem toku rijeke posljednjih nekoliko godina rijeka tokom ljeta presušuje što negativno utiče na čitav biodiverzitet područja.

Prema dostupnim podacima na lokaciji objekta i njenom bližem okruženju nije evidentirano prisustvo endemičnih, rijetkih, ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, a potencijali ostale flore i faune na posmatranom prostoru nijesu posebno izraženi. Zbog svega navedenog u daljem opisu flore i faune fokus će biti na opisu šireg područja.

Na relativno malom prostoru Berana prisutan je bogat biodiverzitet, uslovljen visinskim raščlanjivanjem, razuđenošću i klimatom Crne Gore. U skladu sa opštim prirodnim elementima, bogatstvo živog svijeta se kreće od submediteranskog, preko srednjeevropskog, zapadno-evropskog oblika, pa do alpskih flornih i faunističkih elemenata. Florna područja pripadaju evropskoj podoblasti.

U biogeografskom smislu istraživano područje pripada dinarskoj provinciji srednje-južnoevropsko planinskog biogeografskog regiona. Dominantan tip vegetacije čine šume i šikare na koje otpada više od polovine ukupnog vegetacijskog pokrivača.

Biljne zajednice Berana i okolnog područja pripadaju sledećim vegetacijskim klasama:

- *QUERCO-FAGETEA Br.-Bl. Et Vlieger 37.* (lišćarske listopadne šume),
- *QUERCETEA ROBORI-PETRAEAE br.-Bl. Et Tx. 43.* (vlažne i kisele hrastovo-bukove šume),
- *ERICO-PINETEA Horvat 59.* (borove šume),
- *VACCINIO-PICETEA Br.-Bl. 39.* (tamne četinarske šume),
- *BETULO-ADENOSTILETEA Br.-Bl. 48* (visoke zeleni i šibljadi subalpskog pojasa),
- *EPILOBIETEA ANGUSTIFOLII Tx. Et Prsc. 50.* (krčevine i paljevine brdskog, gorskog i subalpskog pojasa),
- *SALICETALIA PURPUREAE Moor 58.* (poplavne šume i šikare vrba i topola),
- *ALNETEA GLUTINOSAE Br.-Bl. et Tx. 43.* (higrofilne šume crne jove i šikare barske ive),
- *ARHENANTERETEA Br.-Bl. 47.* (mezofilne livade),
- *FESTUCO BROMETEA Br.-Bl. et Tx. 43.* (kserofilne livade),
- *PLANTAGINETEA MAJORIS Tx. et Prsg. 50.* (gažena staništa),

- *SECALINETEA Br.-Bl. 51.* (vegetacija oko obradivih zemljišta),
- *CARICETEA CURVULAE Br.-Bl. 48.* (vegetacija planinskih rudina na kiselim zemljištima),
- *ELYNO-SESLERIETEA Br.-Bl. 48.* (planinske rudine na krečnjacima),
- *SALICETEA HERBACEA Br.-Bl. 47.* (vegetacija oko sniježnika),
- *THLASPETEA ROTUNDIFOLII Br.-Bl. 47.* (vegetacija sipara),
- *ASPLENIETEA RUPESTRIS Br.-Bl. 34.* (vegetacija pukotina stijena),
- *PHRAGMITETEA Tx. et Prsg. 49.* (vegetacija bara i močvara),
- *MONTIO-CARDAMINETEA Br.-Bl. et Tx. 43.* (vegetacija oko izvora i potočića)
- *CHENOPODIETEA Br.-Bl. 51.* (nitrofilne zajednice),
- *ARTEMISIETEA Lohm., Prsg. et Tx. 50.* (vegetacija suvih smetlišta),
- *BIDENTETEA TRIPARTITI Tx., Lohm. et Prsg. 50.* (vlažna smetlišta).

Prema šumskoprivrednoj osnovi za "Limsko šumskoprivredno područje" (Marković, D., 1994) šume i šumska zemljišta zauzimaju 49% površine teritorije. Na vertikalnom profilu Limskog područja diferenciraju se sledeći pojasevi šumskih zajednica:

- Šume cera i kitnjaka (*Quercetum petraeae-cerridis, Lak.*) zahvataju 58 km² površina. Uglavnom ih srećemo na južnim ekspozicijama u dolini Lima i donjim delovima njegovih pritoka.
- Šume kitnjaka na kiselim zemljištima (*Quercetum petraeae montenegrinum, Lak.*) povezuju šume cera i kitnjaka sa acidofilnim bukovim šumama. Zahvataju brdske djelove doline Lima, kao i srednje i donje tokove većih pritoka, na oko 16% površine šuma ovog područja.
- Montana šuma bukve (*Fagetum montanum*) je najzastupljenija šumska zajednica u Polimlju. Nastavlja se na pojas kitnjakovih šuma i zahvata oko 455 km² u proučavanom području, što predstavlja oko 40% od ukupne površine šuma.
- Šume bukve i jele (*Abieti - Fagetum moesiaca Bleč. et Lak.*) se prostiru iznad montanih šuma bukve u pojasu širine i do 600 m. Predstavljaju izuzetno kvalitetne šume i zahvataju 128 km² površine ovog područja.
- Montane šume smrče (*Picetum excelsae montanum*) koje mogu biti monodominantne šume uglavnom hladnih i suvih gorskih staništa, ili smrčevo-jelove šume, koje zauzimaju nešto toplije južne ekspozicije, zahvataju preko 14% površine.
- Subalpijske šume smrče (*Picetum excelsae subalpinum*) prostiru se iznad 1600 mn.v. Zauzimaju 23 km² površine proučavanog područja.
- Subalpijske šume bukve (*Fagetum subalpinum*) se nalaze između 1500 i 1800 m n.v. na svim ekspozicijama i različitim geološkim podlogama. Zauzimaju 4% od ukupne površine šuma Polimlja.
- Šume munike (*Pinetum heldreichii*) zauzimaju enklave najjužnih ekspozicija na Bjelasici između 1500 i 1700, kao i karbonantne masive na Prokletijama u pojasu 1500-2000 mnv. Zahvataju oko 12 km² površine ovog područja.
- Šume molike (*Pinetum peuces*) zauzimaju 58 km² i diferenciraju se u tri zajednice:
 1. *Pinetum peuces montenegrinum Bleč.* u subalpijskom pojasu masiva Sjekirice, Zeletina i Visitora između 1800 i 2000 mnv;
 2. *Piceo-Pinetum peuces Lak.* - šume molike sa smrčom, koje se javljaju na silikatnim krečnjacima Cmiljevice i Mokre planine, najčešće na sjevernim ekspozicijama između 1700 i 1900 mnv i

3. *Pinetum heldreichii-peuces Lak.* - šume molike sa munikom, koje rastu na južnim ekspozicijama masiva Prokletija između 1700 i 2000 m.n.v.

Šume bijelog i crnog bora (*Pinetum illiricum calcicolum*) se javljaju u obliku enklava na krečnjačkoj podlozi, na strmim i toplim padinama. Prostiru se na oko 1% površine pod šumama ovog područja. Šume, kao višestruko značajan ekosistem, imaju veliki društveni, ekonomski i socijalni značaj za razvoj Crne Gore. Sastoji se od niza ekosistema nižeg reda u zavisnosti od vrste šuma, starosti i položaja. Šumski ekosistemi su veoma važni u svim segmentima života i privrede: značajni proizvođači biomase, izvori zdravog i visokokvalitetnog šumskog voća, ljekovitog bilja i pečurki, važno stanište divljih vrsta životinja, glavni faktor za očuvanje i regulisanje sistema voda, pružaju zaštitu od klizišta i erozije, vezuju značajne količine ugljenika i glavni su prečištač vazduha. Osim toga šumski ekosistemi su veoma važni za razvoj lokalne privrede.

Čitavo područje Berana je veoma bogato aromatičnim biljem, neki od karakterističnih predstavnika su: kleka (*Juniperus communis*), uva (*Arctostaphylos uva ursi*), bijela čemerika (*Veratrum album*), kantarion (*Hypericum perforatum*), hajdučka trava (*Achillea millefolium*), podbjel (*Tussilago farfara*), kopriva (*Urtica dioica*), maslačak (*Taraxacum officinalis*), breza (*Betula pendula*), lipa (*Tilia sp.*), šipurak (*Rosa canina*), glog (*Crataegus monogyna*) i dr.

Prilikom izvođenja budućih radova treba voditi računa da se ne unese sjeme, ili na drugi način prenese neka od invazivnih vrsta koja kasnije može da ima negativan uticaj na vegetaciju.

Fauna na području Opštine Berana nije dovoljno i sistematično istražena i nedostaju kvalitetni podaci. Ono što se sa sigurnošću može reći da je ovo područje veoma bogato diverzitetom. Ono što uslovljava bogatstvo diverziteta su očuvana životna sredina, raznolikost staništa i povoljni klimatski uslovi kao i geografski položaj. Zastupljeno je na desetine vrsta sisara među kojima i zaštićene vrste kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou. Tipični predstavnici sisara na ovom području su: *Glis glis* – puh, *Apodemus sylvaticus* – šumski miš, *Crocidura suaveolens* – vrtna rovčica, *Myodes glareolus* – šumska voluharica, *Sciurus vulgaris* – vjeverica, *Martes foina* – kuna bjelica, *Martes martes* – kuna zlatica, *Mustela nivalis* – lasica, *Meles meles* – jazavac, *Vulpes vulpes* – lisica, *Felis silvestris* – divlja mačka, *Sus scrofa* – divlja svinja, *Capreolus capreolus* – srna, kao i Natura 2000 vrste *Lutra lutra* – vidra, *Canis lupus* – vuk, *Ursus arctos* – mrki medvjed. Vidra i mrki medvjed osim međunarodnog uživaju i nacionalni stepen zaštite.

Slijepi miševi: mali potkovičar (*Rhinolophus hipposideros*), veliki potkovičar (*Rhinolophus ferrumequinum*), južni potkovičar (*Rhinolophus euryale*), tamni slijepi miš (*Vespertilio murinus*), ušati slijepi miš (*Plecotus auritus*), veliki večernjak (*Myotis myotis*), dugoprsti slijepi miš (*Myotis capaccinii*), (*Pipistrellus kuhlii*) – bjelorubi slijepi miš, (*Pipistrellus pipistellus*) – mali slijepi mišić, (*Hypsugo savii*) – savijev slijepi mišić, (*Nyctalus noctula*) – obični noćnik. Na teritoriji Opštine Berane postoje mnogi speleološki objekti veoma važni za populacije slijepih miševa. Kanjon Kaludarske rijeke je veoma bogat speleološkim objektima (naročito litice na desnoj obali) koji su neistraženi u pogledu slijepih miševa, poput nedavno otkrivene na lokaciji Donja Ržanica, pećina Oštri krš (Minina pećina). Sve vrste faune slijepih miševa (*Chiroptera*) su zastićene nacionalnim zakonodavstvom.

Ptice: na teritoriji Opštine Berana detektovano je više desetina vrsta ptica. Bogatstvo diverziteta uslovljava mnogo različitih ekoloških tipova staništa na relativno malom prostoru. Naročito dolina rijeke Lim se izdvaja kao veoma povoljno stanište za desetine vrsta ptica. Tako da ovo područje naseljavaju različite grupe, od močvanih koje žive u dolini Lima do grabljivica

planinskih predjela. Tipični predstavnici: *Ardea cinerea* – siva čaplja, *Anas platyrhynchos* – divlja patka, *Circus aeruginosus* – eja močvarica, *Accipiter gentilis* – jasteb, *Accipiter nisus* – kobac, *Buteo buteo* – mišar, *Falco tinnunculus* – vjetruša, *Tetrao urogallus* – tetrijeb gluhan, *Tetrastes bonasia* – lještarka, *Coturnix coturnix* – prepelica, *Cuculus canorus* – kukavica, *Bubo bubo* – veloka ušara, *Asio otus* – mala ušara, *Strix aluco* – šumska sova, *Tyto alba* – kukuvija, *Athene noctua* – sivi ćuk, *Otus scops* – ćuk, *Alcedo atthis* – vodomar, *Upupa epops* – pupavac, *Dryocopus martius* – crna žuna, *Picus viridis* – zelena žuna, *Picus canus* – siva žuna, *Dendrocopos major* – veliki djetlić, *Alauda arvensis* – poljska ševa, *Galerida cristata* – kukmasta ševa, *Hirundo rustica* – lastavica, *Delichon urbicum* – piljak, *Anthus pratensis* – livadska trepteljka, *Motacilla alba* – bijela pastirica, *Motacilla cinerea* – gorska pastirica, *Cinclus cinclus* – vodenkos, *Erithacus rubecula* – crvendać, *Luscinia megarhynchos* – slavuj, *Turdus merula* – kos, *Regulus regulus* – zlatoglavi kraljić, *Parus major* – velika sjenica, *Aegithalos caudatus* – dugorepa sjenica, *Pica pica* – svraka, *Garrulus glandarius* – šojka, *Corvus monedula* – čavka, *Corvus corax* – gavran, *Sturnus vulgaris* – čvorak, *Passer domesticus* – vrabac, *Passer montanus* – poljski vrabac, *Fringilla coelebs* – zeba, *Curruelis curruelis* – češljugar.

Vodozemci i gmizavci: *Rana dalmatina* - šumska žaba, *Rana graeca* - grčka žaba, *Rana temporaria* - zaba travnjača, *Bombina variegata* - žutotrbi mukač, *Pelophylax ridibundus* – velika zelena žaba, *Lissotriton vulgaris* – mali mrmoljak, *Ichthyosaura alpestris* – planinski mrmoljak, *Salamandra salamandra* - šareni daždevnjak, *Bufo bufo* - obična krastača, *Bufo viridis* - zelena krastča, *Podarcis muralis* - zidni gušter, *Lacerta viridis* - zelenbać, *Lacerta agilis* - livadski gušter, *Zootoca vivipara* - planinski gušter, *Vipera ammodytes* – poskok, *Vipera ursinii* – šargan, *Vipera berus* – šarka, *Natrix tessellata* – ribarica, *Zamenis longissimus* – šumski smuk, *Natrix natrix* – bjelouška, *Coronella austriaca* – smukulja. Od kojih su mnoge zakonom zaštićene vrste, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou, a neke od njih su i Natura vrste.

Ribe: Rijeka Lim sa svojim pritokama je najbogatija rijeka u smislu diverziteta riba od svih rijeka Crnomorskog sliva. U blizini predmetne lokacije je ušće Bistrice u Lim, a u nastavku dajemo popis riba na području Lima sa pritokama u Beranskoj opštini: *Oncorhynchus mykiss* - kalifornijska pastrmka, *Salmo labrax* - crnomorska pastrmka, *Hucho hucho* - mladica, *Thymallus thymallus* - lipijen, *Alburnoides bipunctatus*- ukljevica, *Barbus balcanicus* - balkanska potočna mrena, *Barbus barbus* - mrena, *Chondrostoma nasus* - skobalj, *Gobio obtusirostris* - mrenica, krkuš, *Phoxinus phoxinus* – gaovica, *Alburnus alburnus* – zelenak, *Squalius cephalus* – klijen, *Telestes agassii* – jelšovka, *Barbatula barbatula* – brkica, *Sabanejewia balcanica* – balkanski vijun, *Cottus gobio* – peš, *Cobitis elongata* – vijunica .

6.3. Zemljište

Cilj ispitivanja zemljišta je dobijanje podataka o stepenu i karakteristikama zagađenja, kao i vrstama prisutnih polutanata. Pored toga, cilj je identifikovati osjetljiva i opterećena područja, posebno u zoni zaštite vodoizvorišta. Pored zona sanitarne zaštite, sistematski ispitivanje kvaliteta zemljišta vrši se i u okviru gradskih parkova i rekreativnih zona, u blizini industrijskih objekata i pored velikih saobraćajnica. Kako se uzorci zemljišta ne uzimaju u blizini predmetnog kompleksa ne može se pouzdano utvrditi niti dati konačan sud o kvalitetu zemljišta, već je moguće dati samo opšti prikaz stanja zagađenosti zemljišta na osnovu poznatih činjenica i istraživanjima na sličnim lokalitetima u blizini.

Postoji mogućnost da je zemljište u okolini predmetne lokacije djelimično opterećeno zagađujućim materijama porijeklom od saobraćaja, koji se odvija u blizini magistralne saobraćajnice, a i zagađujućim materijama koje u zemljište dospijevaju i iz drugih izvora zagađenja, bilo porijeklom iz atmosfere – spiranjem, padavinama ili direktno sedimentacijom, ili preko otpadnih voda kao zagađivača zemljišta, ili putem čvrstog otpada različitog porijekla. Pored zona sanitarne zaštite, sistematski ispitivanje kvaliteta zemljišta vrši se i u okviru gradskih parkova i rekreativnih zona, u blizini industrijskih objekata i pored velikih saobraćajnica.

Kako se uzorci zemljišta ne uzimaju u blizini predmetnog kompleksa ne može se pouzdano utvrditi niti dati konačan sud o kvalitetu zemljišta. Na kvalitet zemljišta utiču mnogi faktori od kojih su najznačajniji: podloga, reljef, klima, hidrografija, vegetacija i čovjek. Maksimalno dozvoljene količine (MDK) opasnih i štetnih materija u zemljištu prema Pravilniku o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje ("Sl. list RCG", br. 18/97) predstavljene su u tabeli 6.1.

Tabela 6.1.: Maksimalno dozvoljene količine (MDK) opasnih i štetnih materija u zemljištu

R.br.	Element	Hemijska oznaka	MDK u zemljištu u mg/kg
1.	Kadmijum	Cd	2
2.	Olovo	Pb	50
3.	Živa	Hg	1,2
4.	Arsen	As	20
5.	Hrom	Cr	50
6.	Nikl	Ni	50
7.	Fluor	F	300
8.	Bakar	Cu	100
9.	Cink	Zn	300
10.	Bor	B	5
11.	Kobalt	Co	50
12.	Molibden	Mo	10

Da bi se izvršila procjena kvaliteta zemljišta na posmatranom prostoru iskorišćene su hemijske analize zemljišta, koje su urađene u 2019. godine, za 5 lokacija u Beranama i to:

- Obradivo zemljište pored saobraćajnice Berane-Rožaje;
- Poljoprivredno zemljište uz industrijsku zonu;
- Beran Selo - poljoprivredno zemljište u blizini deponije „Vasove vode“;
- Trafostanica Rudeš;

- Crnogorski elektroprenos i
- Trafostanica Rudeš - Elektrodistribucija.

Rezultati ispitivanja zagađenosti zemljišta pokazuju sledeće:

- U uzorcima zemljišta sa lokacija pored saobraćajnice Berane-Rožaje, u blizini industrijske zone, kao i u blizini deponije „Vasove vode“, osim fluora (koji se pripisuje karakterističnom geohemijskom sastavu zemljišta u Crnoj Gori, koje je prirodno bogato ovim elementom) vrijednosti svih ispitivanih neorganskih, kao i svih organskih, parametara evidentirani su u propisanim okvirima.
- U uzorku zemljišta uzorkovanom na lokaciji trafostanica Rudeš (Crnogorski elektroprenos) sadržaj svih ispitivanih parametara nalazi se u okvirima Pravilnikom normiranih vrijednosti, dok u uzorku zemljišta trafostanica Rudeš (Elektrodistribucija) samo sadržaj PAH-ova prevazilazi propisanu granicu. Pošto se lokacija objekta nalazi pored prometne saobraćajnice, treba očekivati da je zemljište na njoj i njenom užem okruženju pod uticajem izduvnih gasova iz prevoznih sredstava.

6.4. Vode

Zakon o vodama ("Sl. list CG" br. 027/07 od 17.05.2007, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011, 047/11 od 23.09.2011, 048/15 od 21.08.2015, 052/16 od 09.08.2016, 055/16 od 17.08.2016, 002/17 od 10.01.2017, 080/17 od 01.12.2017, 084/18 od 26.12.2018), predstavlja zakonsku osnovu za zaštitu površinskih i podzemnih voda u Crnoj Gori, kojom se definiše kategorizacija i klasifikacija površinskih i podzemnih voda. Našim zakonskim propisima kao i Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda ("Sl. list RCG", 025/19 od 30.04.2019) i Pravilnikom o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda ("Sl. list RCG", 052/19 od 10.09.2019), izvršena je klasifikacija i kategorizacija površinskih i podzemnih voda na kopnu i priobalnih morskih voda u Crnoj Gori.

Prema namjeni vode se dijele na: vode koje se mogu koristiti za piće i prehrambenu industriju na osnovu graničnih vrijednosti 50 parametara i razvrstavaju se u četiri klase, i to:

- klasa A - vode koje se u prirodnom stanju, uz eventualnu dezinfekciju, mogu koristiti za piće;
- klasu A1 - vode koje se posle jednostavnog fizičkog postupka prerade i dezinfekcije mogu koristiti za piće;
- klasu A2 - vode koje se mogu koristiti za piće nakon odgovarajućeg kondicioniranja (koagulacija, filtracija i dezinfekcija);
- klasu A3 - vode koje se mogu koristiti za piće nakon tretmana koji zahtijeva intenzivnu fizičku, hemijsku i biološku obradu sa produženom dezinfekcijom i hlorinacijom.

Tabela 6.2: Granične vrijednosti za neke od glavnih parametara koji definišu klase kvaliteta vode

R.br.	Parametar	Jedinica	A	A1	A2	A3
1.	pH		6,80-8,30	6,80-8,50	6,50-8,50	5,50-9,00
2.	Boja (nakon obične filtracije)	mg/l Pt scale	5	5	10	20
3.	Zamućenost	NTU	1	5	5	10
4.	Ukupne	mg/l	0	< 10	20	50
5.	Temperatura	ps/cm at	8-12	9-12	30	30
6.	Elektrolitička	mg/l	300	400	600	1000
7.	Nitrati	mg/l	10	20	25	50
8.	Nitriti	mg/l	< GD*	0,003	0,005	0,02
9.	Kadmijum	mg/l	0,000	0,001	0,005	0,005
10.	Olovo	mg/l	0,001	0,010	0,05	0,05
11.	Selen	mg/l	0,001	0,001	0,010	0,010
12.	Živa	mg/l	< GD*	< DL*	0,0005	0,001
13.	Cijanidi	mg/l	< GD*	0,001	0,005	0,005
14.	Sulfati	mg/l	20	20	50	200
15.	Hloridi	mg/l	10	20	40	200
16.	Ukupna mineralna	mg/l	< GD-	0,01	0,05	0,5
17.	Policiklični	mg/l	< GD*	0,0002	0,0002	0,001
18.	Ukupni pesticide	mg/l	< GD*	<GD*	0,001	0,0025
19.	HPK	mg/l O ₂	1	2	4	8
20.	Oksidabilnost	mg KMnO ₄ /l	5	5	8	8
21.	BPK ₅	mg/l O ₂	2	3	4	7
22.	Ukupan organski	mg/l	1	1	2	2,5
23.	Ukupne koliformne	/l ml	10	10	500	5000
24.	Fekalne koliformne	/100ml	10	20	2000	20000

U Poglavlju 4. je opisano stanje voda iz Izvještaja Agencije za zaštitu životne sredine iz 2023. godine.

Na predmetnoj lokaciji nema hidromorfoloških promjena, kao ni vodnih resursa sa posebnim osvrtom na ispušte otpadnih voda.

6.5. Vazduh

Donošenjem Pravilnika o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 021/11 od 21.04.2011, 032/16 od 20.05.2016) propisan je način praćenja kvaliteta vazduha i prikupljanje podataka, kao i referentne metode mjerenja, kriterijumi za postizanje kvaliteta podataka, obezbjeđivanje kvaliteta podataka i njihova validacija. U skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018), teritorija Crne Gore podijeljena je u tri zone, koje su određene preliminarnom procjenom kvaliteta vazduha u odnosu na granice ocjenjivanja zagađujućih materija, na osnovu dostupnih podataka o koncentracijama zagađujućih materija i modeliranjem postojećih podataka. Granice zona kvaliteta vazduha podudaraju se sa spoljnim administrativnim granicama opština koje se nalaze u sastavu tih zona.

Tabela 6.3: Zone kvaliteta vazduha

Zona kvaliteta vazduha	Opštine u sastavu zona
Zona održavanja kvaliteta vazduha	Andrijevića, Budva, Danilovgrad, Herceg Novi, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik, Tivat, Ulcinj i Žabljak
Sjeverna zona u kojoj je neophodno unaprijeđenje kvaliteta vazduha	Berane, Bijelo Polje i Pljevlja
Južna zona u kojoj je neophodno unaprijeđenje kvaliteta vazduha	Bar, Cetinje, Nikšić i Podgorica

Iz navedene tabele se vidi da Berane spada u zonu kojoj je neophodno unaprijeđenje kvaliteta vazduha.

U tabeli 6.4. prikazane su granične vrijednosti imisija CO, SO₂, NO₂ i PM10, shodno Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 25/12).

Tabela 6.4: Granična vrijednost imisije za neorganske materije

Zagađujuća materija	Period usrednjavanja	Granična vrijednost za zaštitu zdravlja ljudi
CO	Maximalna osmočasovna srednja dnevna vrijednost	10 mg/m ³

SO ₂	Jednočasovna srednja vrijednost Dnevna srednja vrijednost	350 µg/m ³ , ne smije se prekoračiti više od 24 puta u toku godine 125 µg/ m ³ , ne smije se prekoračiti više od 3 puta u toku godine
NO ₂	Jednočasovna srednja vrijednost Godišnja srednja vrijednost	200 µg/m ³ , ne smije biti prekoračenje preko 18 puta godišnje 40 µg/m ³
PM10	Dnevna srednja vrijednost Godišnja srednja vrijednost	50 µg/m ³ , ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje 40 µg/m ³

Na lokaciji kvalitet vazduha nije praćen. Kvalitet vazduha opisan u poglavlju 4.

6.6. Klima

Iz opisa projekta je jasno, da se ne može govoriti o njegovom uticaju na meteorološke i klimatske karakteristike, niti o emisiji gasova sa efektom staklene bašte.

Detaljno je klima opisana u potpoglavlju 2.1.3.

6.7. Kulturno nasleđe-nepokretna kulturna dobra

Na području lokacije i njene okoline nema zaštićenih objekata i dobara kulturno istorijske baštine.

6.8. Predio i topografija

Projektom objekta i njegovim vanjskim uređenjem obezbijeđeno je vizuelno jedinstvo cjelovitog prostornog rješenja kod kojeg će objekat zadržati svoj identitet i arhitektonski izraz adekvatan svojoj funkciji bez narušavanja prisutnog već formiranog ambijenta u neposrednom okruženju. Projektovano vanjsko uređenje slijedi klimatske i druge endemske karakteristike mjesta i svojim rješenjem i izborom materijala doprinosi postojećoj fizionomiji sredine.

6.9. Izgrađenost prostora lokacije i njene okoline

Najbliži objekat udaljen je oko 17 metara, dok se najbliža individualna porodična kuća nalazi na približno 21 metar. Na predmetnoj lokaciji nalaze se sledeći infrastrukturni objekti: lokalna saobraćajnica, elektromreža, vodovodna mreža, nn mreža i sl.

Udaljenost u metrima vazdušne linije od najznačajnijih objekata navedena je u Poglavlju 2.

7. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Mogući uticaji predmetnog objekta na životnu sredinu na navedenoj lokaciji mogu se javiti:

- u fazi izgradnje objekta,
- u toku eksploatacije objekta i
- u slučaju akcidenta.

7.1. Kvalitet vazduha

Uticaj na kvalitet vazduha u toku izvođenja radova

- Povećano prisustvo prašine (PM čestice): Radovi na iskopu zemljišta, pripremi terena, betoniranju i transportu građevinskog materijala stvaraju prašinu koja može privremeno pogoršati lokalni kvalitet vazduha. Ova emisija je posebno izražena u sušnim i vjetrovitim uslovima.
- Izduvni gasovi iz građevinskih mašina i vozila: Mašine koje koriste dizel gorivo emituju gasove kao što su ugljen-monoksid (CO), azotni oksidi (NOx), sumpor-dioksid (SO₂) i lebdeće čestice, što može doprinijeti lokalnom zagađenju.
- Sagorjevanje otpada (ako se neadekvatno postupa): Neproписno spaljivanje građevinskog otpada može izazvati ozbiljno zagađenje vazduha, uključujući emitovanje toksičnih gasova i dima.

Svi uticaji koji se tiču izgradnje objekata imaju privremeni karakter i prestaju nakon realizacije projekta.

Za iskopavanje temelja i ostalih zemljanih radova neophodno je angažovati bager, buldožer, utovarnu lopatu i kamione za odvoz otkopanog materijala. Kao pogonsko gorivo, nabrojane mašine koriste dizel gorivo, a njegova potrošnja je 0,2 kg/kWh.

Sve pogonske mašine moraju zadovoljavati norme standarda graničnih emisija EU Direktivom 97/68/EC kojom su za proizvođače definisani standardi. Implementacija propisa otpočela je 1999. g. sa EU Stage I, dok je EU Stage II od 2001.godine.

Primjena mnogo strožijih standarda dopuštenih emisija štetnih materija EU Stage III i Stage IV vezana je za 2006. odnosno 2014. godinu prema Direktivi 2004/26/EC.

Obaveza je Nosioca projekta da angažuje mehanizaciju koja će po pitanju emisija gasovitih polutanaka zadovoljiti navedeni Evropski standard, kao i granične vrijednosti emisija CO, SO₂, NO₂, i PM₁₀, shodno Uredbi o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 25/12).

Uticaj na kvalitet vazduha u toku funkcionisanja objekta

- Emisije iz vozila koja dolaze i odlaze iz servisa: Povećan saobraćaj vozila doprinosi lokalnom povećanju izduvnih gasova (CO, NOx, PM), posebno u slučaju starijih ili neispravnih vozila.
- Isparavanje hlapljivih organskih jedinjenja (VOC): Korišćenje raznih hemikalija, ulja, rastvarača i boja u servisu može dovesti do isparavanja VOC, koji su štetni po zdravlje i doprinose stvaranju prizemnog ozona.
- Nepravilno skladištenje i rukovanje otpadnim uljima i gorivima: Može doći do curenja i isparavanja štetnih materija u vazduh.

Međutim, uzimajući u obzir okruženje, te mogućnost lakog saobraćajnog pristupa, ne bi trebalo da dođe do novih, značajnih negativnih uticaja na sastav i kvalitet vazduha na ovoj lokaciji.

Iz opisa projekta je jasno da se ne može govoriti o njegovom uticaju na meteorološke i klimatske karakteristike. Oplemenjivanjem okolnog prostora vegetacijom i očuvanjem vegetacije u blizini lokacije, emisije gasova sa efektom staklene bašte, kada je predmetni projekat u pitanju biće svedeni na najmanju moguću mjeru.

Ne postoji mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje vazduha kada je funkcionisanje projekta u pitanju.

Uticaji na kvalitet vazduha mogu biti umjereni i kratkotrajni tokom izgradnje, dok tokom funkcionisanja servisa mogu biti trajni, ali niskog do umjerenog intenziteta, ako se primjene sve preporučene mjere zaštite. Projektovanjem i upravljanjem u skladu sa važećim propisima, uticaji se mogu svesti na prihvatljiv nivo.

7.2. Zemljište i vode

a) Uticaj na zemljište

Predmetna lokacija se nalazi u gusto naseljenom urbanom području, sa neposrednim prisustvom poslovnih, stambenih i individualnih porodičnih objekata. Takva konfiguracija zahtjeva poseban oprez u pogledu potencijalnog zagađenja zemljišta, koje može nastati:

Tokom izgradnje:

- Mehaničko narušavanje zemljišta usled iskopavanja, nivelacije i saobraćaja građevinske mehanizacije.
- Rizik od prosipanja goriva, ulja i hemikalija sa građevinskih mašina.
- Neadekvatno odlaganje građevinskog otpada, koji može sadržati štetne materije.

Shodno karakteristikama zemljišta na lokaciji, tehnologiji izvođenja objekta, organizaciji gradilišta, ne predviđa se lagerovanje građevinskog materijala, već njegovo sukcesivno dopremanje.

Takođe, sav otpad koji se javlja usled izvođenja radova će se pravovremeno odvoziti, što znači da neće biti odlaganja otpada na lokaciji i njegovom eventualnom spiranju usled atmosferskih padavina.

Izgradnjom predmetnog objekta biće izvršen djelimičan uticaj samo na lokalnu topografiju.

Predmetni projekat za potrebe funkcionisanja koristiće kompletnu površinu zemljišta na lokaciji, ali to neće imati značajnije posledice.

Takođe, tokom izgradnje postoji rizik (veoma mali) od izlivanja goriva iz građevinskih mašina koje izvode radove. Obzirom da na prostoru lokacije neće biti promjene ulja u motorima građevinskih mašina, kao ni njihovog servisiranja, eventualni rizici po osnovu njihovog izlivanja su spriječeni.

Oplemenjavanjem predmetne lokacije vegetacijom, nadomjestiće se gubitak. Preporuka je da se tokom izgradnje objekta vodi računa da se svaki prostor koji nije u funkciji objekta oplemeni zelenim površinama, postavljanjem grupnih aranžmana nižih zbnastih karakterističnih za to podneblje, kao i zimzelenog drveća.

Obzirom da predmetna lokacija ne predstavlja poljoprivredno zemljište, ne postoji uticaj na količinu i kvalitet izgubljenog poljoprivrednog zemljišta.

Na lokaciji nema mineralnih bogatstava, pa nema ni uticaja projekta na njih.

Tokom funkcionisanja objekta:

- Kontaminacija zemljišta usled curenja otpadnih ulja, rashladnih tečnosti, goriva i drugih opasnih supstanci (npr. akumulatora, rastvarača).
- Nepravilno skladištenje i odlaganje otpada može dovesti do dugotrajnog zagađenja tla.
- Potencijal za kumulativni efekat usled dužeg vremena eksploatacije i povećanog broja vozila.

Neadekvatno odlaganje otpada može dovesti do devastacije prostora.

Obaveza je Nosioca projekta da sklopi Ugovor za servisiranje i čišćenje separatora sa ovlašćenom kompanijom za pružanje ove usluge. Otpad iz separatora kao opasni otpad preuzima ovlašćena kompanija za zbrinjavanje opasnog otpada.

Obaveza je vlasnika opasnog otpada da vodi evidenciju sakupljanja i odvoza opasnog otpada. Ambalažni otpad se selektivno odvaja (papir, karton, plastika), skladišti u zatvorenom prostoru –kontejneru i predaje društvima za otkup sekundarnih sirovina. Sav komunalni otpad se odlaže u kontejner za komunalni otpad, koji se nalazi na predmetnoj lokaciji i odvozi od strane d.o.o. „Komunalno“ Berane, sa kojim investitor pojeđuje Ugovor o pružanju usluga.

b) Uticaj na vode

U širem okruženju predmetne lokacije nalaze se dvije rijeke i to rijeka Sušica – udaljena oko 248 metara i rijeka Lim – udaljena oko 400 metara.

S obzirom na blizinu vodotokova, moguće su sledeće vrste uticaja:

Tokom izgradnje objekta:

- Spuštanje čestica (prašine, pjeska, mulja) u površinske vode putem atmosferskog ispiranja sa neuređenog gradilišta.
- Odliv kontaminiranih voda sa gradilišta usled padavina, naročito ako ne postoji privremeni sistem drenaže.

Tokom eksploatacije objekta:

- Otpadne tehničke vode (npr. pranje djelova, podova, vozila) mogu sadržati ulja, masti, metale i druge zagađivače.
- Opasnost od indirektnog zagađenja vodotokova putem infiltracije u zemljište ili kanalizacioni sistem.
- Mogućnost ispuštanja neprečišćenih voda ako se ne instalira adekvatna infrastruktura (npr. separatori, taložnici).

Uticaja od sanitarno-fekalnih voda neće biti kako će iste biti odvođene u gradsku kanalizaciju, dok će tehnološke otpadne vode biti tretirane sistemom taložnika i separatora za ulja prije ispusta u recipijent. Atmosferske vode će se takođe, prije izlivanja u recipijent, prolaziti kroz separator ulja i masti.

Tehnološke vode se ne upuštaju direktno u recipijent, nego prvo u separator lakih naftnih derivate iz kojeg se preliva u obližnji kanal za odvodnju atmosferskih voda. Od separatora se dalje prečišćena tehnološka voda zajedno sa prečišćenom atmosferskom vodom odvodi do recipijenta.

Kvalitet prečišćenih voda mora biti u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list Crne Gore", broj 56/2019 od 04.10.2019.).

Mulj iz separatora kao opasni otpad predaje se ovlašćenoj firmi za zbrinjavanje opasnog otpada.

Obaveza je vlasnika opasnog otpada da vodi evidenciju sakupljanja i odvoza opasnog otpada.

Obaveza Investitora je da separator permanentno održava i kontroliše ispravnost funkcionisanja, kako ne bi došlo do njegovog zagušenja i otpadna voda neprečišćena oticala u recipijent.

Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju separatora ulja kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog. Prilikom odvoženja otpadaka se zahtjeva evidencioni list, da bi se obezbjedila pravilna prerada odnosno uništenje otpadaka.

S obzirom na urbanizovanu prirodu lokacije i blizinu vodotokova, postoji rizik po zemljište i vode ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere zaštite. Primjenom zakonom propisanih tehničkih rješenja i kontrola, potencijalni negativni uticaji mogu se smanjiti na prihvatljiv nivo.

Mogućnost za prekograničnim zagađenjem voda ne postoji.

7.3. Lokalno stanovništvo

Tokom izgradnje objekta:

- Povećana buka i vibracije zbog rada građevinske mehanizacije.
- Povećanje koncentracije prašine i gasova u vazduhu (posebno tokom sušnih dana).
- Ometanje svakodnevnih aktivnosti usled povećanog saobraćaja i smanjenog pristupa okolnim objektima.
- Mogući rizici po bezbjednost djece i pješaka u zoni gradilišta.

Vizuelni uticaji neće biti povoljni u toku izvođenja projekta. Imajući u vidu arhitektonsko rješenje, vizuelni efekat će biti povoljan.

U toku izvođenja projekta pri radu osnovnih građevinskih mašina proizvodi se određeni nivo buke. Najveći nivo buke javlja u situaciji kada su mašine u toku rada skoncentrisane blizu jedna druge, a to je za vrijeme iskopa temelja objekta.

Međutim u toku izgradnje objekta sve mašine ne rade u isto vrijeme, a većina njih pri radu je u pokretu i udaljena je jedna od druge, što otežava stvarnu procjenu generisane buke.

Nivo buke će biti u kumulativnom dejstvu sa postojećim nivoom buke koji se svakodnevno javlja na ovoj lokaciji i bližoj okolini, obzirom da se lokacija nalazi uz saobraćajnicu.

Buka u toku izgradnje je ograničenog vremenskog trajanja i traje samo tokom izvođenja projekta.

U toku izvođenja projekta na lokaciji će biti prisutna pojava vibracija usled rada građevinskih mašina i kretanja kamiona. Međutim, vibracije su periodičnog karaktera, jer traju dok se obavlja izvođenje projekta, odnosno dok radi građevinska operativa, bez značajnijeg uticaja na okolinu.

Tokom funkcionisanja objekta:

- Buka iz radionica i saobraćaja (posebno prilikom rada kompresora, alata, i kretanja vozila).
- Neprijatni mirisi i isparenja usled upotrebe hemikalija, ulja, rastvarača i potencijalnog curenja goriva.
- Povećanje saobraćajnog opterećenja u zoni servisa (ulazak i izlazak vozila, parkiranje).
- Percepcijski efekti – nelagodnost zbog blizine tehničkog objekta uz stambenu zonu (vizuelni uticaj, osećaj narušene privatnosti i bezbjednosti).
- Moguć rizik po zdravlje ako dođe do zagađenja zemljišta, vazduha ili voda.

U toku funkcionisanja projekta doći će do promjene u broju i strukturi stanovništva u ovoj zoni. Promjena se ogleda u povećanju broja ljudi na lokaciji, prvenstveno broj korisnika usluga. Funkcionisanjem projekta doći će do povećanja koncentracije stanovništva. Funkcionisanje projekta nema uticaja na stalne migracije stanovništva.

Realizacijom projekta doći će do pozitivnog uticaja na lokalno stanovništvo obzirom da će se otvoriti nova radna mjesta.

U toku funkcionisanja sa stanovišta buke neće doći do novih, većih uticaja na životnu sredinu.

Uticaji jonizujućeg i nejonizujućog zračenja ne mogu biti prisutni tokom normalnog odvijanja procesa.

Projektovani auto servis može imati umjerene do značajne lokalne uticaje, posebno u pogledu buke, emisija i saobraćaja, ako se ne sprovedu adekvatne mjere zaštite. Uz poštovanje svih tehničkih i zakonskih normi, kao i aktivnu komunikaciju sa stanovništvom, moguće je obezbjediti da uticaji budu minimalni i prihvatljivi za lokalnu zajednicu.

Zaposleni radnici shodno Zakonu o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG” br. 34/14, 44/18) pored opštih ličnih zaštitnih sredstava moraju biti opremljeni: - zaštitom respiratornih organa (zaštita od prašine), - štitnicima za uši (zaštita od buke), - zaštitnim naočarima (zaštita od lebdećih čestica), - radnim cipelama sa metalnom zaštitnom kapicom (zaštita nogu).

7.4. Uticaj na ekosistem i geologiju

Realizacijom projekta doći će do znatnijeg uticaja na ekosistem. Oplemenjavanjem predmetne lokacije vegetacijom, nadomjestiće se gubitak. Prilikom izgradnje objekta treba da se računa da se svaki prostor koji nije u funkciji objekta servisa oplemeni zelenim površinama, postavljanjem grupnih aranžmana nižih zbnastih vrsta odgovarajućih za to podneblje, kao i zimzelenog drveća.

Prevazilaženje negativnog uticaja na geološke, paleontološke i geomorfološke karakteristike predmetne lokacije postići će se oplemenjivanjem predmetne lokacije vegetacijom autohtonog porijekla i očuvanjem i održavanjem postojeće vegetacije u blizini lokacije.

7.5. Namjena i korišćenje površine

Realizacijom projekta doći će do značajnijeg uticaja na ekosistem. Međutim, oplemenjavanjem predmetne lokacije vegetacijom, nadomjestiće se gubitak. Prilikom izgradnje objekta treba da se računa da se svaki prostor koji nije u funkciji objekta servisa oplemeni zelenim površinama, postavljanjem grupnih aranžmana nižih zbnastih vrsta odgovarajućih za to podneblje, kao i zimzelenog drveća.

7.6. Uticaj na komunalnu infrastrukturu

- Priključenje na lokalnu sabračajnicu je u skladu sa saobraćajnim uslovima koje je propisao nadležni organ.
- Za potrebe projekta u toku funkcionisanja koristi se voda iz gradskog vodovoda.
- Objekat će biti priključen na elektromrežu u skladu sa uslovima koje je propisala nadležna elektrodistribucija, bez uticaja na životnu sredinu.
- Sanitarno-fekalne vode biće odvođene u gradsku kanalizaciju, dok će tehnološke otpadne vode biti tretirane sistemom taložnika i separatora za ulja prije ispusta u recipijent. Atmosferske vode će se takođe, prije izlivanja u recipijent, prolaziti kroz separator ulja i masti.
- Tehnološke vode se ne upuštaju direktno u recipijent, nego prvo u separator lakih naftnih derivata iz kojeg se preliva u obližnji kanal za odvodnju atmosferskih voda. Od separatora se dalje prečišćena tehnološka voda zajedno sa prečišćenom atmosferskom vodom odvodi do recipijenta.
- Prilikom funkcionisanja projekta stvaraće se komunalni otpad, isti će se odlagati u kontejnere i dalje se odvoziti od strane nadležnog komunalnog preduzeća na mjesto njegovog deponovanja.
- Nosilac projekta treba da izradi Plan upravljanja otpadom, opasnim otpadom i na isti dobije saglasnost.

7.7. Uticaj na zaštićena prirodna i kulturna dobra

Realizacija i funkcionisanje predmetnog projekta neće imati uticaja na zaštićena prirodna i kulturna dobra imajući u vidu da njih nema na lokaciji i njenom užem okruženju.

Prilikom izgradnje i funkcionisanja projekta doći će do vidnog uticaja na karakteristike pejzaža zone u kojoj se nalazi lokacija servisa.

7.8. Akcidentne situacije

Do najvećeg negativnog uticaja u toku izgradnje i eksploatacije projekta na pojedine segmente životne sredine može doći u slučaju pojave akcidenta, a prije svega požara, zastoja na separatorima i procurivanja ulja i goriva iz mehanizacije i motornih vozila u toku izgradnje objekta.

Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posledice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti. Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara.

U slučaju da dođe do zastoja na separatorima masti i ulja. Nosilac projekta je dužan da obustavi rad servisa i hitno pozove ovlašćenu instituciju za servisiranje separatora sa kojom posjeduje ugovor o servisiranju.

Ukoliko dođe do prosipanje goriva i ulja iz mehanizacije u toku izvođenja radova neophodno je zagađeno zemljište skinuti, privremeno ga skladištiti u zatvorena burad, u odvojenom kontrolisanom prostoru lokacije, shodno Zakonu o upravljanju otpadom („Sl. list CG” br. 32/24, 92/24-ispravak) i zamijeniti novim slojem. Kontaminirano zemljište, predati ovlašćenoj instituciji za zbrinjavanje opasnog otpada.

Međutim, vjerovatnoća da se dogodi ova vrsta akcidenta može se svesti na minimum u koliko se primjene odgovarajuće organizacione i tehničke mjere u toku rada objekta, što podrazumijeva da je za sva korišćena sredstva rada potrebno pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa uz redovno održavanje mehanizacije (građevinske mašine i vozila) u ispravnom stanju, redovno održavanje sredstava za rad, sa ciljem maksimalnog eliminisanja mogućnosti pojave ovoga akcidenta u toku rada-eksploatacije.

7.9. Kumulativni uticaj

Predmetna lokacija se nalazi u urbanizovanom području sa razvijenom infrastrukturom, gde već postoji: saobraćajna aktivnost na lokalnim i gradskim putevima, poslovni objekti (trgovine, servisi, kancelarije) sa sopstvenim emisijama i uticajima, stambene jedinice, čiji stanovnici su osjetljivi na dodatne izvore buke, zagađenja i saobraćajnog opterećenja, blizina rijeke Sušice i Lima, čime se kumulativno povećava rizik od opterećenja površinskih voda u slučaju neadekvatnog upravljanja otpadnim vodama.

Ukoliko su u blizini u toku ili u planu i drugi infrastrukturni ili komercijalni projekti, efekti se mogu pojačati u sledećim oblastima: kvalitet vazduha, buka, saobraćajno opterećenje, zagađenje voda i zemljišta, uticaj na lokalnu zajednicu.

Mjere za ublažavanje kumulativnih uticaja su:

- Usklađivanje sa urbanističkim planovima i ograničenjima.
- Saradnja sa lokalnom samoupravom pri planiranju saobraćaja i komunalne infrastrukture.
- Praćenje kvaliteta vazduha i buke u saradnji sa nadležnim organima.
- Ograničenje rada auto servisa u večernjim terminima.
- Zelenilo i zaštitne zone kao vizuelno-akustične barijere.

Uzimajući u obzir predložene mjere zaštite i upravljanja, procjenjuje se da će ukupni kumulativni uticaj projekta biti prihvatljiv i neće imati značajan negativan efekat na životnu sredinu, lokalno stanovništvo ili infrastrukturu. Projektom se ne narušava postojeće stanje, niti se doprinosi ozbiljnom opterećenju prostora.

8. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, SMANJENJE ILI OTKLANJANJE ŠTETNIH UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Prilikom funkcionisanja predmetnog objekta, u cilju obezbjeđivanja optimalnog rada, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od eventualnog štetnog uticaja ovog projekta, neophodno je sprovesti mjere u cilju prevencije ili eliminisanja mogućeg zagađenja. Cilj utvrđivanja mjera za smanjenje ili sprječavanje zagađenja jeste da se ispituju eventualne mogućnosti eliminacije zagađenja ili redukcije utvrđenih uticaja. Zaštita životne sredine podrazumijeva trajnu zaštitu vrijednih prirodnih i stvorenih vrijednosti u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta sredine, na lokaciji i u njenoj široj okolini.

Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokovi za njihovo sprovođenje Opšte mjere zaštite uključuju sve aktivnosti propisane planovima višeg reda koji su u skladu sa opštom globalnom strategijom na očuvanju i unapređenju životne sredine a koje su definisane zakonskim propisima.

U ove mjere zaštite ubrajamo sledeće:

- sve aktivnosti koje su određene kroz lokalne planove najvišeg reda, treba ispoštovati i nove aktivnosti usaglasiti sa planerskom dokumentacijom višeg stepena,
- ispoštovati sve regulative koje su vezane za granične vrijednosti intenziteta određenih faktora kao što su buka, zagađenje vazduha, zagađenje voda i dr. mjere zaštite treba da određene izdvojene uticaje dovedu na nivo dozvoljenog intenziteta u okviru konkretnog investicionog poduhvata,
- uredno pratiti stanje životne sredine organizovanjem službi za konkretno mjerenje podataka na terenu,
- uraditi planove održavanja planiranih elemenata vezanih za zaštitu životne sredine (održavanje zelenila, uređaja za prečišćavanje tehnološki otpadnih voda i slično.).

U administrativne mjere zaštite ubrajamo sve one aktivnosti koje treba preuzeti da se kasnije ne dese određene pojave koje mogu ugroziti željena očekivanja i zakone. U ove mjere zaštite spadaju sledeće:

- sankcionisati moguću individualnu izgradnju u neposrednom okruženju koji nisu u skladu sa planskom dokumentacijom,
- obezbjediti nadzor prilikom izvođenja radova radi kontrole sprovođenja propisanih mjera zaštite od strane stručnog kadra za datu oblast,
- obezbjediti instrumente, u okviru ugovorne dokumentacije koju formiraju investitor i izvođač o neophodnosti poštovanja i sprovođenja propisanih mjera zaštite.

Mjere zaštite predviđene tehničkom dokumentacijom, zakonima i drugim propisima

Eksploatacije predmetnog objekta, mora se planirati, projektovati i graditi na način koji:

- obezbjeđuje njegovo normalno funkcionisanje i
- smanjuje potencijalni uticaj na stanje životne sredine na lokaciji i njenom okruženju.

Opšte mjere zaštite uključuju sve aktivnosti propisane planovima razvoja i zakonskom regulativom, a koji su u skladu sa opštom globalnom strategijom na očuvanju i unapređenju životne sredine.

U tom smislu neophodno je:

- Ispoštovati sve smjernice koje su određene prema opštim principima razvoja Crne Gore, a koje su konkretizovane kroz planove, odnosno strategije razvoja.
- Obzirom na značaj projekta, kako u pogledu njegove sigurnosti tako i u pogledu zaštite ljudi i imovine, prilikom njegove realizacije potrebno je pridržavati se svih važećih zakona i propisa koji regulišu predmetnu problematiku.
- Ispoštovati sve regulative (domaće i Evropske) koje su vezane za granične vrijednosti intenziteta određenih faktora kao što su prevashodno nivo buke, zagađenje vazduha, voda i zemljišta. Mjere zaštite treba da određene uticaje dovedu na nivo dozvoljenog intenziteta u okviru konkretnog investicionog poduhvata.
- Uraditi plan monitoringa o stanju životne sredine organizovanjem službi za konkretno praćenje parametara na terenu, za neophodne segmente životne sredine.
- Uraditi plan za održavanje projekta tokom godine.

U administrativne mjere zaštite ubrajaju se sve one aktivnosti koje treba preuzeti da se kasnije ne dese određene pojave koje mogu ugroziti željena očekivanja i zakonske norme.

U mjere zaštite spadaju:

- Sankcionisati moguću individualnu izgradnju u neposrednom okruženju objekta u fazi izrade tehničke dokumentacije prije početka izvođenja radova.
- Obezbijediti određeni nadzor prilikom izvođenja radova radi kontrole sprovođenja propisanih mjera zaštite od strane stručnog kadra za sve faze.
- Obezbijediti instrumente, u okviru ugovorne dokumentacije koju formiraju nosilac projekta i izvođač, o neophodnosti poštovanja i sprovođenja propisanih mjera zaštite.

Mjere zaštite u slučaju udesa (akcidenta)

Imajući u vidu karakteristike tehnološkog procesa objekta na predmetnoj lokaciji, moguće je nastajanje sledećih akcidentnih situacija:

- a) požara, lokalnog karaktera (mehanizacija itd),
 - b) ispuštanje opasnih materija goriva, i
 - c) ulja (u vode ili zemljište) iz mehanizacije i prirodnih nepogoda (udar groma i zemljotres).
- U slučaju da dođe do zastoja separatora masti i ulja, neophodna je hitna intervencija u cilju otklanjanja problema. Potrebno je obustaviti proces proizvodnje i pozvati ovlašćenog servisera za separator masti i ulja, sa

kojim nosilac projekta treba imati potpisan ugovor o redovnom servisiranju;

- U slučaju da dođe do požara (postupati po mjerama datim u narednom potpoglavlju).

Nosilac projekta je obavezan da izradi i primijeni Plan zaštite i postupanja u vanrednim okolnostima (ekološki incident, curenje goriva, havarije i sl.), koji uključuje odgovorne osobe, kontakte i konkretne mjere reagovanja.

Mjere zaštite u slučaju požara

1. Nosilac projekta je dužan da vatrogasnu opremu održava u ispravnom stanju i da zaposlene upozna sa njihovim korišćenjem.
2. U slučaju akcidentnih situacija obaveza je Nosioca projekta da izvrši sanaciju i remedijaciju terena i dovede ga u prvobitno stanje.

Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posledice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti.

Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara. Osnovni koncept svakog projektanta sadrži stav, da je u toku požara iz objekta najbitnije izvršiti blagovremenu i sigurnu evakuacija ugroženih osoba, a sam objekat tretirati u drugom planu, imajući u vidu da se on može obnoviti.

Sa stanovišta zaštite od požara, u razmatranje se prije svega uzimaju sledeće činjenice:

- sprječavanje nastanka požara – primjenom „aktivnih“ ili „primarnih“ mjera,
- gašenje požara u ranoj-početnoj fazi,
- predvidjeti bezbjednu evakuaciju ugroženih osoba i vrijedne opreme,
- gašenje i lokalizacija požara i očuvanje integriteta i stabilnosti objekta.

Sprječavanje nastanka požara u objektu najefikasnije se vrši primjenom negorivih materijala u elementima njegove konstrukcije gdje je god to moguće. U tom smislu treba izvršiti zamjenu materijala koji je lakše zapaljiv ili ima veću toplotnu moć, sa materijalom koji ima manju temperaturu paljenja i manju toplotnu moć. U aktivnu mjeru takođe spada i smanjenje ukupne količine masenog požarnog opterećenja u objektu, čime se smanjuje temperatura termičkih procesa, žarište požara, temperatura plamena i iskri itd, a takođe treba voditi računa da izvor toplote ne bude u blizini gorivih predmeta.

Gašenje pilot (malog – početnog) plamena koji je nastao nakon gubitka kontrole nad vatrom je moguće priručnim sredstvima, nekada čak i gašenjem običnom cipelom po žarištu požara. Za kontrolu požara dok je u početnoj fazi i njegovu ranu likvidaciju najbolje je rješenje koristeći mobilne aparate za gašenje koji mogu koristiti sva lica (čak i djeca, stari i iznemogli) itd. Ukoliko se požar nije uspio ugaziti jednim „S“ ili „CO₂“ aparatom, već se otrgao kontroli potrebno je sprovesti veću intervenciju – gašenju treba da pristupi veći broj lica sa više opreme (aparata za početno gašenje i unutrašnjom hidrantskom mrežom). Nakon toga se može početi i sa evakuacijom, imajući u vidu da jedan broj lica nije vičan stručnoj intervenciji, pa u mnogim slučajevima oni svojom panikom ometaju

intervenciju. Da bi se obezbijedila efikasna evakuacija potrebno je obezbijediti integritet konstrukcije na putnim komunikacijama i ambijentne karakteristike ispod faktora opasnosti u vremenu evakuacije. Gašenje požara treba da pruži izgled na uspjeh i kada je žarište veliko i nekoliko desetina m². U ovoj fazi koriste se stabilne instalacije za gašenje uz učešće pripadnika profesionalne vatrogasne jedinice.

Potrebno je postaviti prenosiva aparata sa prahom (tip ABC, od 6 kg), hidrantska mreža, potrebna su dva aparata sa maksimalno 20 m udaljenosti do aparata, postaviti uz ulaze, odnosno na vidljivim i lako dostupnim mjestima, 1.5 m od poda.

Postupak gašenja sprovodi se po sledećim fazama:

I – faza

Podrazumijeva isključenje električne energije i pristup gašenju požara ručnim aparatima ili vodom iz hidrantske mreže, ako materija koja gori to dozvoljava.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa „ABC“ od 6 i 9 kg potrebno je obaviti radnje sledećim redosledom:

1. Ostanite smireni i brzo procjenite obim požara, ako je požar mali i lokalizovan, možete pokušati sa gašenjem. Ako je požar veliki, brzo se širi i prijete eksplozija odmah alarmirajte nadležne (123) i evakuišite prostor,
2. Priđite požaru na bezbjednu udaljenost (2–3 metra), s leđima okrenutim ka izlazu,
3. Izvucite sigurnosni osigurač (metalni ili plastični prsten),
4. Uperite mlaznicu ili crijevo ka osnovi plamena,
5. Pritisnite ručku da oslobodite prašak,
6. Usmjerite mlaz:
 - u osnovu vatre, ne na plamen,
 - vodite kružno lijevo-desno ako je površina veća.
7. Približavajte se pažljivo dok se plamen povlači, ali ne ulazite u dim.

Kad se plamen ugasi, ostanite nekoliko sekundi i nadgledajte područje. Ako se plamen ponovo pojavi, ponovite postupak. Ne dirajte spaljene materijale dok se ne ohlade i ne uvjerite da nema žarišta.

Obavijestite nadležne (vatrogasce ili upravu) čak i ako ste uspješno ugasili požar.

Ne koristite ponovo aparat koji je bio aktiviran – mora se **napuniti ili zamijeniti**.

Ispunite **zapisnik o incidentu**.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa „S“ od 6 i 9 kg potrebno je obaviti radnje sledećim redosledom:

1. U što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat do mjesta požara,
2. Izvući osigurač pokretne ručice na ventilu aparata,

3. Dlanom udariti pokretnu ručicu na ventilu aparata,
4. Sačekati 5 sekundi,
5. Okrenuti mlaznicu prema požaru i pritisnuti pokretnu ručicu do kraja.

Vrijeme djelovanja je 18 sekundi, a domet mlaza iznosi 4 m.

Za korišćenje aparata za početno gašenje požara tipa „CO₂“ od 5 kg potrebno je obaviti radnje sledećim redosledom:

- u što kraćem vremenskom periodu obezbijediti aparat na mjesto požara,
- otvoriti ventil do kraja, i
- okrenuti mlaznicu prema požaru.

Vrijeme djelovanja je 6 sekundi, a domet mlaza iznosi 4 m.

- obavijestiti vatrogasnu jedinicu, i
- obavijestiti pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova, a po potrebi hitnu medicinsku službu.

II – faza

Nastupa kada se primijenjenim postupcima i radnjama u prvom stepenom nije uspio ugasiti požar.

Dolaskom pripadnika vatrogasne jedinice oni preuzimaju ulogu rukovođenja akcijom gašenja, sprovodeći neophodne poteze i radnje.

Svi prisutni su podređeni komandi rukovodioca akcije gašenja, slijede njegova uputstva i ne smiju se preduzimati samovoljne akcije i radnje.

III – faza

Ovaj stepen nastupa kod požara većeg intenziteta tj. kada prethodnim postupcima nije došlo do njegove likvidacije. Rukovodilac akcije gašenja putem radio-veze obavještava vatrogasnu jedinicu i svoje pretpostavljene, tražeći pojačanje u ljudstvu i tehnicu. Do dolaska pojačanja a po potrebi i drugih spasilačkih ekipa nastoji se ne dozvoli da se požar dalje širi, koristeći raspoloživa protivpožarna sredstva i opremu. Po dolasku komandira ili njegovog zamjenika, rukovodilac akcije gašenja upoznaje svoje pretpostavljene o trenutnoj situaciji, a oni nakon toga preduzimaju komandu i rukovode akcijom gašenja. Svi izvršioци su tada pod njegovim komandom, samostalno ne preduzimaju akcije a oni su odgovorni za sve radnje do konačne likvidacije požara.

Uslove za zaštitu životne sredine treba ispuniti na tri nivoa: u fazi projektovanja, u fazi izgradnje i u fazi korišćenja.

U cilju zaštite životne sredine neophodno je pridržavati se važećih zakonskih propisa i normativa, a kojima su obuhvaćena sledeća područja: urboekologija, zaštita od požara, zaštita od buke, termotehnička zaštita objekta izaštita od zagađenja zemljišta i vazduha.

Tehnologija građenja i upotreba potrebne mehanizacije, moraju biti prilagođene komunalnim odlukama koje štite uslove planiranih objekata, očuvanje sredine i sanitarno-higijenske mjere za očuvanje prostora.

Investitor je u obavezi da izradi Plan zaštite od požara i na isti dobije saglasnost.

Mjere zaštite od prosipanja goriva i ulja

Mjere zaštite životne sredine u toku akcidenta prosipanja goriva i ulja pri postavljanju i eksploataciji objekta, takođe obuhvataju sve mjere koje je neophodno preduzeti da se akcident ne desi, kao i preduzimanje mjera kako bi se uticaji u toku akcidenta ublažio.

U mjere zaštite spadaju:

- Izvođač radova je obavezan da izvrši pravilan izbor mehanizacije u pogledu njihovog kvaliteta - ispravnosti.
- Za sva korišćena sredstva rada potrebno je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa tehničke ispravnosti vozila.
- Tokom izvođenja radova održavati mehanizaciju (mašine i vozila) u ispravnom stanju, sa ciljem eliminisanja mogućnosti curenja nafte, derivata i mašinskog ulja u toku rada.
- U koliko dođe do prosipanje goriva i ulja iz mehanizacije u toku rada objekta neophodno je zagađeni materijal skinuti, skladištiti ga u zatvorena burad, u zaštićenom prostoru lokacije, shodno Zakonu o upravljanju otpadom („Sl. list CG” br. 34/24, 92/24-ispravka) i zamijeniti novim slojem.

U fazi postavljanja i eksploatacije objekta u slučaju prosipanja goriva ili ulja iz mehanizacije, hemijski opasne supstance (ugljovodonici, organski i neorganski ugljenik, jedinjenja azota i dr.) mogu dospjeti u površinski sloj zemljišta. Ukoliko se desi ova vrsta akcidenta treba reagovati na vrijeme, prekinuti radove i izvršiti sanaciju, odnosno zagađeni dio materijala ukloniti sa lokacije ili ugrožene površine tretirati specijalnim hemijskim sredstvima-sorbentima koja najveći dio prosutog goriva vežu i tako djelimično sprječavaju dalja zagađenja materijala na predmetnoj lokaciji. Zagađeni dio materijala koji predstavlja opasan otpad treba privremeno skladištiti u zatvorena burad, u zaštićenom prostoru.

Shodno Zakonu o upravljanju otpadom ("Sl. list CG" br. 34/24, 92/24-ispravka) vlasnik opasnog otpada dužan je da uništavanje istog povjeri privrednom društvu ili preduzetniku koji ispunjava uslove utvrđene posebnim propisom.

Obim posledica u slučaju ovakvih akcidenata bitno zavisi od konkretnih lokacijskih karakteristika, a prije svega od sorpcionih karakteristika tla i koeficijenta filtracije.

Međutim, vjerovatnoća da se dogodi ova vrsta akcidenta može se svesti na minimum u koliko se primjene odgovarajuće organizacione i tehničke mjere u toku rada objekta, što podrazumijeva da je za sva korišćena sredstva rada potrebno pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa uz redovno održavanje mehanizacije (građevinske mašine i vozila) u ispravnom stanju, sa ciljem maksimalnog eliminisanja mogućnosti pojave ovoga akcidenta u toku rada-eksploatacije.

Mjere zaštite predviđene u toku pripremnih radova na predmetnom objektu

Mjere zaštite životne sredine u toku pripremnih radova na objektu obuhvataju sve mjere koje je neophodno preduzeti za dovođenje kvantitativnih negativnih uticaja na dozvoljene granice, kao i preduzimanje mjera kako bi

se određeni uticaji sveli na minimum.

Opšte mjere obuhvataju:

- Izvođač radova je obavezan da uradi poseban Elaborat o uređenju gradilišta i radu na gradilištu, sa tačno definisanim mjestima o skladištenju i odlaganju materijala koji će se koristiti prilikom izvođenja radova, sigurnost radnika, saobraćaja, kao i zaštite neposredne okoline ležišta.
- Izvođač radova je dužan organizovati postavljanje gradilišta tako da njegovi privremeni objekti, postrojenja, oprema itd. ne utiču na treću stranu.
- Građevinska mehanizacija koja će biti angažovana na izvođenju projekta treba da zadovolji Evropske standarde za vanputnu mehanizaciju (EU Stage III B i Stage IV iz 2006. odnosno 2014. god.) prema Direktivi 2004/26/EC).
- Takođe, izvođač radova je obavezan da izvrši pravilan izbor građevinskih mašina sa emisijom buke koje ne prelaze dozvoljene vrijednosti u životnoj sredini pri radu.
- Tokom izvođenja radova održavati mehanizaciju: mašine i vozila u ispravnom stanju, sa ciljem maksimalnog smanjenja buke, kao i eliminisanja mogućnosti curenja nafte, derivata i mašinskog ulja.
- Sva mehanizacija i prevozna sredstva moraju biti opremljena protivpožarnim aparatima.
- Brzina saobraćaja prema objektu mora se ograničiti na 10 km/h, a i manje ako se to zahtjeva.
- Uređenje i održavanje i polivanje vodom unutrašnjih saobraćajnica preko kojih se odvija transport.
- Ukoliko se u toku izvođenja radova naiđe na prirodno dobro za koje se pretpostavlja da ima svojstva prirodnog spomenika, geološko-paleontološkog ili mineraloškopetro-grafskog porijekla, obavijestiti Zavod za zaštitu spomenika Crne Gore i preduzeti sve mjere obezbjeđenja prirodnog dobra, do dolaska ovlašćenog lica.
- Obezbijediti mobilni kontejner, za prikupljanje čvrstog komunalnog otpada sa lokacije gradilišta i obezbijediti odnošenje i deponovanje prikupljenog komunalnog otpada u dogovoru sa nadležnom komunalnom službom grada.
- Na gradilištu objekta treba izgraditi sanitarni čvor u vidu montažnog PVC tipskog higijenskog toaleta i locirati ga na mjestima dovoljno udaljenom od izvođenja radova.
- Radovi na predmetnom objektu moraju se izvoditi u svemu prema odobrenoj projektnoj dokumentaciji, koji je usaglašen sa uslovima i saglasnostima nadležnih organa kao i mjerama zaštite životne sredine predviđenih predmetnim Elaboratom procjene uticaja.
- U slučaju prekida izvođenja radova, iz bilo kog razloga, potrebno je obezbijediti gradilište do ponovnog početka rada.

Mjere zaštite u toku rada servisa

1. Zaštita od požara

- Obezbijediti dva ABC vatrogasna aparata.
- Redovno servisiranje aparata (na svakih 6 mjeseci).
- Obezbijediti jasne i pristupačne izlaze za evakuaciju.
- Zabranjeno skladištenje zapaljivih materija u blizini izvora toplote.

- Zabranjeno pušenje unutar radnog prostora.
- 2. Zaštita životne sredine
 - Korišćenje separatora ulja i masti za otpadne vode iz servisne zone.
 - Sakupljanje i propisno odlaganje otpadnog ulja, filtera, baterija i guma.
 - Zabranjeno ispuštanje opasnih tečnosti u kanalizaciju ili tlo.
 - Vodi se evidencija o vrsti i količini opasnog otpada (u skladu sa Pravilnikom).
- 3. Zaštita na radu
 - Radnici moraju nositi ličnu zaštitnu opremu (pantalone, jaknu, zaštitne cipele, rukavice, zaštitu za oči).
 - Redovno održavanje alata i opreme.
 - Osvijetljen i dobro provjetren radni prostor.
 - Označene zone sa mehaničkim opasnostima (podizne rampe, kompresori).
 - Obuka radnika iz oblasti bezbjednosti i postupanja u slučaju nezgode.
- 4. Zaštita od buke
 - Korišćenje alata sa prigušivačima buke gdje je moguće.
 - Ograničenje bučnih radova u skladu sa lokalnim propisima (npr. radno vrijeme).
 - Po potrebi – zaštita sluha za radnike izložene višim nivoima buke.
- 5. Obavještenja i signalizacija
 - Istaknuta uputstva za postupanje u slučaju požara i nezgode.
 - Vidno obilježeni izlazi, aparati, opasne zone i skladišta.

Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (reciklaža, tretman, dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i drugo...)

- Visinu mulja u taložniku je potrebno kontrolisati jednom mjesečno. Pri kontroli je potrebno izmjeriti visinu mulja u taložniku. Mjerenje se vrši pomoću dovoljno dugačke mjerne letvice od aluminijuma koja je na kraju premazana sa posebnom pastom za vodu. Vanrednu kontrolu taložnika i mjerenje mulja je potrebno izvršiti nakon većih naliva i drugih vanrednih događaja itd. Rezultate mjerenja potrebno je upisati u zapisnik kontrole.
- Mulj je potrebno odstraniti iz taložnika. Čišćenje vrši serviser za održavanje, koji je ovlašćen za servisiranje i održavanje separatora ulja. Mulj iz taložnika se ne smije odlagati na komunalne deponije. Neće biti potrebe za čestim odvoženjem mulja, međutim potrebno je svakodnevno kontrolisati stanje na taložniku, kada se vrši pranje miksera, mulj je potrebno odstraniti iz taložnika prije nego što je debljina mulja veća od 350 mm.
- Otpadni materijal - mulj iz taložnika mora se redovno prazniti iz separatora masti i ulja i tretirati kao opasni otpad.
- Pošto izdvojeni otpadni materijal - mulj iz taložnika ima svojstva opasnog otpada, predviđeno je da nosilac projekta sklopi ugovor sa ovlašćenom institucijom za transport i tretman opasnog otpada, ili da nosilac projekta izvrši izdvajanje otpadnog materijala - mulja u zatvorenu metalnu burad, koju će držati na posebno izdvojenom mjestu u kontrolisanim uslovima, do zbrinjavanja od strane ovlašćene institucije.

- Količinu izdvojenog ulja je potrebno kontrolisati jedan put mjesečno, pomoću mjerne letve od aluminijuma, premazane s pastom za vodu. Ulje, koje se skuplja u separatoru je potrebno odstraniti prije nego što debljina sloja postane veća od oko 400 mm. Preporučljivo je, da se izvede čišćenje, kada se u separatoru ulja plovak na automatskom ventilu počne potapati.
- Investitor je u obavezi da sa ovlaštenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju separatora ulja kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja. Prilikom odvoženja otpadaka se zahtjeva evidencioni list, da bi se obezbijedila pravilna prerada odnosno uništenje otpadaka.
- Nosilac projekta treba da ispoštuje sve mjere vezane za tretman otpadnih voda, a u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list Crne Gore", broj 56/2019 od 04.10.2019.)
- Prečišćena otpadna voda se može vraćati putem recirkulacije na ponovno korišćenje uz dodatak „svjež“ vode.

Mjere zaštite koje se odnose na kvalitet vazduha

Tokom izgradnje

- Vlaženje radne površine (asfalt, zemlja) i praćenje stanja prašine kako bi se smanjila emisija prašine u vazduh.
- Zatvaranje i zaštita građevinskih objekata od uticaja prašine na okolinu, naročito kod radova sa betonskim materijalima, zidanjem i bušenjem.
- Postavljanje zaštitnih mreža ili platna oko radilišta koja mogu uhvatiti čestice.
- Ograničiti upotrebu dizel opreme ili koristiti opremu sa niskim emisijama.
- Redovno održavanje mašina koje se koriste na gradilištu kako bi se smanjila emisija izduvnih gasova.
- Smanjenje broja vozila na gradilištu i smanjenje vremena njihovog zadržavanja u radnoj zoni.
- U slučaju potrebe za radom sa materijama koje stvaraju zagađenje, obezbijediti ličnu zaštitu respiratornog sistema (maske, zaštite za usta i nos).
- Skladištenje i odlaganje građevinskog otpada tako da ne zagađuje vazduh (upotreba zatvorenih kontejnera i regulacija načina deponovanja).

Tokom rada servisa

- Obavezna mehanička ventilacija kako bi se osigurao stalni protok svežeg vazduha u radnom prostoru, naročito tokom rada sa gorivima, uljima, farbama i drugim hemikalijama.
- Upotreba ventilacijskih sistema sa filtarskim jedinicama koje uklanjaju štetne materije i čestice iz vazduha.
- Upotreba ispušnih sistema za vozila – prilikom testiranja ili rada sa vozilima, uključivanje sistema za izbacivanje izduvnih gasova iz prostora radnje.
- Korišćenje ispušnih crijeva koja su direktno spojena na vozila tokom testiranja, čime se spriječava izlazak izduvnih gasova u zatvoreni prostor.
- Pri radu sa hemikalijama (boje, razređivači, sprejevi) koristiti zaštitu za respiratorni sistem (masku sa filterima).
- Redovno održavanje sistema za odvod dimova i para, posebno kod korišćenja aparata za varenje ili farbanje.

- Zatvorena skladišta za zapaljive i hemijske materije, kao što su boje, goriva, ulja, koja sprječavaju isparavanje štetnih gasova u radnu atmosferu.
- Obezbijediti sigurnosne mjere i procedure pri rukovanju sa zapaljivim tečnostima i drugim potencijalno opasnim materijama.
- Redovno mjerenje kvaliteta vazduha unutar radnog prostora, naročito koncentracije prašine, izduvnih gasova i mirisa.
- Mjerenje količine VOC (volatilnih organskih spojeva), posebno ako se koriste boje, rastvarači i slični materijali.
- U slučaju previsokih koncentracija, preduzimanje mjera za poboljšanje ventilacije ili smanjenje upotrebe tih materija.

Mjere zaštite voda

Tokom izgradnje

Zabranjeno ispuštanje otpadnih voda direktno u zemljište ili vodotokove.

- U zoni radova obavezno postaviti privremene taložnike i pregrade za kontrolu oticanja vode i mulja.
- Sakupljanje otpadnih voda sa gradilišta i njihovo odvođenje u privremene rezervoare ili kanalizaciju, uz prethodnu obradu ako je potrebno.
- Građevinske materije (gorivo, ulje, maziva, boje, cement) čuvati na nepropusnim površinama sa ogradom i zaštitom od padavina.
- Postaviti apsorpcionu barijeru ili korita ispod buradi i rezervoara.
- Zabrana direktnog ispuštanja ili spiranja materijala u rijeku ili kanal.
- Postavljanje barijera i nasipa (ukoliko je potrebno) kako bi se spriječilo odnošenje čestica i zagađenje obližnjih rijeka (npr. Lim, Sušica).

Tokom rada servisa

- Otpadne vode iz servisne zone (pranje dijelova, podova, vozila) moraju se sprovesti kroz uljno-masni separator prije ispuštanja u recipijent.
- Redovno čišćenje separatora, uz evidenciju i propisno zbrinjavanje otpada (u skladu sa Pravilnikom o upravljanju otpadnim vodama).
- Zabranjeno ispuštanje otpadnih voda u tlo, površinske ili podzemne vode.
- Radne i skladišne površine (posebno za ulja, goriva, antifriz) moraju biti vodonepropusne.
- Spriječiti prodiranje opasnih materija u tlo postavljanjem betonskih ploča s kanalima za prikupljanje i upojnim sistemima.
- Ulja, goriva i hemikalije čuvati u zapečaćenim posudama sa sekundarnim kontejnerima (dvostruko dno).
- Zabranjeno pranje vozila ili dijelova van predviđenih zatvorenih i opremljenih zona.
- Periodično vršiti analizu izlaznih voda iz separatora.
- Vođenje evidencije o vrsti, količini i zbrinjavanju opasnih materija i otpadnih voda.

Kvalitet prečišćenih voda mora biti u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Sl. list Crne Gore", broj 56/2019 od 04.10.2019.). Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju taložnika kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog a koji pripada opasnom otpadu. Ukoliko na lokaciji nastanu i druge vrste opasnog otpada, Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada. Pražnjenje nepropusne jame mora se obavljati od strane društva specijalizovanog i ovlašćenog za takvu vrstu djelatnosti.

Mjere zaštite zemljišta

Tokom izgradnje

Zabranjeno je ispadanje, prosipanje ili curenje ulja, goriva, cementa, boja i hemikalija direktno na tlo.

Građevinski materijali i opasne supstance čuvaju se na nepropusnoj podlozi sa ogradom i zaštitom od padavina.

Svoj građevinski otpad (šut, zemlja, ambalaža, itd.) mora se sakupljati na kontrolisan način, bez rasipanja na okolni teren.

Zabranjeno zakopavanje otpada na gradilištu – sav otpad se odvozi na ovlašćene lokacije.

Ograničavanje površine iskopa i privremenih deponija na minimum.

Vraćanje površine u prvobitno stanje nakon završetka radova (ravnjanje, zatravnjivanje ako je primjenjivo).

Tokom rada servisa

- Površine u servisnoj zoni (ulaz, radna zona, pranje) moraju biti izvedene kao vodonepropusne betonske ploče sa kanalima za sakupljanje tečnosti.
- Motorna ulja, rashladne tečnosti, akumulatori i drugi opasni otpad čuvaju se u posebnim kontejnerima sa zaštitom od curenja (sekundarna zaštita).
- Zabranjeno skladištenje opasnih materija direktno na tlu.
- Redovno uklanjanje otpada i njegovo zbrinjavanje preko ovlašćenih operatera.
- Vođenje evidencije o nastalom otpadu, privremenom skladištenju i predaji.
- Periodično vizuelno provjeravanje površina na eventualna curenja.
- Održavanje separatora i odvoda kako bi se spriječilo zagađenje usled preljeva.

Mjere zaštita od buke

Tokom izgradnje

- Ograničiti izvođenje bučnih radova na dozvoljeni dnevni period (obično između 7:00 i 19:00 časova).
- Izbjegavati rad vikendom i praznicima u urbanim zonama, osim uz posebnu dozvolu.

- Koristiti mašine sa niskim nivoom buke, uz redovno održavanje kako bi se spriječilo pojačano zujanje, vibracije i dr.
- Po potrebi postaviti privremene zvučne barijere (npr. paneli, platna) oko gradilišta, posebno u blizini stambenih objekata.

Toko rada servisa

- Izbjegavati rad motora i drugih bučnih uređaja unutar zatvorenog prostora duže od neophodnog.
- Ograničiti aktivnosti koje proizvode buku u kasnim popodnevnim časovima.
- Zidovi i vrata servisnog prostora po mogućnosti obložiti zvučnom izolacijom (npr. akustične ploče).
- Održavati zatvorene ulaze i prozore tokom rada bučnih mašina.
- Redovno održavati alate i mašine kako bi se spriječili dodatni zvučni efekti (vibracije, cviljenje).
- Koristiti tiše verzije kompresora, usisivača i liftova, kada su dostupne.
- Testiranje vozila i rad motora izvoditi unutar objekta uz odgovarajuću ventilaciju i buku kontrolisanu izolacijom.

Buka na granicama predmetne lokacije ne smije prelaziti propisane granične vrijednosti nivoa buke (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list Crne Gore", br. 60/11) i Rješenje o utvrđivanju akustičnih zona u opštini Berane, broj 07-351-589/2 od 06.03.2013. godine.

Predlaže se mjerenje nivoa buke na 12 mjeseci u skladu sa Pravilnikom o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 27/14.).

Redovne saobraćajne buke vozila u manipulativnom prostoru ulaz– izlaz, parkiranje, mogu se ublažiti adekvatnom organizacijom radi sprječavanja stvaranja gužve i zastoja. Na mjestu izvođenja radova neophodno je ograničiti brzinu kretanja vozila kojom ce se spriječiti moguća prekomjerna emisija buke; Prilikom izvođenja proizvodnih aktivnosti, koristiti samo kamione i mehanizaciju u ispravnom stanju koja ne generiše povišeni nivo buke.

Usled redukciju buke, oko predmetne lokaciji saditi biljne vrste autohtonog porijekla. Cjelokupnu lokaciju izvođenja radova ograditi čime će se koliko toliko ublažiti negativni efekti buke na okolinu, naročito istaknuti i impulsni tonovi. Predlaže se ukoliko objekat bude radio duži vremenski period formiranje zelenog zida oko čitavog postrojenja. Zeleni zid formirati od autohtonih vrsta koje se već nalaze u okolnom području poput smrče i drugih prisutnih četinarara. Smrčevo drveće je visoko, guste građe i veoma je korisno u redukciji buke. Zeleni zid ne može mnogo promijeniti mikroklimu područja, jer se u okolini već nalaze veće površine smrčevih šuma, ali će uticati na povoljno na redukciju buke i imaće pozitivan vizuelni efekat.

Dopušteno vrijeme izlaganja buci u odnosu na nivo buke prikazano u narednoj tabeli.

Tabela 8.1: Dopušteno vrijeme izlaganja buci u odnosu na nivo buke

Dnevno izlaganje u časovima	Nivo buke u dB
8	87
6	85
4	90
3	92
2	95
1.5	97
1	100
0.5	105
0.25	110
0.125	115

Mjere zaštite koje se odnose na tretman opasnog otpada

- Nosilac projekta treba da sakupljanje opasnog otpada i sortiranje vrši na mjestu njegovog nastanka.
- Opasan otpad se sakuplja zavisno od vrste, količine, agregatnog stanja, fizickih osobina, hemijskog sastava i međusobne kompatibilnosti.
- Nosilac projekta treba opasan otpad odvojiti od ostalog otpada.
- Opasan otpad se sakuplja u posude izrađene od materijala koji obezbjeđuju njegovu nepropustljivost, korozionu stabilnost i mehanicku otpornost.
- Prevoz opasnog otpada i radnje koje su u vezi sa tim transportom od mjesta nastanka do privremenog odlagališta i dalje do konačnog odlagališta vrši se u skladu sa Zakonom o prevozu opasnih materija („Sl. list Crne Gore“, br. 33/14, 13/18).
- Nosilac projekta treba da odredi privremeno odlagalište za odlaganje opasnog otpada.
- Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju separatora ulja kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog a koji pripada opasnom otpadu.
- U slučaju izlivanja motornih ulja na predmetnoj lokaciji, mjesto na kome je došlo do izlivanja motornih ulja će se prekriti slojem pijeska, sačekati da pijesak odleži i isti sakupiti u određeno metalno bure i obilježiti. Nosilac otpada je dužan da zbrine ovu vrstu otpada od strane ovlašćenog društva za zbrinjavanje opasnog otpada.
- Privremeno odlagalište mora biti ograđeno, obilježeno, zaštićeno od prodiranja atmosferskih padavina i imati: portirnicu sa rampom, mjesto za detoksikaciju vozila, hidrantske uređaje za protivpožarnu zaštitu i dr.

Mjere zaštite koje se odnose na čvrsti otpad

- Vlasnik otpada treba da upravlja otpadom u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list Crne Gore“, br. 34/24, 92/24-ispravka), planovima i programima upravljanja otpadom i zahtjevima zaštite životne sredine.

- Tokom izgradnje kao građevinski otpad mogu se javiti ostaci metala, plastike, stakla, betona... Nosilac projekta je dužan da navedeni otpad selektuje i preda društvu za otkup sekundarnih sirovina. Ukoliko građevinski otpad nastao tokom izgradnje, sadrži elemente željeza, nosilac projekta ima uslova da odvoji željezo od betona. U tom slučaju željezo može predti društvu za otkup sekundarnih sirovina.
- Vlasnik otpada bi trebalo da izvrši obradu otpada, a ukoliko je obrada otpada nemoguća, ekonomski ili sa stanovišta zaštite životne sredine neopravdana, dužan je da otpad odloži u skladu sa planovima upravljanja otpadom i principima zaštite životne sredine.
- Proizvođač otpada dužan je da izradi plan upravljanja otpadom, ako na godišnjem nivou proizvodi više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada, shodno obavezama Zakona o upravljanju otpadom ("Sl. list Crne Gore", br. 34/24, 92/24-ispravka).
- d.o.o. „Komunalno“ Berane, u skladu sa predhodno potpisanim ugovorom sa investitorom, postaviće metalni kontejneri (komercijalnog tipa), u unutrašnjosti predmetne lokacije i iste će prazniti.
- Otpadni materijal koji nastaje mora se odlagati na mjesto privremenog odlaganja u radnim prostorijama, a zatim se otpad po vrsti odlaže na odgovarajuće mjesto.
- Ne smije se vršiti nepravilno odlaganje otpadnog materijala na otvorenim površinama.
- Investitor je u obavezi da vodi svakodnevnu evidenciju o mjestu nastanka, količinama i načinu tretmana otpadnog materijala koji se stvara u objektima i na lokaciji.

Skladištenje opasnih materija

Opasne materije, ukoliko nastanu na predmetnoj lokaciji, biće razdvojene i skladištene koristeći praksu najboljeg upravljanja koja će uključiti, ali ne i biti ograničena, sledećim:

- prostorija za skladištenja treba biti takva da adekvatno i sigurno skladišti dovoljnu količinu tokom propisanog vremena; da zadrži i spriječi kontaminaciju okolne sredine, posebno zemljište i vodu; da adekvatno zaštiti otpad od spoljašnjeg vremena;
- oprema za zaštitu od prosipanja, zaštitna oprema i ostala neophodna oprema treba biti u prostoriji skladištenja;
- sistemi za zaštitu od požara treba biti u skladu sa materijalom koji se skladišti; mogu se koristiti samo kontejneri koji su u dobrom stanju;
- materijali od kojih se izrađuju kontejneri trebaju biti kompatibilni sa otpadom koji se skladišti u njih;
- kontejneri trebaju biti valjano obilježena, markirana, označena plakatima i osigurana;
- treba biti obezbeđen dovoljan manipulativni prostor između kontejnera radi sigurnog pristupa i rukovanja kontejnerima;
- zabranjeno je pušenje, a protivpožarna zaštita i sistem upravljanja će biti razvijen u skladu sa materijalom koji se skladišti

Plan upravljanja otpadom

Plan upravljanja otpadom treba da bude razvijen u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list CG” - br. 34/24, 92/24-ispravka). Plan upravljanja otpadom saglasno navedenom zakonu obavezno sadrži podatke o:

- vrsti, količini i mjestu nastanka pojedinih vrsta otpada za koje se očekuje da će biti proizvedene, uključujući i njihove osnovne hemijske komponente i karakteristike;
- period tokom kojeg će se obavljati djelatnosti koje kao rezultat imaju proizvedeni otpad;
- mjerama za spriječavanje proizvodnje otpada ili smanjenje količina otpada i njegovog negativnog uticaja na životnu sredinu;
- načinu upravljanja otpadom, koji naročito obuhvata sakupljanje, privremeno skladištenje (lokacija i način), prevoz, obradu i odlaganje otpada.

Investitor je u obavezi da izradi Plan upravljanja otpada i na isti dobije saglasnost.

Mjere po prestanku rada projekta

Obaveza nosioca projekta je da po završetku eksploatacije izradi projekat za trajnu obustavu radova, u kome će biti dat opis projektnih rješenja završne konture predmetne lokacije, projekat demontaže eventualno izgrađenih pomoćnih objekata, elektro-mašinska postrojenja i instalacija, kao i projekat rekultivacije sa obrazloženjem razloga trajne obustave rada.

Nakon završetka radova eksploatacije na predmetnoj lokaciji, izvršiće se rekultivacija zemljišta i privođenje istog korištenju, a u skladu sa Zakonom o rudarstvu i Zakonom o zaštiti životnu sredine. Rekultivacija podrazumijeva tri aktivnosti:

- Tehničku rekultivaciju
- Agrotehničku rekultivaciju i
- Biološku rekultivaciju

Tehnička rekultivacija

Tehnički dio rekultivacije izvodće se u toku izvođenja radova eksploatacije objekta. Tehničkom rekultivacijom će se predmetna lokacija dovesti u stabilno i sigurno stanje bez obrušavanja i klizanja terena i time će biti stvoreni uslovi za izvođenje biološkog rekultivacije odnosno saniranja zemljišta.

Pod tehničkom rekultivacijom podrazumjeva se:

- ravnanje i nivelisanje površine planuma unutrašnjeg odlagališta
- nanošenje humusnog sloja
- zaštita planuma od slivnih voda i
- dovođenje završnih kosina predmetne lokacije u planirane nagibe iz uslova planirane rekultivacije.

Agrotehnička rekultivacija

U fazi agrotehničke rekultivacije koja slijedi odmah iza tehničke faze preduzimaju se sledeće mjere: fosfatizacija i kalijumizacija, humizacija i oranje i mješanje dubljeg sloja sa površinskim. Fosfatizacija i kalijumizacija preduzima se

zbog niskog sadržaja fosfora odnosno kalijuma, a sprovodi se unošenjem fosfatnih đubriva koja pored fosfora sadrže i azot. Humizacija tla povećava se unošenjem stajnjaka i zelenog đubriva.

Biološka rekultivacija

Kako bi se izvršila adekvatna rekultivacija i ocjena bonitetne kategorije ležišta, potrebno je izvršiti pedološka ispitivanja u toku i nakon pojedinih tehnoloških faza rekultivacije. Osnovni princip biološke rekultivacije/sanacije je stvaranje supstrata koji će permanentno omogućiti opstanak biljkama, što podrazumijeva minimum vegetacionih uslova (obezbjeđenje biljke vodom, vazduhom i hranjivim sastojcima). Biološka rekultivacija treba da bude skladna okruženju i lokalitetu. S obzirom na vrijeme eksploatacije ležišta prerano je utvrđivati detalje o izvođenju biološke faze rekultivacije. Biološkom rekultivacijom će biti preduzeti biološki zahvati u svrhu ozelenjavanja devastiranih površina.

Mjere zaštite u slučaju kvara postrojenja

Funkcionisanje jednog ovakvog projekta nosi sa sobom i rizik usled akcidentne situacije koja se može manifestovati kroz neispravnost mašina, što sa sobom nosi mogućnost zagađenja vazduha.

- Ukoliko se desi da pogon ne funkcioniše, neophodno je odmah pristupiti njegovoj popravci i obustaviti rad postrojenja za proizvodnju do sanacije kvara.
- Za spriječavanje posledica nestručnog rukovanja postrojenjem i instalacijama dozvoliti rukovanje samo ovlaštenom i osposobljenom licu, a na vidnim mjestima istaći odgovarajuća uputstva za rukovanje kao i potrebna upozorenja i zabrane.
- Pristupne puteve unutar lokacije urediti sa stabilnom kolovoznom konstrukcijom, te omogućiti njihovo redovno čišćenje i pranje.
- Za spriječavanje eventualnih akcidentnih situacija i regulisanja ponašanja zaposlenog osoblja u slučajevima oštećenja, havarije uređaja, instalacije i prateće opreme i sredstava, treba se pridržavati svih mjera zaštite i definisanih postupaka ponašanja u uputstvima za rad i održavanje proizvođača opreme i sredstava, internim uputstvima korisnika, kao i mjera zaštite na radu i protivpožarne zaštite.
- Obavezno vršiti redovne periodične preglede uslova radne sredine kao i primjene mjera za zaštitu radne i životne sredine.
- U slučajevima kada je moguć kontakt sa opasnim i štetnim materijama ili u slučaju da se prilikom redovnih pregleda uslova radne sredine konstatuje povećan nivo buke, prašine, vlage ili bioloških i hemijskih štetnosti, treba odrediti mjere kojima će se određene štetnosti svesti na prihvatljivu mjeru.
- Investitor treba odrediti odgovorno lice za sprovođenje i nadgledanje mjera zaštite životne sredine.

Napomena: Pored navedenog sve akcidentne situacije koje se pojave rješavaće se u okviru Plana zaštite i spašavanja - Preduzetnog plana

9. PROGRAM PRAĆENJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Praćenje uticaja izgradnje i eksploatacije objekata na životnu sredinu je obaveza koja proizilazi iz zakonskih propisa. Državni program praćenja uticaja na životnu sredinu sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore preko ovlašćenih institucija. Pored praćenja uticaja na životnu sredinu koji sprovodi Agencija za zaštitu životne sredine prema Zakonu o životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 52/16 i 73/19) obaveza je i zagađivača (pravno lice ili preduzetnik koji je korisnik postrojenja koje zagađuje životnu sredinu) da vrši praćenje uticaja na životnu sredinu, a da dobijene podatke dostavlja Agenciji za zaštitu životne sredine.

9.1. Prikaz stanja životne sredine prije puštanja projekta u rad

Nosilac projekta ima obavezu ispitivanja kvaliteta vazduha i buke na lokaciji, a prije početka funkcionisanja objekta.

9.2. Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu

Kvalitet otpadnih voda - karakteristike (izlazni parametri) efluenta treba da odgovaraju Pravilniku o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl. list CG”, br. 56/19).

Parametri kvaliteta vazduha moraju biti u skladu sa Uredbom o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora („Sl. list Crne Gore”, br.10/11) i Pravilnikom o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora („Sl. list CG” br. 39/13).

Monitoring buke se sprovodi u skladu sa odredbama navedenim u Zakonu o životnoj sredini („Sl. list CG” br. 52/16 i 73/19) i Zakonu o zaštiti buke u životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 28/11, 01/14, 2/18), Pravilnikom o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini („Sl. list CG” br. 27/14.) i Pravilnikom o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke („Sl. list CG”, br. 60/11 i 94/21), te Rješenjem o utvrđivanju akustičnih zona u opštini Berane, broj 07-351-589/2 od 06.03.2013. godine.

9.3. Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara

Kada je u pitanju praćenje kvaliteta voda uzorkovanje obavljati na dijelu odvodne linije separatora koja služi za uzimanje uzoraka za kontrolu kvaliteta izlaznih voda.

Nosilac projekta je dužan obezbijediti mjerenje količine otpadnih voda jedan put godišnje u skladu sa Zakonom o vodama ("Sl. list RCG", br. 27/07, i „Službeni list CG” br. 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 02/17, 80/17 I 84/18) i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl. list CG”, br. 56/19).

Kada je u pitanju praćenje kvalitet vazduha potrebno je jednom godišnje u vrijeme punog kapaciteta rada predmetnog servisa vršiti mjerenja emisija u vazduhu i to na njenom obodu.

Mjerenja obaviti u skladu sa Uredbom o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora („Sl. list CG”, br. 10/11 i 129/21) i Pravilnikom o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora („Sl. list CG” br. 39/13).

Monitoring vrši ovlašćena organizacija, a način ispitivanja je definisan standardnim metodama ispitivanja.

Kada je u pitanju praćenje nivoa buke predlaže se mjerenje nivoa buke na 12 mjeseci na obodu parcele.

Buka na granicama predmetne lokacije ne smije prelaziti propisane granične vrijednosti nivoa buke (Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičnih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke ("Sl. list Crne Gore", br. 60/11) i Rješenje o utvrđivanju akustičnih zona u opštini Berane, broj 07--04-8 od 20.11.2013. godine (Sekretarijat za uređenje prostora, zaštitu životne sredine i komunalno stambene poslove).

9.4. Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima

Podaci o sprovedenom monitoringu dostavljajuće se nakon sprovedenog mjerenja u formi izvještaja koji je definisan standardima akreditovanih organizacija Agenciji za zaštitu životne sredine.

9.5. Obavezu obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja

Shodno Zakonu o životnoj sredini, vlasnik objekta dužan je da rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore. Pored navedenog vlasnik objekta dužan je da obavještava javnost o rezultatima izvršenih mjerenja preko svoga sajta.

9.6. Prekogranični uticaj

Prekogranični program praćenja uticaja na životnu sredinu nije relevantan za ovaj projekat.

10. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA

NAZIV PROJEKTA: Izgradnja stambeno-poslovnog objekta (auto-servis)

LOKACIJA: Kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane

ADRESA: Opština Berane

Glavni podaci o projektu (pun i skraćen naziv, lokacija, adresa)

Izgradnja stambeno-poslovnog objekta (auto-servisa) na Kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, opština Berane.

Planirani objekat je poslovni objekat – auto servis, spratnosti P. Unutrašnju neto korisnu površinu prizemne etaže čine: ulazni trijem, ostava, poslovni prostor i toalet.

Objekat je na parceli pozicioniran u skladu sa UT uslovima u odnosu na predviđene udaljenosti od susjednih parcela poštujući predviđene građevinske linije. Uz saglasnost vlasnika susjedne parcele, građevinska linija definisana je na 1 m od kat. parcele 188/1.

U objektu su predviđene sve standardne instalacije koje podrazumeva ovaj tip objekata: instalacije vodovoda i kanalizacije, kao i instalacije jake struje i dr.

Prema važećim UT uslovima planirana udaljenost građevinske linije objekta od bočnog susjeda iznosi 2 m. Investitor je pribavio saglasnost vlasnika susjedne katastarske parcele 188/1 KO Berane, opština Berane kojom isti daje saglasnost da se planirani objekat može graditi na manjoj udaljenosti od dozvoljene odnosno da građevinska linija bude na udaljenosti od 1 m. Ovo se smatra opravdanim iz razloga što na dijelu katastarske parcele 188/1 KO Berane, opština Berane koja čini urbanističku parcelu 28 nije moguća gradnja zbog samog oblika parcele koja je u ovom dijelu gdje se graniči sa kat. parcelom 188/3 KO Berane, opština Berane odnosno urb. parcelom 27 na kojoj se planira gradnja objekta ima oblik trougla. Tako da postoji opravdan razlog da građevinska linija prema bude pozicionirana sa 2 m na 1 m uz saglasnost vlasnika susjedne kat. parcele 188/1 KO Berane, opština Berane.

Na predmetnoj lokaciji nijesu registrovana nepokretna kulturna dobra. Uvidom u raspoloživu dokumentaciju utvrđeno je da na lokaciji nema vidljivih ostataka materijalnih i kulturnih dobara koji bi ukazivali na moguća a rheološka nalazišta.

U okviru servisnog prostora planirano je pružanje mehaničarskih i vulkanizerskih usluga, uz jasno definisane radne zone prilagođene specifičnostima tih aktivnosti.

Objekat će koristiti jedan zaposleni, a radni proces će se odvijati uz upotrebu odgovarajuće profesionalne opreme. Od osnovnih sredstava za rad koristiće se dizalice, kao i vulkanizerske mašine koje uključuju uređaje za montažu i demontažu guma (monterku i demonterku), te balansiranje točkova (balanserku).

Površina planiranog objekta iznosi 97,5 m², sa dimenzijama 13,0 x 7,5 metara, što omogućava funkcionalno uređenje prostora u skladu sa namjenom.

Sanitarno-fekalne vode biće odvođene u gradsku kanalizaciju, dok će tehnološke otpadne vode biti tretirane sistemom taložnika i separatora za ulja prije ispusta u recipijent. Atmosferske vode će se takođe, prije izlivanja u recipijent, prolaziti kroz separator ulja i masti.

Tehnološke vode se ne upuštaju direktno u recipijent, nego prvo u separator lakih naftnih derivata iz kojeg se prelijeva u obližnji kanal za odvodnju atmosferskih voda. Od separatora se dalje prečišćena tehnološka voda zajedno sa prečišćenom atmosferskom vodom odvodi do recipijenta.

Na predmetnoj lokaciji predviđen je separator ACO Oleopator P-Class NS 6–10 ili sličnih karakteristika.

Kvalitet prečišćenih otpadnih voda mora biti u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda („Sl.list CG“ br.56/19). Mulj iz separatora kao opasni otpad predaje se ovlašćenoj firmi za zbrinjavanje opasnog otpada. Obaveza je Nosioca projekta da sklopi Ugovor za pružanje ove usluge sa ovlašćenom firmom. Obaveza je vlasnika opasnog otpada da vodi evidenciju sakupljanja i odvoza opasnog otpada.

Buka je privremenog karaktera, po obimu i intenzitetu ograničena. U toku izvođenja projekta na lokaciji će biti prisutna pojava vibracija usled rada građevinskih mašina i kretanja kamiona.

Međutim, vibracije su periodičnog karaktera, jer traju dok se obavlja izvođenje projekta, odnosno dok radi građevinska operativa, bez značajnijeg uticaja na okolinu.

U toku funkcionisanja projekta vibracije neće biti prisutne. Uticaji toplote, jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja neće biti prisutni.

U toku funkcionisanja objekta na lokaciji gasovi nastaju i uslijed kretanja vozila do objekta i od objekta, kao posledica rada motora na unutrašnjim sagorijevanjem. Izduvni gasovi se takođe u osnovi sastoje od azotnih i ugljenikovih oksida. Pošto je vožnja motornih vozila kartkog vremenskog perioda to i količina produkata sagorijevanja nije velika.

Građevinski otpad će se se privremeno skladištiti na zemljištu gradilišta. Skladišće se odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada i odvojeno od drugog otpada, na način kojim se ne zagađuje životna sredina. Upravljanje građevinskim otpadom radi se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. list Crne Gore“, br. 34/24 i 92/24-ispavka).

Komunalni otpad će odvoziti preduzeće nadležno za te poslove d.o.o. „Komunalno“ Berane, sa kojim će investitor sklopiti ugovor o pružanju usluga.

Neopasni otpad će se selektivno odvajati po vrstama:

16 01 17 Guma (npr. istrošene automobilske gume)

16 01 18 Plastika izvan upotrebe (npr. plastične maske, branik)

16 01 22 Metalni dijelovi vozila

15 01 01 Papirna i kartonska ambalaža

15 01 02 Plastična ambalaža

20 01 10 Odeća i tekstil (npr. radna odijela u otpisu)

20 03 01 Komunalni otpad

i predavati društvima za otkup sekundarnih sirovina.

Nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o čišćenju i održavanju taložnika i separatora ulja kao i o preradi, deponovanju ili uništenju posebnih otpadaka, koji nastaju prilikom čišćenja istog a koji pripada opasnom otpadu.

Klasifikacija opasnog otpada koji će nastajati, po katalogu otpada:

13 01 10* Mineralna ulja koja sadrže hlorisane supstance (npr. ulje sa PCBs)

13 01 11* Sintetička ulja i maziva

13 02 05* Ulja iz mjenjača i hidraulike – opasna

13 05 06* Muljevi iz separatora masti/ulja (npr. iz AS-TOP separatora)

16 01 07* Filteri ulja kontaminirani opasnim materijama

16 06 01* Baterije koje sadrže olovo

16 06 05* Litijum-jonske baterije

15 01 10* Ambalaža kontaminirana opasnim supstancama (npr. kanisteri od ulja)

20 01 21* Fluorescentne cijevi i drugi otpad koji sadrži živu

16 01 14* Zagađeni metali (npr. metalni dijelovi natopljeni uljem ili mastima)

16 10 01* Otpadne rashladne tečnosti koje sadrže opasne supstance (antifriz sa etilenom)

Ukoliko na lokaciji nastanu i druge vrste opasnog otpada, nosilac projekta je u obavezi da sa ovlašćenim preduzećem sklopi ugovor o zbrinjavanju opasnog otpada.

Investitor je u obavezi da prije početka procesa proizvodnje izradi Plan upravljanja otpadom i na isti dobije saglasnost.

Shodno Zakonu o životnoj sredini, vlasnik objekta dužan je da rezultate obavljenog monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore. Pored navedenog vlasnik objekta je obavezan da obavještava javnosti o rezultatima izvršenih mjerenja preko svoga sajta.

11. PODACI O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA

Tokom izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za izgradnju stambeno-poslovnog objekta (servisa) na kat. parcela br. 188/3 KO Berane, odnosno UP 27 u zahvatu DUP-a „Komunalno”, Opština Berane, nisu primijećeni tehnički ili tehnološki nedostaci stručnih znanja značajnih za nesmetan i siguran rad. U izradi urbanističke

dokumentacije kao i ovog Elaborata primjenjeni su svi relevantni standardi, tehnički i drugi propisi, kao i uslovi za njenu lokaciju i izgradnju od strane javnih komunalnih i drugih organizacija.

12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA

Analizirajući moguće štetne uticaje predmetnog projekta na životnu sredinu, mogu se prepoznati određene mjere i postupci kojima će se obezbijediti potrebni ekološki uslovi, koji omogućavaju da se uticaj predmetnog projekta svede u granice prihvatljivosti. Ako se karakteristike prirodne sredine i postojeće stanje životne sredine počnu razmatrati istovremeno sa tehničko-tehnološkim karakteristikama planiranih aktivnosti, a to je ovdje slučaj, preventivnim mjerama zaštite može se postići da se degradacija životne sredine smanji i spriječi mogući štetni uticaji na životnu sredinu.

Imajući u vidu aktivnosti koje se odvijaju u samouslužnoj autopreionici, potrebno je preduzimati mjere za slučaj udesa.

Mjere u slučaju da dođe do zastoja na separatorima masti i ulja

Nosilac projekta je dužan da obustavi rad servisa i hitno pozove ovlašćenu instituciju za servisiranje separatora sa kojom posjeduje ugovor o servisiranju.

Mjere u slučaju poplava

U slučaju poplava treba postupati u skladu sa NACIONALNIM PLANOM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POPLAVA (VLADA CRNE GORE 2019.), i Lokalnim planovima i strategijama, koje obuhvataju predmetno područje.

Mjere zaštite u periodu građenja objekta moguće su okolnosti koje dovode do neželjenih i nesrećnih slučajeva najčešće iz domenu rizika po zdravlje i život neposrednih učesnika u radnom procesu

Izgradnja objekta i funkcionisanje projekta podrazumijeva rizike po zdravlje i rizike po bezbjednost za izvršioce koji rukuju mašinama, izvorima struje ili su izloženi nepovoljnim prostornim uslovima kod izvođenja radova. Da bi se ovi rizici umanjili neophodno je poštovanje niz procedura u domenu organizacije izvođenja radova, što se postiže izradom kompletne planske dokumentacije za izvođenja radova.

Mjere za slučaj da dođe do izlivanja motornih ulja na predmetnoj lokaciji u toku izgradnje ili funkcionisanja objekta

U slučaju izlivanja motornih ulja na predmetnoj lokaciji u toku izgradnje ili funkcionisanja objekta, mjesto na kome je došlo do izlivanja motornih ulja će se prekriti slojem pijeska, sačekati da pijesak odleži i isti sakupiti u određeno metalno bure i obilježiti. Nosilac otpada je dužan da zbrine ovu vrstu otpada od strane ovlašćenog društva za zbrinjavanje opasnog otpada.

Mjere za slučaj da dođe do požara

1. Nositelj projekta je dužan da vatrogasnu opremu održava u ispravnom stanju i da zaposlene upozna sa njihovim korišćenjem.
2. U slučaju akcidentnih situacija obaveza je Nosioca projekta da izvrši sanaciju i remedijaciju terena i dovede ga u prvobitno stanje.

Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje i posledice ne mogu se unaprijed definisati i predvidjeti. Kao primarnu preventivnu mjeru neophodno je primijeniti racionalna projektantska rješenja, koja obezbjeđuju veći stepen sigurnosti ljudi i materijalnih dobara. Osnovni koncept svakog projektanta sadrži stav, da je u toku požara iz objekta najbitnije izvršiti blagovremenu i sigurnu evakuaciju ugroženih osoba, a sam objekat tretirati u drugom planu, imajući u vidu da se on može obnoviti.

Sa stanovišta zaštite od požara, u razmatranje se prije svega uzimaju sledeće činjenice:

- sprječavanje nastanka požara – primjenom „aktivnih“ ili „primarnih“ mjera,
- gašenje požara u ranoj-početnoj fazi,
- predvidjeti bezbjednu evakuaciju ugroženih osoba i vrijedne opreme,
- gašenje i lokalizacija požara i
- očuvanje integriteta i stabilnosti objekta.

Imajući ovo u vidu, u Poglavlju 8. izdvojene su mjere zaštite koje su predviđene tehničkom dokumentacijom, kao i mjere zaštite koje je neophodno dodatno sprovesti u cilju smanjenja mogućeg negativnog uticaja usled izgradnje i funkcionisanja samouslužne auto-perionice.

13. DODATNE INFORMACIJE

Nije bilo potrebe za dodatnim informacijama i karakteristikama projekta za određivanje obima i sadržaja Elaborata, pošto je Elaborat obuhvatio sve segmente predviđene Pravilnikom o bližoj sadržini Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 19/19 od 29.03.2019).

14. LITERATURA

- Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 064/17 od 06.10.2017, 044/18 od 06.07.2018, 063/18 od 28.09.2018, 011/19 od 19.02.2019, 082/20 od 06.08.2020, 086/22, 004/23,)),
- Zakon o izgradnji objekata („Sl. list CG” 19/25 od 04.03.2025.)
- Zakon o životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019),
- Zakon o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 054/16 od 15.08.2016 i 018/19 od 22.03.2019),
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 075/18 od 23.11.2018),
- Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. list CG", br. 34/24 i 92/24-ispravka),
- Zakon o rudarstvu ("Službeni list RCG" br. 65/08, i Sl. list CG", br. 74/10),
- Zakon o geološkim istraživanjima ("Sl. list RCG" br. 28/93, 27/94, 42/94, 26/07),
- Zakon o zaštiti vazduha ("Sl. list CG", br. 025/10 od 05.05.2010, 040/11 od 08.08.2011, 043/15 od 31.07.2015 i 073/19 od 27.12.2019),
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 028/11 od 10.06.2011, 001/14 od 09.01.2014, 002/18 od 10.01.2018),
- Zakon o vodama ("Sl. list RCG", br. 27/07 i "Sl. list CG", br. 73/10, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 02/17, 84/18),
- Zakon o komunalnim djelatnostima ("Sl. list CG", br. 055/16 od 17.08.2016, 074/16 od 01.12.2016, 002/18 od 10.01.2018, 66/19 od 06.12.2019),
- Ukaz o proglašenju Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 075/18 od 23.11.2018),
- Zakon o zaštiti i spašavanju ("Sl. list CG", br. 13/2007, 05/2008, 86/2009, 32/2011, 54/2016, 146/2021, 3/2023),
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu ("Sl. list CG", br. 034/2014 od 08.08.2014, 044/2018 od 06.07.2018),
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara ("Sl. list CG", br. 49/2010, 40/2011, 44/2017, 18/2019),
- Zakonom o prevozu opasnih materija („Sl. list CG” br. 33/14. i 13/18),
- Pravilnik o emisiji zagađujućih materija u vazduh ("Sl. list RCG", br. 25/01),
- Pravilnik o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje ("Sl. list RCG", br. 18/97),
- Pravilniku o izmjeni Pravilnika o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih,
- Pravilnik o bližoj sadržini Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 019/19 od 29.03.2019),
- Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list CG”, br. 21/11. i 32/16),
- Pravilnik o načinu i postupku mjerenja emisija iz stacionarnih izvora („Sl. list CG” br. 39/13),
- Pravilnik o sadržaju godišnje informacije o kvalitetu vazduha („Sl. list CG”, br. 27/12),
- Pravilnik o emisiji zagađujućih materija u vazduh („Sl. listu RCG”, br. 25/01),

- Pravilnik o načinu izrade i sadržaju inventara emisija zagađujućih materija u vazduh („Sl. list CG”, br. 73/18),
- Pravilnik o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG”, br. 18/97),
- Pravilnik o bližim karakteristikama lokacije, uslovima izgradnje, sanitarno tehničkim uslovima rada i zatvaranja deponija („Sl. list CG” br. 31/13. i 25/16),
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada („Sl. list CG” br. 16/13),
- Pravilnik o bližem sadržaju godišnjeg programa monitoringa stanja očuvanosti prirode i uslovima koje mora da ispunjava pravno lice koje vrši monitoring („Sl. list CG”, br. 35/10),
- Pravilnika o postupanju sa otpadnim uljima („Sl. list CG” br. 48/12),
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda (“Sl. list CG”, br. 056/19 od 04.10.2019),
- - Pravilnik o klasifikaciji otpada, katalogu otpada, postupcima obrade otpada, odnosno prerade i odstranjivanja otpada (“Službeni list Crne Gore”, broj 64/2024),
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda (“Sl. list CG”, br. 052/19 od 10.09.2019),
- Pravilnik o načinu i rokovima utvrđivanja statusa površinskih voda (“Sl. list CG”, br. 025/19 od 30.04.2019),
- Uredba o djelatnostima koje utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha („Sl. list CG”, br. 61/12),
- Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti I drugih standard kvaliteta (“Sl. List CG”, br. 25/12),
- Uredba o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha (“Službeni list CG”, br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018),
- Uredbu o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora (“Službenom listu CG”, br. 10/2011 od 11.2.2011. god. i 129/21),
- Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija (“Službenom listu CG”, br. 3/2012 od 13.1.2012. godine),
- Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda (“Službeni list Crne Gore”, br. 2/07 od 29. oktobara 2007. god),
- Uredba o popisu vrsta opasnih materija, dozvoljenim količinama i kriterijumima za kategorizaciju opasnih materija (“Sl. list Crne Gore”, br. 5 od 21. januara 2011 god.),
- Statistički godišnjak Crne Gore 2023. (Uprava za statistiku Crne Gore – MONSTAT),
- Informacija o stanju životne sredine (2017-2021). Agencija za zaštitu životne sredine,
- Informacija o stanju životne sredine (2023). Agencija za zaštitu životne sredine,
- ZHMS CG (Hidrometeorološki zavod CG).

PRILOZI

OBRAZAC
URBANISTIČKO TEHNIČKI USLOVI

1	CRNA GORA OPŠTINA BERANE Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora Broj:07-332/24-844/6 Datum: 23.12.2024.g.	Grb Berana
2	Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora osnovu čl.74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23), člana 1 Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine jedinicama lokalne samouprave („Sl. list CG” br. 12/24 i 73/24), DUP-a „Komunalno“ ("Sl.list CG-opštinski propisi " br. 40/10) i podnietog zahtjeva Vesković Milorada iz Berana br. 07-332/24-844 od 13.12.2024.g. izdaje:	
3	URBANISTIČKO - TEHNIČKE USLOVE za izradu tehničke dokumentacije	
4	za IZGRADNJU stambeno-poslovnog objekta na dijelu katastarske parcele br. 188/3 upisane u LN 1518-prepis KO Berane, a na dijelu UP 27 DUP-a "Komunalno" sa namjenom poslovanje sa stanovanjem, tip PS. Planirana površina urbanističke parcela je 454 m ² , a površina dijela urbanističke parcele nakon usaglašavanja sa katastarskim stanjem će se odrediti u tehničkoj dokumentaciji.	
5	PODNOŠILAC ZAHTJEVA	VESKOVIĆ MILORAD
6	POSTOJEĆE STANJE Opis lokacije Lokacija se odnosi na dio katastarske parcele br. 188/3 upisane u LN 1518-prepis KO Berane u svojstvu korišćenja podnosioca zahtjeva koja se nalazi u zahvatu dijela UP 27 DUP-a "Komunalno". Uvidom u geodetsko katastarsku podlogu utvrđeno je da na predmetnoj kat. parceli postoji izgrađen objekat koji je potrebno ukloniti u skladu sa zakonom. Takođe, uvidom u LN je ustanovljeno da postoji razlika u površini katastarske i urbanističke parcele pa je potrebno pri izradi tehničke dokumentacije uraditi Elaborat parcelacije po DUP-u i isti mora biti sastavni dio Idejnog rješenja objekta. Prilaz lokaciji projektovati sa sjevero-istočne strane gradske saobraćajnice.	
7	PLANIRANO STANJE	
7.1.	Namjena parcele ,odnosno lokacije NAMJENA PROSTORA TIP PS <ul style="list-style-type: none">• U okviru ovog tipa stanovanja moguća je organizacija sadržaja u funkciji trgovine, ugostiteljstva, usluga, administracije, kao i drugih sadržaja koji mogu podržati stanovanje.• Planirani sadržaji se mogu organizovati u kombinaciji u okviru objekta (poslovanje sa stanovanjem) ili samo poslovanje odnosno drugi mogući sadržaji.• Maksimalna spratnost do P+3 odnosno četiri nadzemne etaže uz mogućnost izgradnje suterenske odnosno podrumске etaže. Ukoliko se u objektu organizuje poslovanje moguća je i preraspodela etaža u okviru zadate visine a u skladu sa normativima za poslovanje koje se u objektu obavlja.• Indeks zauzetosti do 0.6• Indeks izgrađenosti do 2.4• Objekti mogu biti organizovani kao slobodnostojeći, sa jednom i više lamela ili se formirati nizovi.• Objekte postavljaju na ili iza zadate građevinske linije.	

	<ul style="list-style-type: none"> • Minimalna udaljenost objekta od susedne parcele 2m. • Garažiranje automobila mora se ostvariti u okviru objekta a parkiranje na parceli van javnog zemljišta. Ukoliko se u okviru objekta organizuju i delatnosti u objektu ili na parceli treba obezbediti parkiranje i za automobile u njihovoj funkciji. Ukoliko se potreban broj parking mesta obezbedi za parkiranje u okviru parcele suterenska etaža se može koristiti u drugoj nameni (stanovanje, poslovanje). Podzemne i suterenske etaže u kojima se organizuje garažiranje, kotlarnica i druge pomoćne prostorije ne ulaze u obračun indeksa izgrađenosti parcele. Ograđivanje je moguće živom zelenom ogradom. Ograde se postavljaju na granicu parcele tako da stubovi ograde i kapije kao i živa ograda budu na zemljištu vlasnika ograde. • U izgradnji objekata treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture tog podneblja ukomponovane na savremen način u skladu sa namenom, prirodne materijale, kose krovne ravni i dr.
7.2.	<p>Pravila parcelacije</p>
	<p>Čitav prostor zahvaćen ovim planom izdjeljen je na urbanističke parcele kao osnovne urbanističke celine.</p> <p>Sastavni deo ovog planskog akta su grafički prilozi Plan saobraćaja, nivelacije i regulacije i Plan parcelacije, regulacije i UTU na kojima su prikazane granice parcela koje se zadržavaju kao i novoformirane granice parcela. Osnov za parcelaciju i preparcelaciju bila je postojeća parcelacija i mreža postojećih i novoplaniranih saobraćajnica. Urbanistička parcela može obuhvatiti i više katastarskih parcela, a može se formirati i od dela konkretne parcele (slučajevi deljenja postojeće parcele u cilju omogućavanja izgradnje novog objekta) uz poštovanje kriterijuma jedan objekat na parceli i direktna pristupačnost sa javne komunikacije. Moguće je izvršiti udruživanje urbanističkih parcela ili usitnjavanje u skladu sa uslovima plana. Takođe je moguće izvršiti korekciju granice urbanističke parcele u slučajevima dokupljivanja dela parcele u kontaktu.</p> <p>Kada se urbanistička parcela, koja je već određena ovim planom, ne podudara sa postojećom katastarskom parcelom (ili parcelama) odnosno postoje manja odstupanja i u drugim slučajevima kada urbanističku parcelu nije moguće kompletirati a postojeća katastarska parcela svojom površinom zadovoljava urbanističke uslove za gradnju, organ uprave nadležan za poslove uređenja prostora može izvršiti usklađivanje urbanističke parcele sa katastarskom parcelom prilikom izdavanja UTU-a.</p> <p>Parcelaciju treba sprovoditi prema grafičkom prilogu i analitičko – geodetskim elementima. Konačna lokacija će se utvrditi nakon izrade elaborata parcelacije po DUP-u.</p> <p>Urbanistička parcela se sastoji iz djelova katastarskih parcela br. 188/3, 188/15, 188/1 i 188/2, a određena je sa sledećim koordinatama:</p> <p>KOORDINATE URBANISTIČKE PARCELE 27:</p> <p>105 7407986.39 4746030.87 106 7408000.07 4746018.82 107 7407969.87 4746010.35 108 7407981.26 4745999.35</p> <p>Ukoliko se gradi na dijelu urbanističke parcele konačne koordinate će se propisati za dio UP.</p>
7.3.	<p>Građevinska i regulaciona linija, odnos prema susjednim parcelama</p>
	<p>REGULACIJA I NIVELACIJA</p> <p>Regulacija i nivelacija objekata su nametnute u najvećem delu zahvata postojećim, zatečenim stanjem. Horizontalna regulacija postojećih objekata predviđenih za intervencije vezana je za sam objekat.</p> <p>Kota poda prizemlja je vezana za nivelaciju pristupne saobraćajnice, suterenske etaže prilagoditi konfiguraciji terena.</p> <p>Ukoliko se u okviru objekta formira suterenska etaža tada kotu poda prizemlja postaviti maksimalno na 1.2m od kote pristupne saobraćajnice. Za objekte gde podzemna linija prodire nadzemnu kotu poda prizemlja koja je u planu zadata moguće je spustiti na ravan terena.</p> <p>Novi objekti su vezani za osovine saobraćajnica koje su definisane neophodnim elementima za prenošenje na teren ili za postojeće objekte.</p> <p>Dimenzije objekata određiće se prema stepenu zauzetosti parcele, odnosu prema granicama susednih parcela i objektima na njima, kao polaznim i ograničavajućim parametrima. Tako da će i dimenzije objekata biti različite.</p> <p>Formiranje podkrovne etaže je sa nadzidkom h=1.6m.</p>

	<p>Kod novih i samostojećih objekata visine moraju biti usklađene sa opštom slikom naselja, nesmetanim vizurama i ekonomičnošću gradnje.</p> <p>-Regulaciona linija je linija koja dijeli javnu površinu od površina namijenjenih za druge namjene. Građevinska linija je planirana prema saobraćajnici 5 m, a prema susjednim parcelama 2 m.</p>
8	<p>PREPORUKE ZA SMANJENJE UTICAJA I ZAŠTITU OD ZEMLJOTRESA, KAO I DRUGE USLOVE ZA ZAŠTITU OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH I DRUGIH NESREĆA</p> <p>Primjenom osnovnih principa zemljotresnog inženjerstva za gradnju aseizmičnih objekata i drugih urbanih elemenata, postiže se redukcija štetnih posledica od zemljotresa i smanjenje seizmičkog rizika, odnosno, dovođenje u tolerantne i prihvatljive okvire.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Od posebne je važnosti dosledna primjena postojećih tehničkih propisa za projektovanje i građenje u seizmičkim područjima. - Prema podacima za područje u granicama PUP-a seizmički parametri za projektovanje su sledeći: <ul style="list-style-type: none"> - Stepenn seizmičkog intenziteta VIII (osmi) - koeficijent seizmičkog intenziteta K_s 0.079 – 0.090 - koeficijent dinamičnosti K_d 1.0 K_d 0.7/T 0.47 - ubrzanje tla Q_{max} (q) 0.283 - Najčešći vetrovi su severozapadni (90%), jugozapadni (8.7%) i južni (6%). - Nivo podzemne vode je na koti 668.5m, što je ujedno i nivo donje kote terena postojećeg parka Lim. - Tehničkom dokumentacijom predvideti mere zaštite od požara shodno propisima za ovu vrstu objekata - U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju (Sl.list CG br.13/07, 05/08, 86/09, 32/11) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda (Sl.list CG br. 8/93) <p>Naglašava se da je pri izradi projektne dokumentacije potrebno poštovati svu relevantnu zakonsku regulativu iz domena odbrane, zaštite i spašavanja, zaštite od elementarnih nepogoda, pravilnike o tehničkim normativima za skloništa i pojedine objekte.</p>
9	<p>USLOVI I MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE</p> <p>Prilikom projektovanja poštovati važeću zakonsku regulativu Zakon o životnoj sredini ("Sl. list CG", br. 48/08, 40/10 i 40/11), kao i Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list RCG", br.46/06), Zakon o inspeksijskom nadzoru ("Sl. list RCG", br. 39/03, "Sl. list CG", br. 76/09, Zakon o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, br. 64/11), Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 40/10 i 40/11), Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 73/10, 40/11 i 59/11), Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivača životne sredine ("Sl. list RCG", br. 80/05, "Sl. list CG", br. 54/09 i 40/11) i dr.</p>
10	<p>USLOVI ZA PEJZAŽNO OBLIKOVANJE</p> <p>ZELENILO U OKVIRU STANOVANJA (zelenilo u sklopu individualnog stanovanja i višeporodičnog (kolektivnog) stanovanja sa delatnostima.</p> <p>Porodični vrtovi su veoma važni, kako sa sanitarno higijenskog stanovišta, tako i sa psihološkog. Različiti faktori kao što je veličina i sastav porodice, uzrast njenih članova, profesije članova, zdravstvenog i socijalnog statusa porodice, svaki vrt postaje osobena i originalna tvorevina prirode i ljudske kreativnosti. Prema smernicama datim kroz DUP « Lim » iz 1996.g. na svim individualnim parcelama treba sačuvati postojeće visoko dekorativno zelenilo.</p> <p>Karakter zelenih površina u sklopu višeporodičnog stanovanja i višeporodičnog stanovanja sa delatnostima u znatnoj meri zavisi od arhitekture objekta, njegove visine, kao i njegove organizacije na parceli. Ovde treba primenjivati cvetne aranžmane, aranžmane od žbunastih zasada, kao i usamljenih stabala na travnoj površini. Ove površine mogu se uređivati i kao zelenilo bloka.</p>
11	<p>USLOVI I MJERE ZAŠTITE NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I NJIHOVE ZAŠTIĆENE OKOLINE</p> <p>U neposrednoj blizini nema zaštićenih zona niti pojedinačnih kulturnih dobara</p>
12	<p>USLOVI ZA LICA SMANJENE POKRETLJIVOSTI I LICA SA INVALIDITETOM</p>

	Projektovati objekat u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom ("Sl.list CG"br.48/13 i 44/15).
13	USLOVI ZA POSTAVLJANJE I GRADNJU POMOĆNIH OBJEKATA
	/
14	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA BEZBJEDNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA
	Lokacija nije u blizini lokacije Aerodroma tako da ne može da ima negativan uticaj.
15	USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU DA UTIČU NA PROMJENE U VODNOM REŽIMU
	U neposrednom okruženju parcele nema vodnih tokova ali zbog nivelacije u odnosu na rijeku Lim, prilikom projektovanja obratiti pažnju na nivo podzemnih voda
16	MOGUĆNOST FAZNOG GRAĐENJA OBJEKATA
	Projektnim zadatkom i Idejnim rješenjem će se definisati faznost gradnje, odnosno spratnost objekta jer je smjernicama dat maksimum koji nije imperativ.
17	USLOVI ZA PRIKLJUČENJE NA INFRASTRUKTURU
17.1.	Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu
	<p>Pri izradi tehničke dokumentacije poštovati tehničke preporuke EPCG,dostupne na njihovom sajtu</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tehničke preporuke za priključenje potrošača na niskonaponsku mrežu TP-2(dopunjeno izdanje) -Tehničke preporuke-tipizacija mjernih mjesta -Uputstvo i tehnički uslovi za izbor i ugradnju ograničivača strujnog opterećenja -Tehničke preporuke TP-1b-Distributivna transformatorska stanica DTS-EPCG 10/04kV -Pravilniku o tehničkim normativima za elektroinstalacije niskog napona („Sl.list SFRJ“, br.53/88, 54/88) -Pravilniku o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja („Sl.list SRJ“ broj 11/96) -Jugoslovenski standardi-Električne instalacije u zgradama. Zahtjevi za bezbjednost JUSNB2741, JUSNB2743, JUSNB2752 <p>U zaštitnom pojasu trasa i objekata postojećih i planiranih infrastrukturnih sistema u infrastrukturnom kooridoru nije dozvoljena izgradnja,izuzetno,uz saglasnost i prema uslovima nadležnog organa.</p> <p>U skladu sa Inicijativom CEDIS-a br.10-10-2165 od 22.01.2020.g. koja je upućena MORiT-u,CEDIS se isključuje iz postupka izdavanja UTU-a, jer su tehnički uslovi sastavni dio planske dokumentacije na koju isti izdaje saglasnost u postupku izrade.</p> <p>Mjesto i način priključenja objekta na elektroenergetsku mrežu odrediće nakon izrade projektne dokumentacije stručne službe CEDIS-a.</p>
17.2.	Uslovi priključenja na vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu
	<p><u>Kriterijumi i smjernice za izgradnju vodovodne mreže</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dvorišnu mrežu trasirati u skladu sa mjestom priključka , strogo paziti da se prilikom kopanja rova za polaganje cjevovoda ne ugroze susjedni objekti, imajući u vidu i buduću izgradnju na tim potezima (prema urbanističkim planovima). - Dubina ukopavanja: minimum 1,0 - 2,0 m prema uslovima konfiguracije terena. - Mrežu polagati uvijek ako je to moguće dalje od planirane ili izvedene elektro i telefonske mreže. - Poželjno je da se cjevovodi polažu blagovremeno, pri izgradnji objekta. - Ako se u istom rovu polažu vodovodi drugih instalacija moraju se zadovoljiti minimalna propisana rastojanja zaštite. <p><u>Odvođenje otpadnih voda</u></p> <p>U koridoru saobraćajnica pored UP postoji gradska kanalizacija Projektnu dokumentaciju uraditi na osnovu uslova doo"Vodovod i kanalizacija" Uslovi br. 1622/1 od 25.12.2024.g.</p>
17.3.	Uslovi priključenja na saobraćajnu infrastrukturu
	<p>Prilaz lokaciji projektovati sa sjevero-istočne strane sa gradske saobraćajnice.</p> <p>U kolsko - pešačkim ulicama, pristupnim ulicama i prolazima sa jedinstvenom pješačkom i kolskom površinom, apsolutni prioritet u kretanju imaju pješaci u odnosu na motorna vozila.</p> <p>Parkiranje rješavati isključivo u okviru parcele ili objekta po principu 1PM po jednoj stambenoj jedinici i na 70m² poslovnog prostora 1PM</p>

	Uslovi br. 16-341/24-438 od 24.12.2024.g.	
17.4.	Ostali uslovi	
	Pri projektovanju je obavezno pridržavati se Zakona o zaštiti životne sredine odnosno uslova izdatih od Sekretarijata za komunalno stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine. Uslovi br.16-322/24-562 od 26.12.2024.g.	
18	POTREBA IZRADE GEODETSKIG, GEOLOŠKIH (GEOTEHNIČKIH, INŽENJERSKO-GEOLOŠKIH, HIDROGEOLOŠKIH, GEOMEHANIČKIH I SEIZMIČKIH) PODLOGA, KAO I VRŠENJA GEOTEHNIČKIH ISTRAŽNIH RADOVA I DRUGIH ISPITIVANJA	
	Pri projektovanju se pridržavati čl. 7 Zakona o geološkim istraživanjima	
19	POTREBA IZRADE URBANISTIČKOG PROJEKTA	
	Nije potrebna izrada urbanističkog projekta	
20	URBANISTIČKO-TEHNIČKI USLOVI ZA ZGRADE SADRŽE I URBANISTIČKE PARAMETRE	
	Oznaka urbanističke/kat parcele	Dio UP 27, dio kat.parcele br. 188/3 KO Berane
	Površina urbanističke/kat parcele	Površina UP 27 je planirana 454 m ² Površina dijela UP će se definisati tehničkom dokumentacijom
	Maksimalni indeks zauzetosti	0,6
	Maksimalni indeks izgrađenosti	2,4
	Ukupna bruto građevinska površina (maxBGP)	/
	Maksimalna spratnost objekta	Maksimalna spratnost do P+3 odnosno četiri nadzemne etaže uz mogućnost izgradnje suterenske odnosno podrumске etaže. Ukoliko se u objektu organizuje poslovanje moguća je i preraspodela etaža u okviru zadate visine a u skladu sa normativima za poslovanje koje se u objektu obavlja.
	Maksimalna visinska kota objekta	
	Parametri za parkiranje ili garažiranje objekata	Parkiranje rješavati u okviru parcele
	Smjernice za oblikovanje i materijalizaciju, posebno u odnosu na ambijentalna svojstva područja	Rešavanjem zahteva korisnika za gradnjom ili intervencijom na postojećim objektima, uz striktnu kontrolu tehničke dokumentacije i realizacije, doprineće se unapređenju arhitektonskih i likovnih vrednosti samih objekata, a samim tim i ukupne slike naselja i grada. Raščišćavanjem pomoćnih i raznih drugih objekata u unutrašnjosti tkiva a koji ne zadovoljavaju uslove iz plana dobiće se slobodni prostori za ozelenjavanje i uređenje, nezavisno od karaktera vlasništva nad zemljištem. Arhitektonski volumeni objekata moraju biti pažljivo projektovani sa ciljem dobijanja homogene slike naselja i grada. Fasade objekata kao i krovni pokrivači su predviđeni od kvalitetnog i trajnog materijala i kvalitetno ugrađeni. U objektima u kojima se prizemlja koriste kao poslovni prostori isti enterijerski moraju biti obrađeni u skladu sa objektom u kome se nalaze. Izlozi treba da su u skladu sa susednim izlozima i u skladu sa arhitekturom konkretnog objekta. Komercijalni natpisi i panoi moraju biti realizovani na visokom likovnom nivou. Urbana oprema mora biti projektovana, birana i koordinirana sa pažnjom, posebno u okviru prostora gde se predviđa veće okupljanje.

		<p>Rasvetu prostora kolskih i pešačkih komunikacija treba izvesti pažljivo odabranim rasvetnim telima, sa dovoljnim osvetljajem za potrebe normalne funkcije prostora.</p> <p>Porodični stambeni objekti su planirani za korišćenje i potrebe jednog domaćinstva. Zavisno od veličine objekta moguća je izgradnja i više stambenih jedinica.</p> <p>U objektima stanovanja sa poslovanjem podrumске ili suterenske mogu se koristiti za izgradnju garaža za potrebe stanara zgrade. Gde je to moguće podzemne građevinske linije se mogu pomeriti na 1m do granice parcele radi obezbeđenja prostora za garažiranje što većeg broja automobila. Ukoliko se potreban broj parking mesta može obezbediti u okviru parcele suterenska etaža se može koristiti prema potrebi korisnika (stanovanje, ostave, delatnosti isl.)</p> <p>Eventualnu etapnost građenja objekta treba predvideti tehničkom dokumentacijom, uz odgovarajuće odobrenje urbanističke službe.</p> <p>Za sve objekte su obavezni kosi krovovi, dvovodni ili četvorovodni, a kod komplikovanijih objekata i kombinovani, nagib krovnih ravni je u funkciji odabranog krovnog pokrivača. Krovni pokrivač je crep, eternit, tegola, lim ili neki drugi kvalitetan materijal.</p> <p>Gde postoje tehničke mogućnosti, pored planiranih, ostavlja se mogućnost za korišćenje podkrovnih prostora za stanovanje u nepromenjenom spoljnjem gabaritu objekta (ukoliko su veliki rasponi objekta uslovi visok tavanski prostor i sl.)</p> <p>Obrada prozorskih otvora i vrata drvetom ili al.bravarija odnosno PVC, u beloj boji ili u boji koja je u skladu sa arhitekturom i materijalizacijom objekta.</p> <p>Postojeće zelenilo na parcelama maksimalno sačuvati i oplemeniti. Ozelenjavanje vršiti autohtonim vrstama u skladu sa uslovima datim u prilogu pejzažna arhitektura.</p> <p>Ograde oko parcele i kapije, kao elemente arhitekture objekta i uređenja dvorišta pažljivo osmisliti i uskladiti sa opštom slikom objekta i okoline.</p> <p>Projekat objekta i uređenje parcele prema ulici raditi prema urbanističko – tehničkim uslovima i u dogovoru sa urbanističkom službom.</p> <p>Sve priključke raditi prema UTU iz plana i uslovima priključka dobijenim od nadležnih komunalnih organizacija.</p> <p>Svi objekti moraju biti izgrađeni prema važećim propisima za građenje u seizmičkim područjima.</p>
21	Uslovi za unapređenje energetske efikasnosti	<p>U cilju racionalnog korišćenja energije treba koristiti sve mogućnosti smanjenja korišćenja energije. Pri projektovanju koristiti savremene termoizolacione materijale, kako bi se smanjila potrošnja toplotne energije</p> <ul style="list-style-type: none"> -jedan od vidova gubitka energije koristiti škure i roletne -zelenim zasadima smanjiti uticaje vjetrova a prema ulici predvidjeti zelenu tampon zonu -na parceli odrediti prostor za kantu za smeće sa maskom za okruženje -likovno i oblikovno rešenje građevinskih struktura mora da slijedi klimatske i ambijentalne karakteristike grada -obrada fasada u neutralnim bojama izbegavajući upadljive boje

22	DOSTAVLJENO: Podnosiocu zahtjeva, u spise predmeta, urbanističko-građevinskoj inspekciji i arhivi Poslove urbanističko-građevinskog inspektora obavljaće državni službenici postavljeni u zvanje inspektora za urbanizam, inspektora za zaštitu prostora i inspektora za građevinarstvo(čl.231)	
22	OBRADIVAČI URBANISTIČKO-TEHNIČKIH USLOVA	Potpis obrađivača
	Tijana Cimaljević dipl. građ. inž.	<i>Cimaljević Tijana</i>
23	OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE:	Potpis ovlaštenog službenog lica
	v.d. Sekretar-a Marjan Obadović	
24	PRILOZI	
	1.Izvod iz DUP-a, 2.LN i kopija plana, 3.Tehnički uslovi u skladu sa posebnim propisima, 4.Geodetsko-katastarska podloga	
25	DODATNE INFORMACIJE	
	U skladu sa čl.91 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, Investitor gradi/rekonstruiše objekat na osnovu prijave građenja koju dostavlja 15 dana prije početka građenja Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine na ime Direkcije za inspekcijski nadzor, odnosno Urbanističko-građevinske inspekcije i sledeće dokumentacije propisane Zakonom, koja sadrži: 1.Glavni projekat ovjeren u skladu sa ovim zakonom 2.Izveštaj o pozitivnoj reviziji glavnog projekta 3.Dokaz o osiguranju od odgovornosti projektanta koji je izradio, odnosno revidenta koji je revidovao glavni projekat, u skladu sa ovim zakonom 4.Ugovor o angažovanju izvođača radova 5.Ugovor o angažovanju stručnog nadzora 6.Dokaz o pravu svojine na zemljištu, odnosno drugom pravu na zemljištu ili dokaz o pravu svojine na objektu ili nekom drugom pravu u slučaju rekonstrukcije postojećeg objekta 7. Sastavnim dijelom dokumentacije, smatra se saglasnost glavnog državnog arhitekta/glavnog gradskog arhitekta date na Idejno rješenje.	

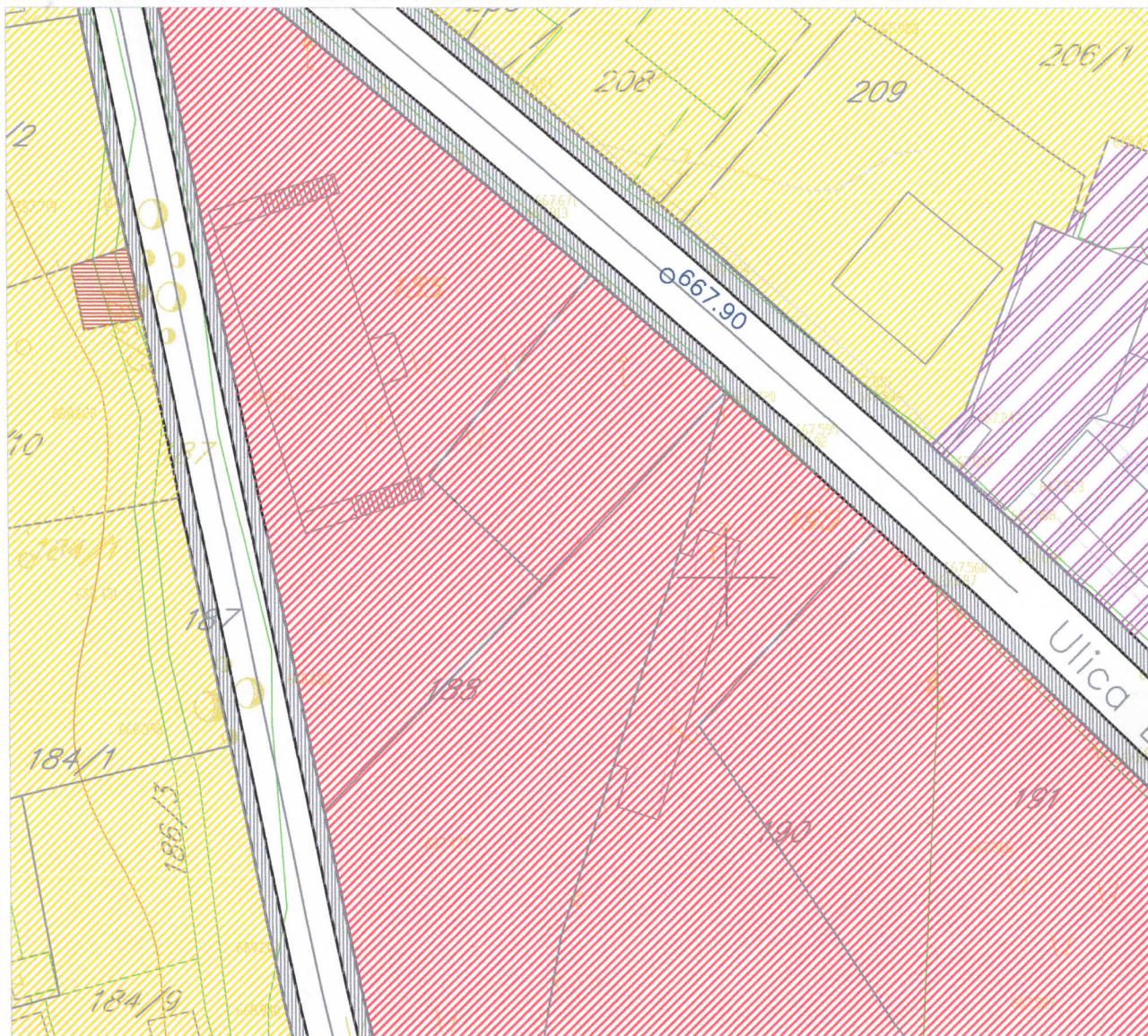
U skladu sa Uredbom o visini naknade za izdavanje urbanističko tehničkih uslova(Sl.list CG br.68/17) na ove urbanističko tehničke uslove se plaća naknada u iznosu od 50€ (pedeset eura)

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: namjena površina

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Vesković Milorad

LEGENDA:

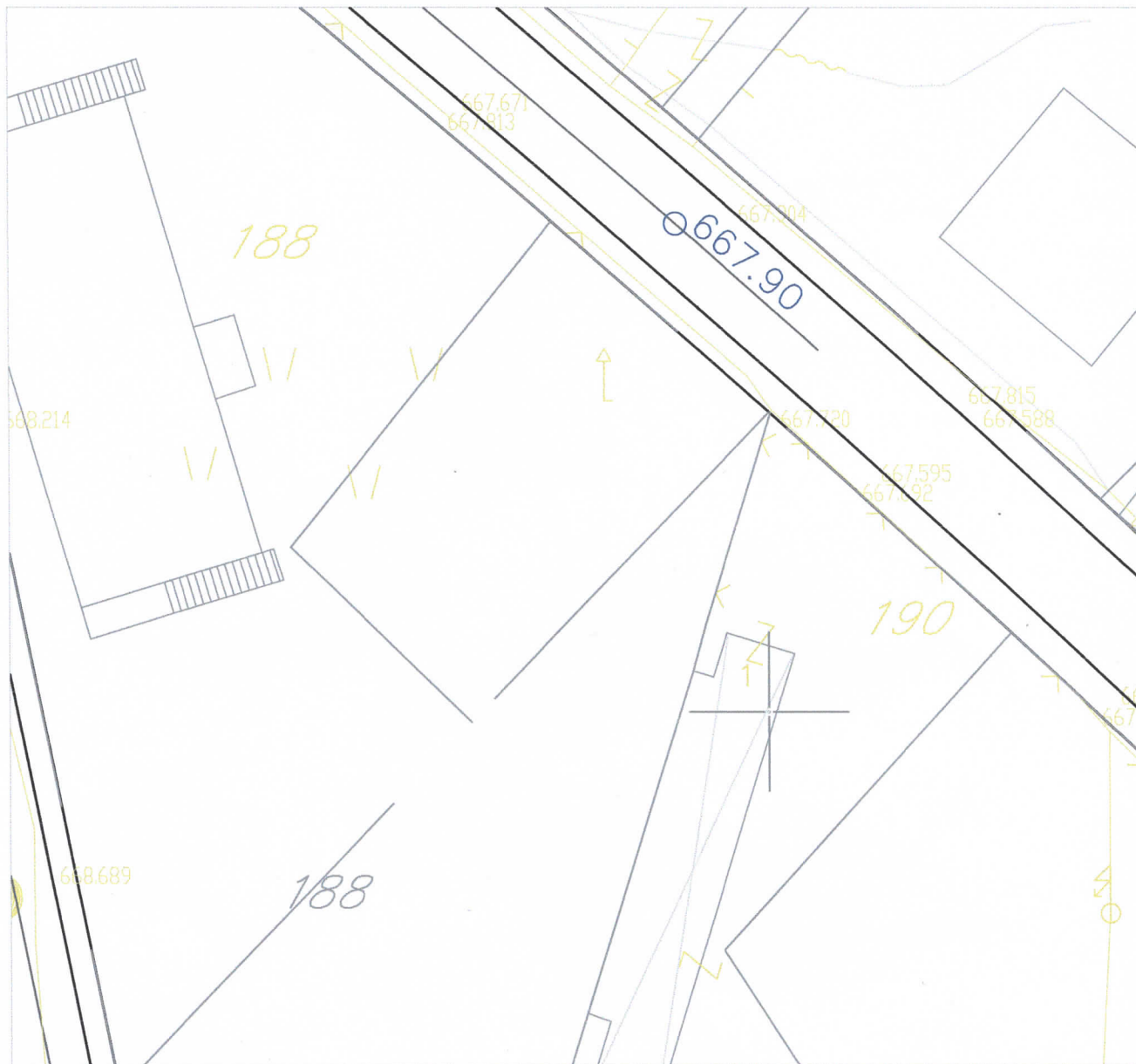
STANOVANJE

- individualno stanovanje
- poslovanje sa stanovanjem
- POSLOVANJE
- KOMUNALNE FUNKCIJE
- ZELENILO
- VODOTOCI

SAOBRAĆAJNE POVRŠINE

- trotoari, platoi, staze i prilazi
- kolovoz
- ostale javne površine

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)
PRILOG: elektroenergetska infrastruktura
LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane
PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Veskovič Milorad

L E G E N D A:

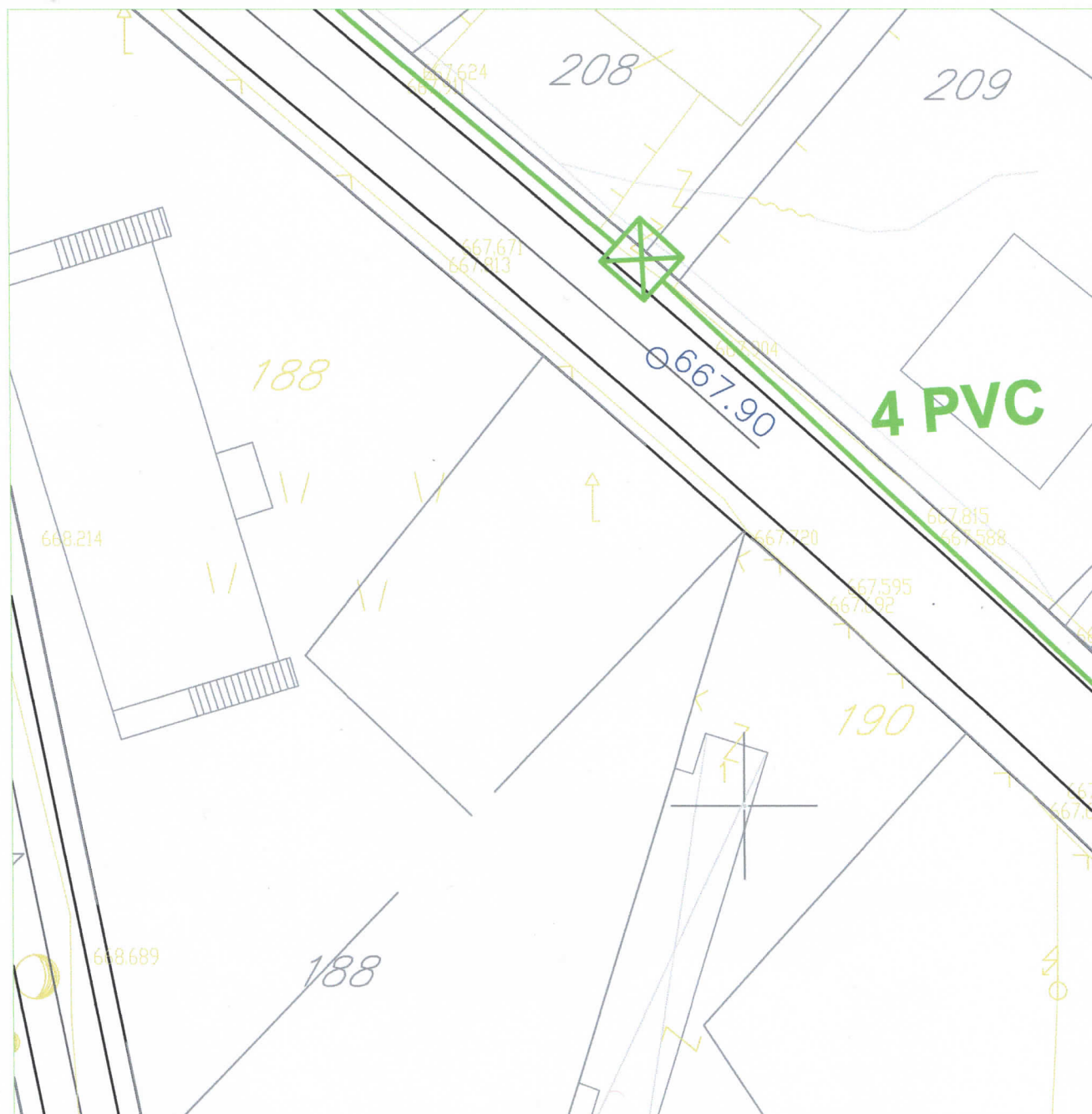
- postojeći 35kV–ni kabal
- postojeći 10kV–ni kabal
- postojeća TS 10/0.4kV
- planirana trafo stanica 10/0.4 kV
- planirani 10kV–ni kabal

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: TK infrastruktura

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Vesković Milorad

LEGENDA:

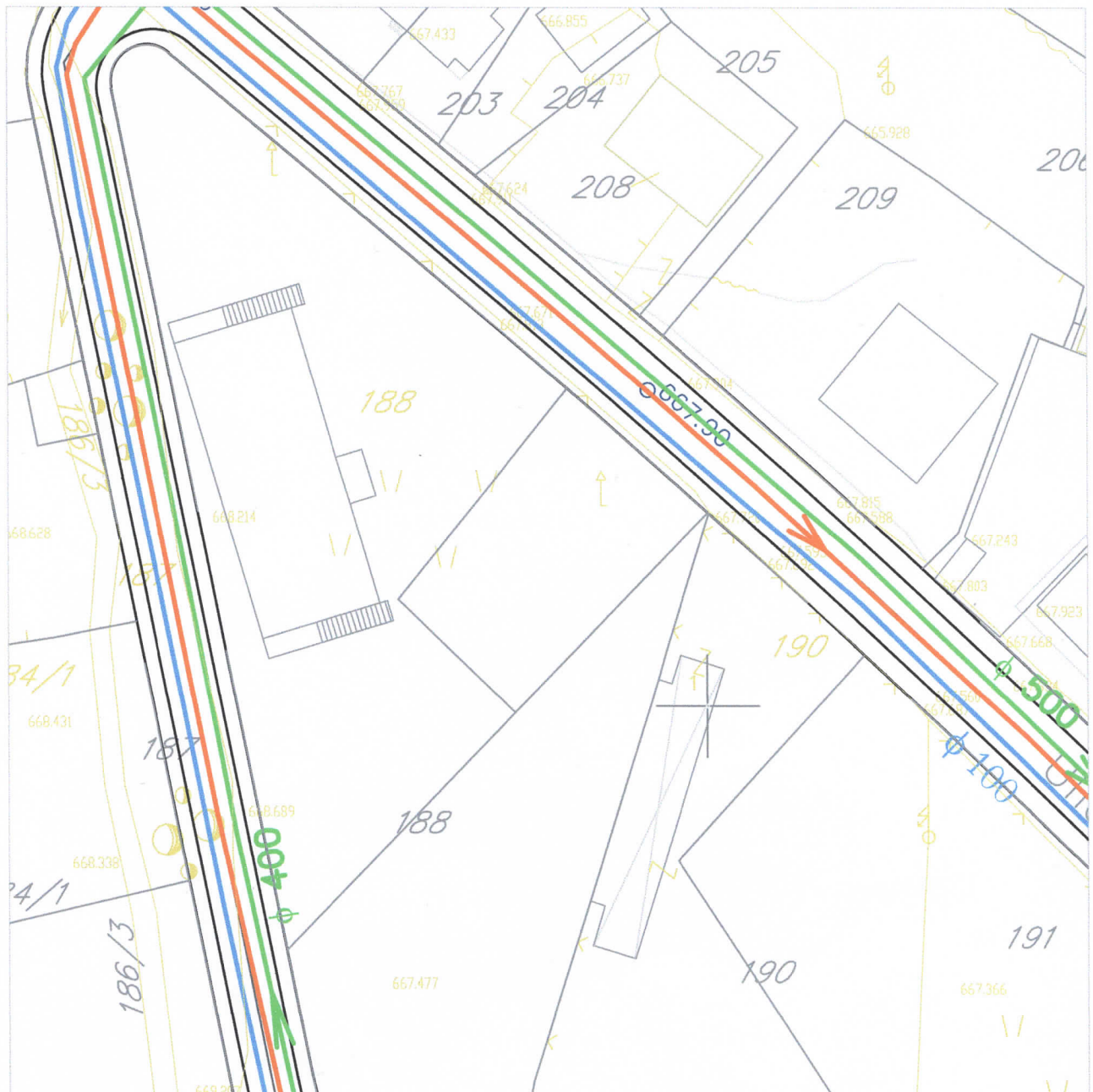
- postojeća telekomunikaciona kanalizacija
- planirana telekomunikaciona kanalizacija

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG:hidrotehnička infrastruktura

LOKACIJA:kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Vesković Milorad

LEGENDA:

- postojeća vodovodna mreža
- planirana vodovodna mreža
- postojeća fekalna kanalizacija
- planirana fekalna kanalizacija
- planirana atmosferska kanalizacija

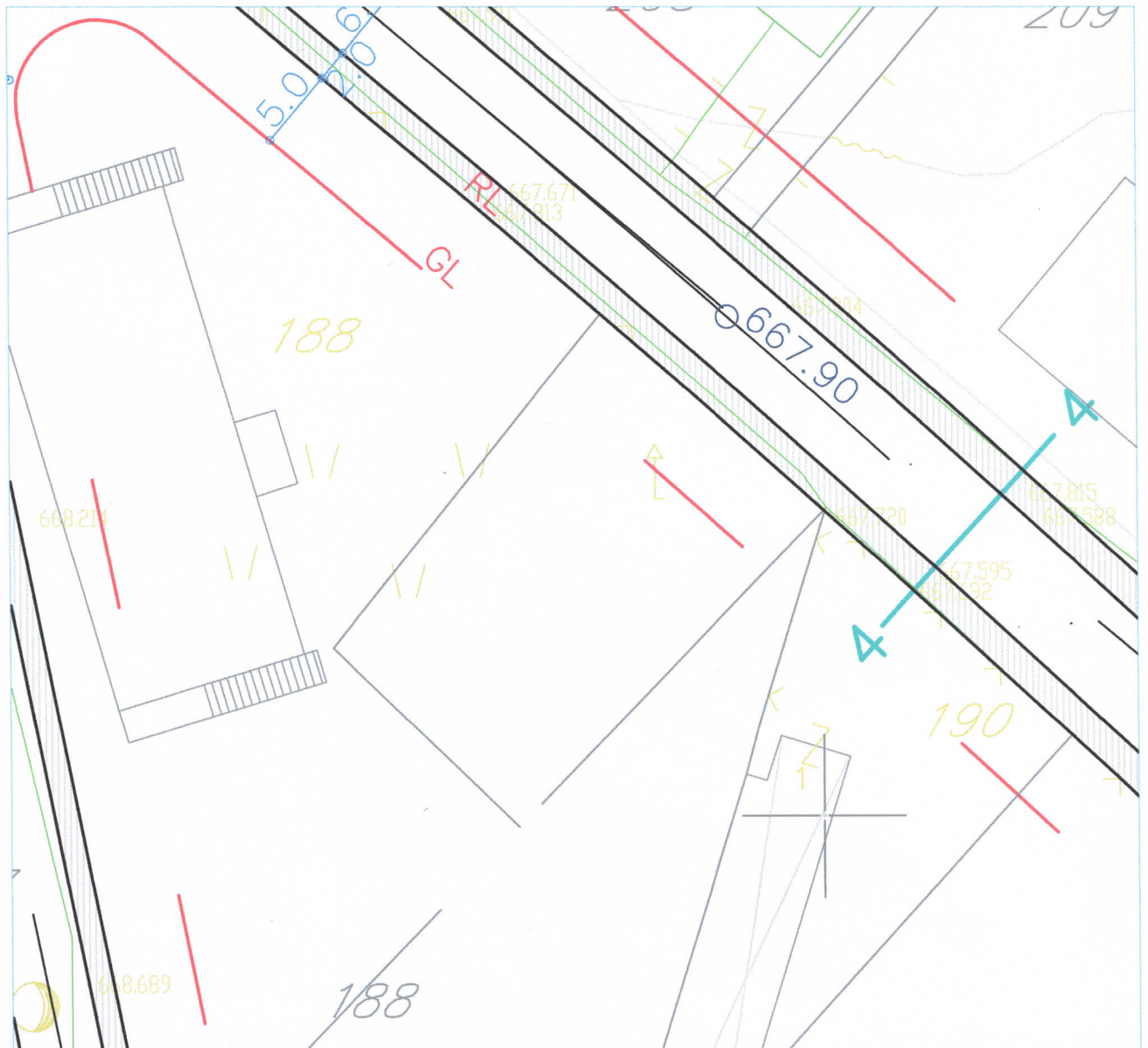
IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"

(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: saobraćajna infrastruktura

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Vesković Milorad

KARAKTERISTIČNI POPREČNI PROFILI R 1:100

LEGENDA:

SAOBRAĆAJNE POVRŠINE

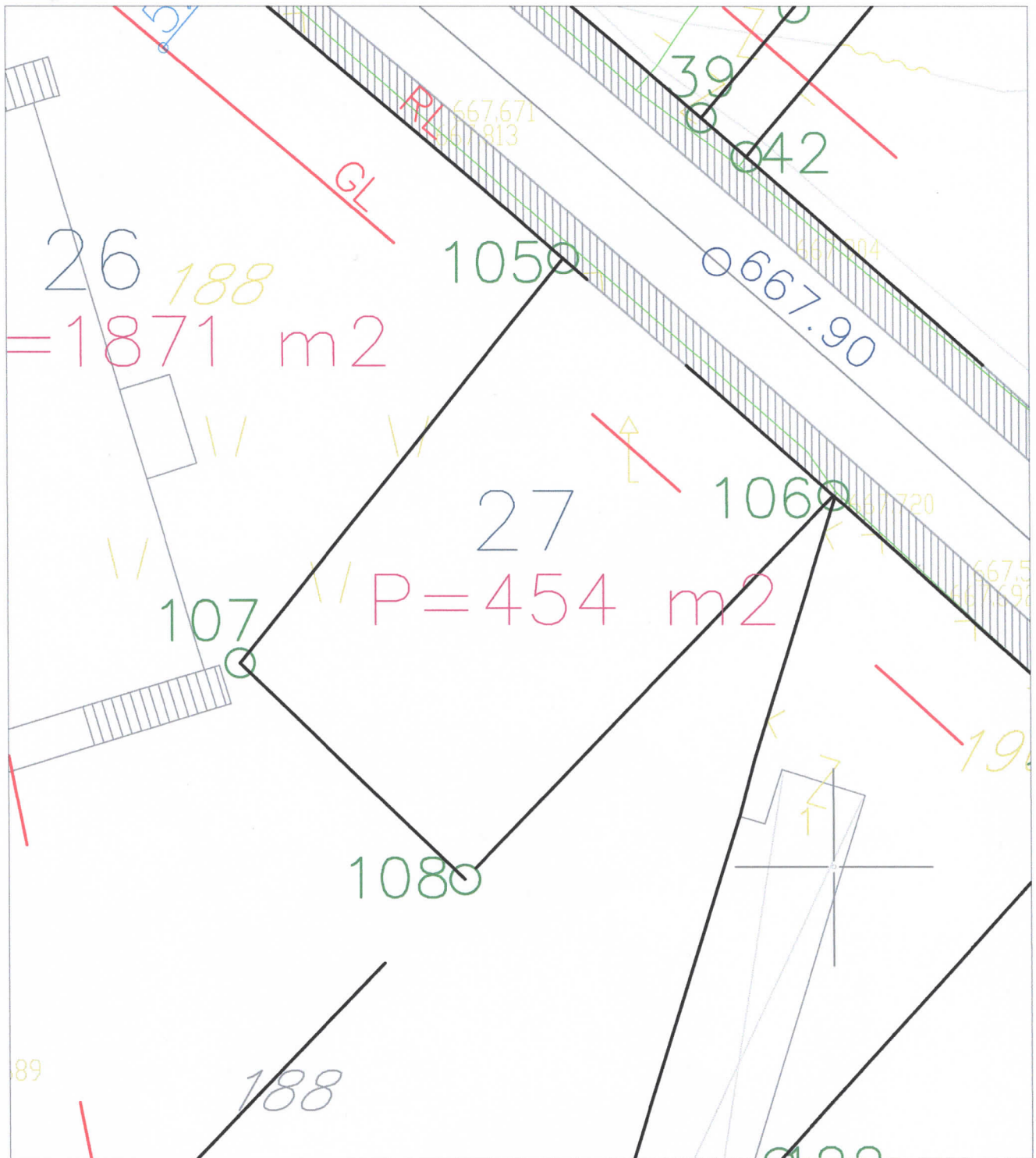
- trotoari, platoi, staze i prilazi
- kolovoz
- ostale javne površine
- VODOTOCI
- gradjevinska linija
- regulaciona linija

IZVOD IZ DUP–a"Komunalno"
 (Sl.list CG–opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: koordinate UP

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTEVA: Vesković Milorad

KOORDINATE UP 27

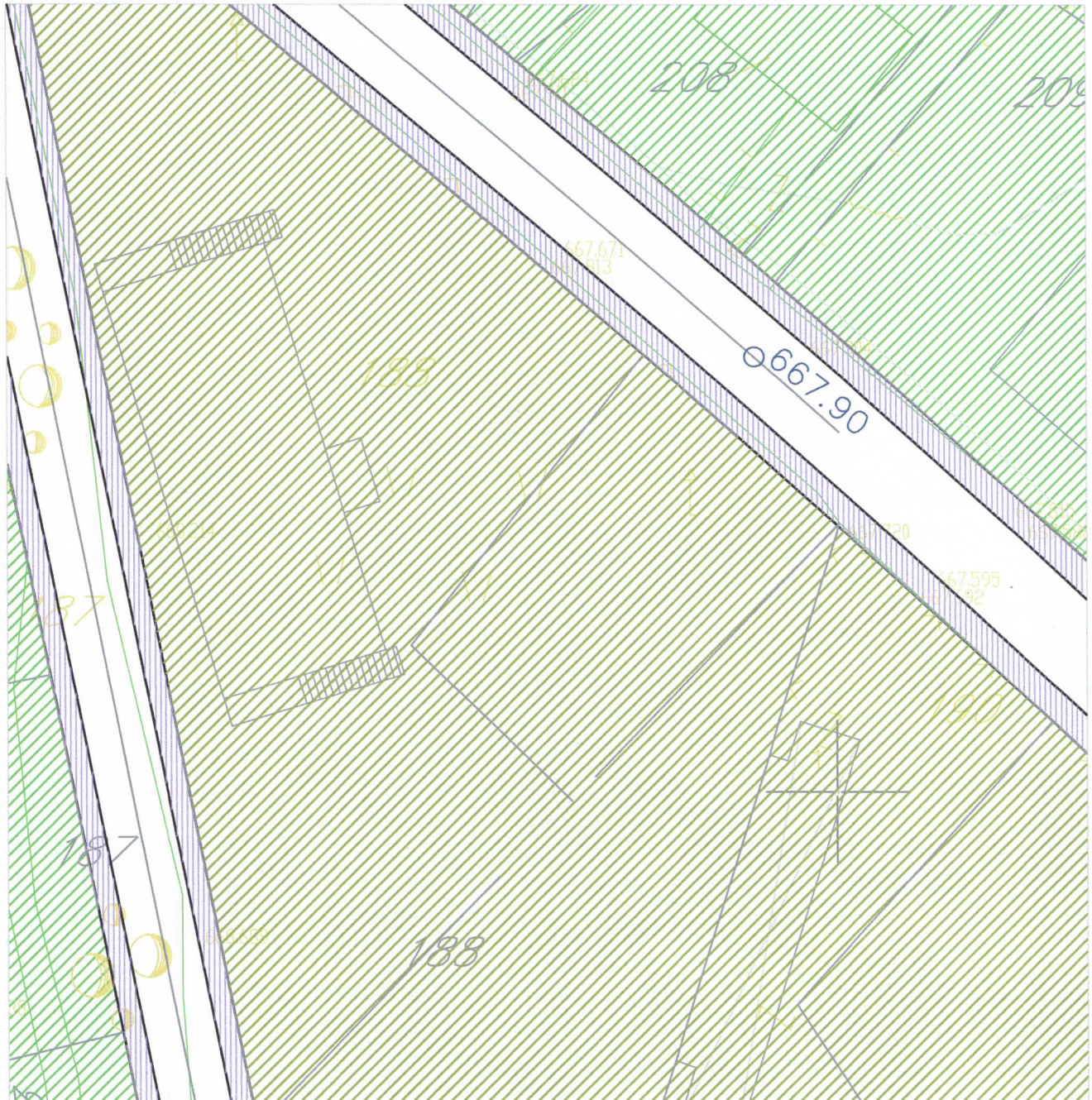
105	7407986.39	4746030.87
106	7408000.07	4746018.82
107	7407969.87	4746010.35
108	7407981.26	4745999.35

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
(Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: pejzažna arhitektura

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTJEVA: Vesković Milorad

LEGENDA:

STANOVANJE

- zelenilo u okviru individualnog stanovanja
- zelenilo u okviru poslovanja sa stanovanjem
- ZELENILO U OKVIRU POSLOVANJA
- ZELENILO U OKVIRU KOMUNALNIH FUNKCIJA
- ZELENILO U ULIČNOM PROFILU
- VODOTOCI

SAOBRAĆAJNE POVRŠINE

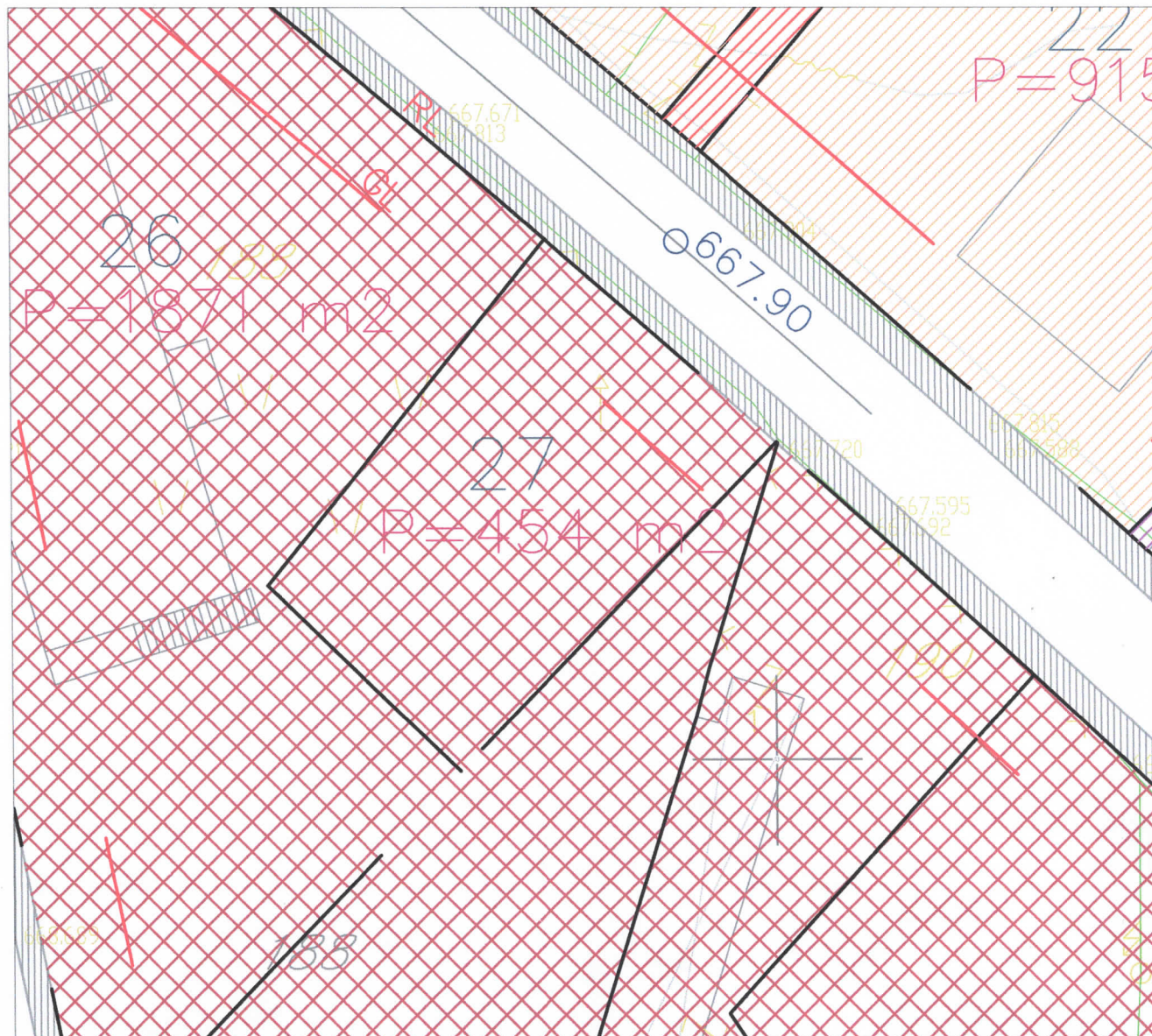
- trotuari, platoi, staze i prilazi
- kolovoz i parkinzi
- ostale javne površine

IZVOD IZ DUP-a "Komunalno"
 (Sl.list CG-opstinski propisi br.40/10)

PRILOG: uslovi za sprovedenje

LOKACIJA: kat. parcela br. 188/3 KO Berane

PODNOŠILAC ZAHTEVA: Vesković Milorad

LEGENDA:

STANOVANJE

individualno stanovanje:

- tip IS1
- tip IS2
- tip IS3

poslovanje sa stanovanjem:

- tip PS

POSLOVANJE

- poslovno-komercijalni sadržaji

KOMUNALNE FUNKCIJE

- trafo stanica

ZELENILO

- slobodna zelena površina

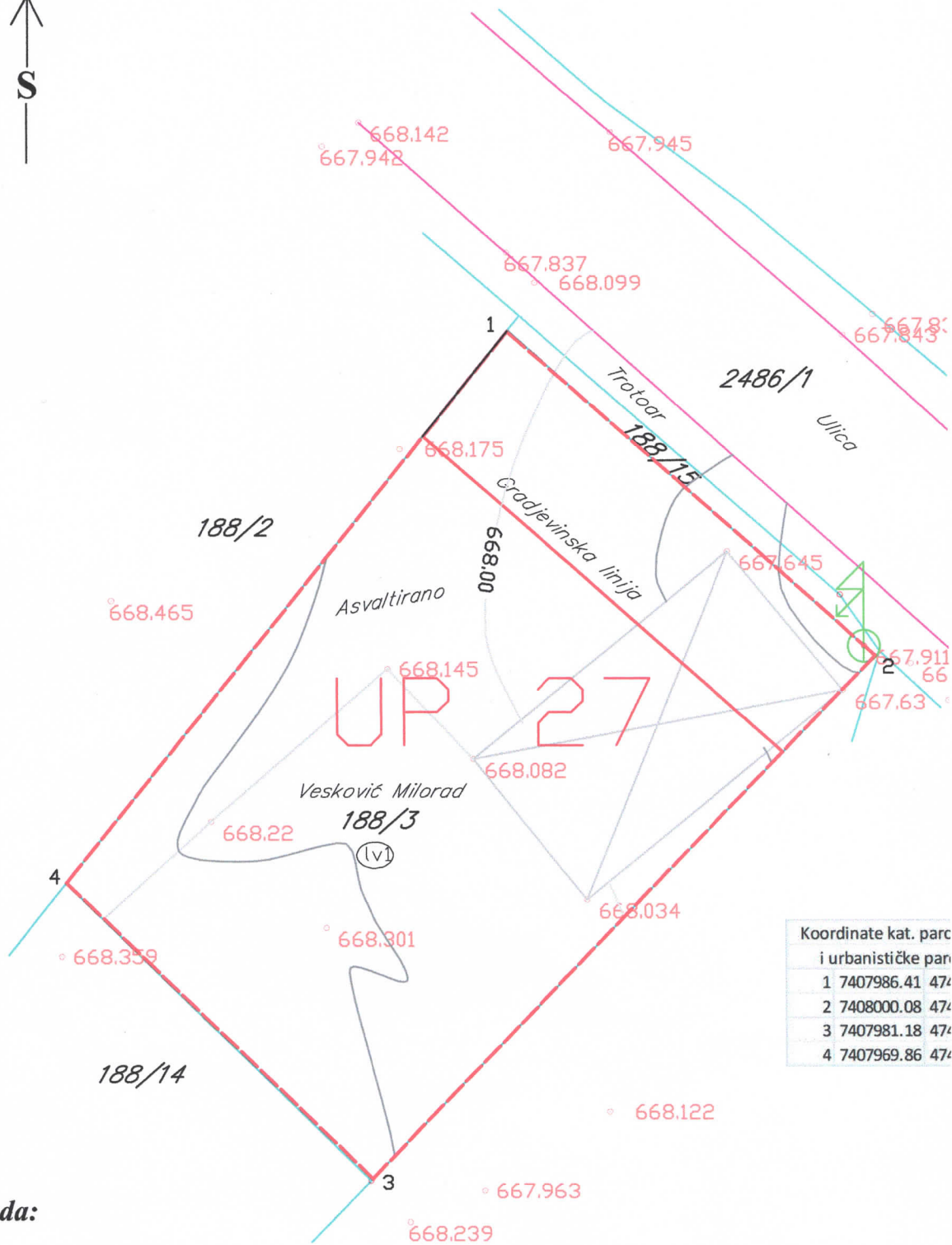
SAOBRAČAJNE POVRŠINE

- trotuari, platoi, staze i prilazi
- kolovoz
- ostale javne površine
- VODOTOČI

PARCELACIJA

- postojeće granice parcela koje se zadržavaju
- postojeće granice parcela koje se ukidaju
- novoplanirane granice parcela
- 59 broj urbanističke parcele
- P=596 m² površina urbanističke parcele
- gradjevinska linija
- regulaciona linija

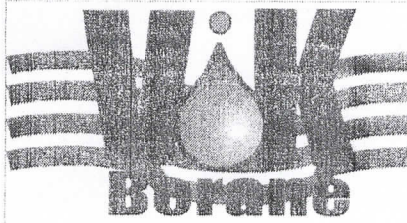
GEODETSKO-KATASTARSKA PODLOGA-SITUACIJA

Koordinate kat. parc i urbanističke par	
1	7407986.41 474
2	7408000.08 474
3	7407981.18 474
4	7407969.86 474

Legenda:

- **Granica kat. parcele**
- **Ulica**
- **Gradevinska linija**
- **EL. stub**

ДОО "Водовод и канализација" Беране
IV пригорске бригаде бр.13
тел/факс: 051-233-339
e-mail: vik.berane@gmail.com
жиро-рачуи: 520-10011-15
PIB: 02361833 PDV: 60/31-00546-7

ОПШТИНА БЕРАНЕ
Секретаријат за
планирање и уређење
простора

Беране, 25.12.2024.год
Бр. 1622/19

Број карто
ОПШТИНА БЕРАНЕ

Датум пријема акта	Орг.јед.	Класификација	Прилог	Вредност
26.12.2024				
	07-332/24-		844/5	

ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ
За израду техничке документације

Захтјев: Број 07-332/24-844/3 од 25.12.2024.године.

Инвеститор: **Весковић Милорад Беране**.

- За објекат на катастарској парцели бр.188/3. КО- Беране.
- Лист непокретности: бр.1518-Беране
- Локација: -Беране.
- Плански документ :

Технички услови за израду техничке документације за :

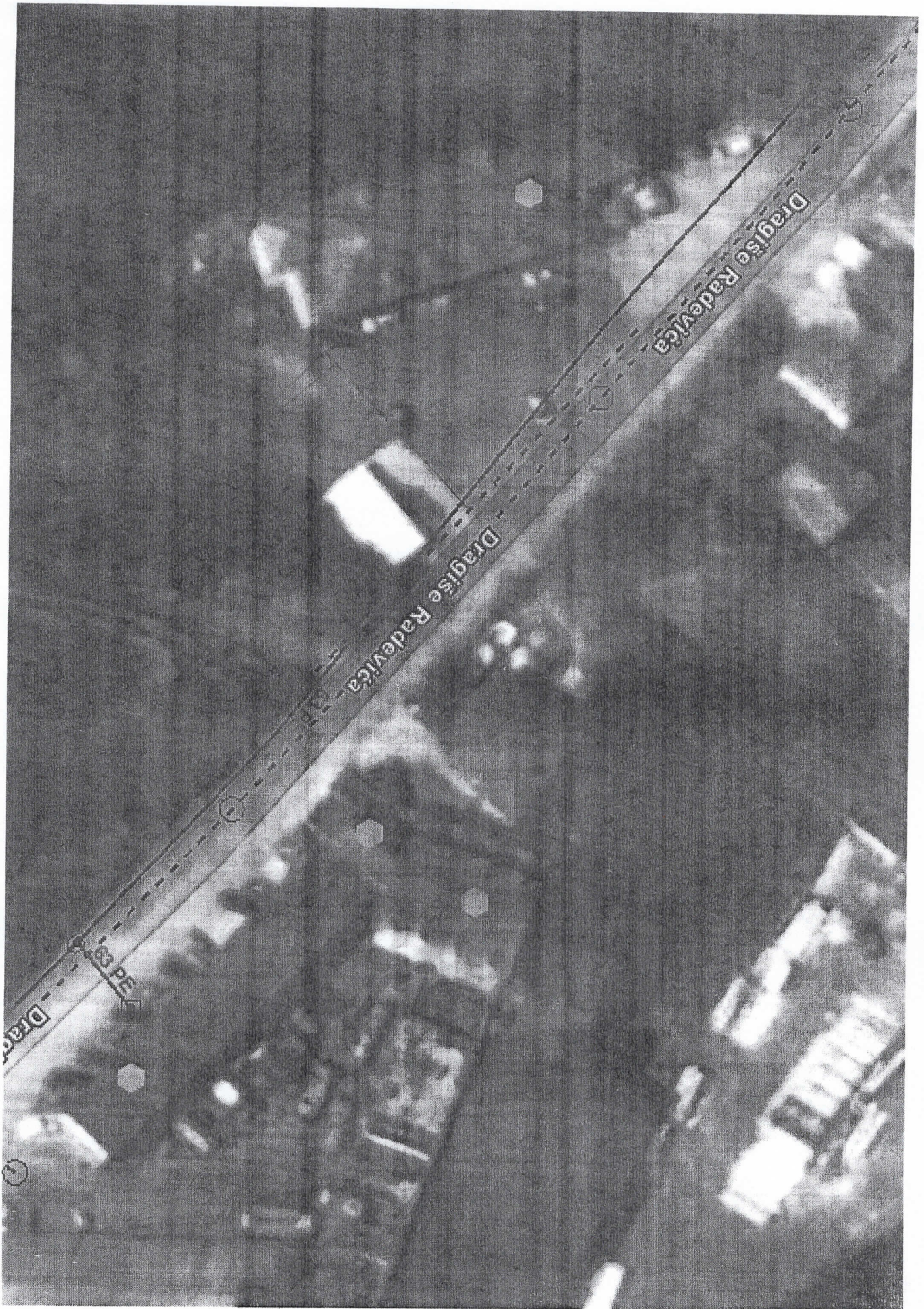
ДОО „ВИК“ Беране је на кат. парцели бр. 188/3 уписане у ЛН бр.1518 постоји израђен водоводни и канализациони прикључак.

У прилогу Вам достављамо скицу наше имфраструктуре.

Обрадио:
Драгић Вукић

ДОО "Водовод и канализација" Беране
Директор
Марица Бубања

ЦРНА ГОРА

ОПШТИНА БЕРАНЕ

Секретаријат за комунално-стамбене послове,
саобраћај и заштиту животне средине

Број: 16-341/24- 438

Беране, 24.12.2024.године

Код Секретаријата за планирање и уређење простора општине Беране, у току је поступак издавања Урбанистичко техничких услова, за израду техничке документације, по захтјеву Весковић Милорада из Берана, за изградњу стамбено-пословног објекта, па сходно одредбама члана 18. Одлуке о организацији и начину рада локалне управе Општине Беране („Сл.лист ЦГ-општински прописи“ бр. 3/23, 8/23 и 16/23) и у складу са ДУП-ом „Комунално“ („Сл.лист ЦГ-општински прописи“ бр. 40/10), Секретаријат за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине, **издаје**

САОБРАЋАЈНО-ТЕХНИЧКЕ УСЛОВЕ

Нацртом Урбанистичко-техничких услова, по захтјеву Весковић Милорада из Берана, бр. 07-332/24-844/1 од 23.12.2024. године, дефинисан је начин за изградњу стамбено-пословног објекта, на локацији коју чини дио кат.парцела бр. 188/3 уписана у ЛН 1518-препис КО Беране, на дијелу УП 27 у захвату ДУП-а „Комунално“, у својини подносиоца захтјева.

Урбанистичко-техничким условима дати су услови за реконструкцију објекта, а у вези прикључења на саобраћајну инфраструктуру предлажемо следеће:

- Прилаз објекту пројектовати са сјеверо-источне стране локације, са постојеће градске саобраћајнице, ул. Драгише Радевића, сходно изводу из ДУП-а „Комунално“;
- Колске улазе/излазе удаљити максимално у односу на раскрсницу, позиције пјешачких прелаза, стајалишта јавног превоза и других објеката који могу утицати на безбједност саобраћаја;
- Троуглове прегледности на мјесту прикључења дефинисати у односу на ранг саобраћајнице и дозвољене брзине кретања возила;
- Радијусе скретања при уласку/изласку димензионисати према прописаним нормативима за путничка возила и мјеродавна возила (теретна возила, доставна возила, камионе)
- Приступни пут према објекту пројектовати у оквиру парцеле гдје се планира изградња објекта, са тврдим коловозним застором по избору пројектанта (бехатон плоче, бетон, асфалт);
- Ширину приступног пута планирати у зависности од намјене парцеле, односно планираног садржаја-објекта, очекиваног интезитета колског и пјешачког саобраћаја и мјеродавног возила;
- Нивелационо решење прилазног пута прилагодити условима одговарајућег одводњавања са коловозне површине (уздужни нагиб 0,3-7 %, попречни нагиб 2-2,5 %);
- Одводњавање атмосферских вода са приступног пута и саобраћајних површина ријешити у складу са могућим техничким рјешењем, односно саобраћајне површине гдје није предвиђена атмосферска канализација пројектовати у нивоу терена, тако да омогући одводњавање атмосферских вода у зелене површине;
- Прије извођења приступног пута и саобраћајних површина извести све потребне уличне инсталације које су предвиђене планом, а налазе се у попречном профилу;
- Паркирање предвидјети у оквиру катастарске парцеле, односно урбанистичке парцеле, у непосредној близини објекта, ван јавног земљишта, са продором до приступне саобраћајнице. Уколико није задовољен број површинских паркинга пратећим садржајима у функцији објекта, у циљу обезбјеђивања прописаног броја паркинг мјеста, паркирање ријешити изградњом подрумских или сутеренских гаража;
- Рампе за улазак у гаражу испод објекта пројектовати са максималним подужним нагибом 12%, а за паткривене 15 %;

ЦРНА ГОРА
ОПШТИНА БЕРАНЕ

Секретаријат за комунално стамбене
послове, саобраћај и заштиту животне средине
Одјељење за заштиту животне средине
Бр.16-322/24- 562
Беране, 26.12.2024.године

Код Секретаријата за планирање и уређење простора у току је поступак издавања Урбанистичко техничких услова за изградњу стамбено-пословног објекта чија се реализација планира на лопкацији коју чини дио катастарске парцеле бр.188/3 уписана у ЛН 1518 – препис КО Беране, у захвату ДУП-а “Комунално”, на име **Весковић Милорад** из Берана , те сходно одредбама члана 5 став 1 тачка 2 Закона о процјени утицаја на животну средину („Сл.лист ЦГ“ бр. 75/18) и након извршеног увида у доступну документацију о планираном пројекту, дајемо следеће:

М И Ш Љ Е Њ Е

Законом о процјени утицаја на животну средину тј чланом 7 поменутог Закона прописани су пројекти за које је обавезна процјена утицаја и пројекти за које се може захтијевати процјена утицаја. Такође је прописано да надлежни орган одлучује о потреби процјене утицаја у сваком појединачном случају за пројекте за које се може захтијевати процјена утицаја на животну средину.

Уредбом о пројектима за које се врши процјена утицаја на животну средину („Сл.лист РСЦГ“ - бр. 20/07 и „Сл.лист ЦГ“ - бр. 47/13, 53/14 и 37/18) утврђене су листе I и II пројеката за које је обавезна и за које се може захтијевати процјена утицаја на животну средину.

Увидом у доступну документацију о планираном пројекту, није могуће утврдити површину и намјену планираног пословног објекта, што овом органу, у овој фази развоја пројекта онемогућава да се прецизно одреди према овом питању.

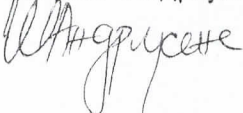
Сматрамо неопходним да инвеститор у поступку ревизије главног пројекта још једном консултује надлежни орган заштите животне средине, гдје би се на основу тада расположиве документације са сигурношћу могло утврдити, да ли је за конкретан пројекат потребно спровести поступак одлучивања о потреби процјене утицаја на животну средину.

Достављено:

- Секретаријату за планирање и уређење простора
- У предмету
- а/а

Самостална савјетница III

Шошкић Андријана

Секретар

Душан Милошевић

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA

PODRUČNA JEDINICA
BERANE

Broj: 111-919-7391/2024

Datum: 13.12.2024

KO: BERANE

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu VESKOVIĆ MILORAD, BERANE, za potrebe izdaje se

LIST NEPOKRETNOSTI 1518 - PREPIS

Podaci o parcelama									
Broj	Podbroj	Broj zgrade	Plan Skica	Datum upisa	Potes ili ulica i kućni broj	Način korišćenja Osnov sticanja	Bon. klasa	Površina m ²	Prihod
188	3		3 13	31/07/2014	BERAN SELO	Livada 1. klase NASLJEDE		455	3.00
188	15		3 13	31/07/2014	BERAN SELO	Livada 1. klase NASLJEDE		13	0.09
202			3 3		IVANGRAD D. RADEVICA	Voćnjak 1. klase ODRŽAJ,POKLON		1267	10.64
202			3 3		IVANGRAD D. RADEVICA	Dvorište ODRŽAJ,POKLON		500	0.00
202		1	3 3		IVANGRAD D. RADEVICA	Porodična stambena zgrada ODRŽAJ,POKLON		76	0.00
202		2	3 3		IVANGRAD D. RADEVICA	Porodična stambena zgrada ODLUKA DRŽAVNOG ORGANA		125	0.00
202		3	3 3		IVANGRAD D. RADEVICA	Pomoćna zgrada GRADENJE		35	0.00
								2471	13.73

Podaci o vlasniku ili nosiocu			
Matični broj - ID broj	Naziv nosioca prava - adresa i mjesto	Prava	Obim prava
0000002012138	DRŽAVNA SVOJINA OPŠTINA BERANE IV CRNOGORSKE BR.1 Berane	Svojina	1/1
0807946270017	VESKOVIC RADE MILORAD DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane	Korišćenje	1/1

Podaci o objektima i posebnim djelovima						
Broj	Podbroj	Broj zgrade	Način korišćenja Osnov sticanja Sobnost	PD Godina izgradnje	Spratnost/ Sprat Površina	Prava Vlasnik ili nosilac prava Adresa, Mjesto
202		1	Porodična stambena zgrada ODRŽAJ,POKLON	947	P1 76	/
202		1	Stambeni prostor ODRŽAJ,POKLON Jednosoban stan	1	P 36	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane 1/1 0807946270017
202		1	Stambeni prostor GRADENJE Dvije sobe	2	P1 36	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane 1/1 0807946270017
202		2	Porodična stambena zgrada GRADENJE	981	P1 125	/

Podaci o objektima i posebnim djelovima

Broj Podbroj	Broj zgrade	Način korišćenja Osnov sticanja Sobnost	PD Godina izgradnje	Spratnost/ Sprat Površina	Prava Vlasnik ili nosilac prava Adresa, Mjesto
202	2	Poslovni prostor GRADENJE Jedna soba	1	P 16	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD 1/1 080794627001 DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane
202	2	Nestambeni prostor GRADENJE Jedna soba	2	P 12	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD 1/1 080794627001 DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane
202	2	Stambeni prostor u izgradnji GRADENJE Dvije sobe	3	P 28	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD 1/1 080794627001 DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane
202	2	Stambeni prostor GRADENJE Trosoban stan	4	P1 72	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD 1/1 080794627001 DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane
202	3	Pomoćna zgrada GRADENJE	990	P 35	Svojina VESKOVIC RADE MILORAD 1/1 080794627001 DUŠANA VUJOŠEVICA 14 Berane

Podaci o teretima i ograničenjima

Broj Podbroj	Broj zgrade	PD	Redni broj	Način korišćenja	Datum upisa Vrijeme upisa	Opis prava
188	3		1	Livada 1. klase	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
188	15		1	Livada 1. klase	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202			1	Voćnjak 1. klase	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202			1	Dvorište	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202	1	1	1	Stambeni prostor	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202	1	2	1	Stambeni prostor	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202	1		1	Porodična stambena zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202	1		1	Porodična stambena zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202	2	1	1	Poslovni prostor	05/02/2019 11:14	Hipoteka Zakonska hipoteka u korist opštine Berane, u iznosu od 2.414,98e
202	2	1	2	Poslovni prostor	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine

Podaci o teretima i ograničenjima

Broj	Podbroj	Broj zgrade	PD	Redni broj	Način korišćenja	Datum upisa Vrijeme upisa	Opis prava
202		2	2	1	Nestambeni prostor	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		2	3	1	Stambeni prostor u izgradnji	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		2	4	1	Stambeni prostor	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		2		1	Porodična stambena zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		2		1	Porodična stambena zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		3		1	Pomoćna zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine
202		3		1	Pomoćna zgrada	05/08/2022 12:29	Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom Zabilježba postojanja ugovora o doživotnom izdržavanju UZZ br 307/2022 od 01.07.2022 godine

Taksa naplaćena na osnovu Tarifnog broja 1, Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list CG, br. 18/19) u iznosu od 2 eura. Naknada za korišćenje podataka premjera, katastra nepokretnosti i usluga, naplaćena na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18) u iznosu od 3 eura.

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA: BERANE
Broj: 111-917/24-1-437
Datum: 13.12.2024.

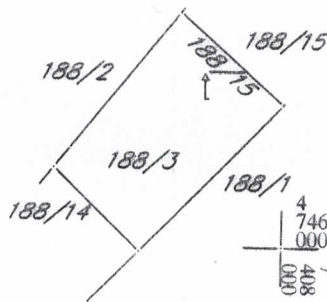
Katastarska opština: BERANE
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 3,6
Parcela: 188/3

KOPIJA PLANA

Razmjera 1: 1000

↑
4
746
100
7
407
900
S
K N
P R A V
P O D R U Č N A
J E D I N I C A
B E R A N E
B R O J : 1 1 1 - 9 1 7 / 2 4 - 1 - 4 3 7
D A T U M : 1 3 . 1 2 . 2 0 2 4 .

4
746
100
7
408
000

4
746
000
7
407
900

4
746
000
7
408
000

IZVOD IZ DIGITALNOG PLANA

Obradio:

M. Cimbalić

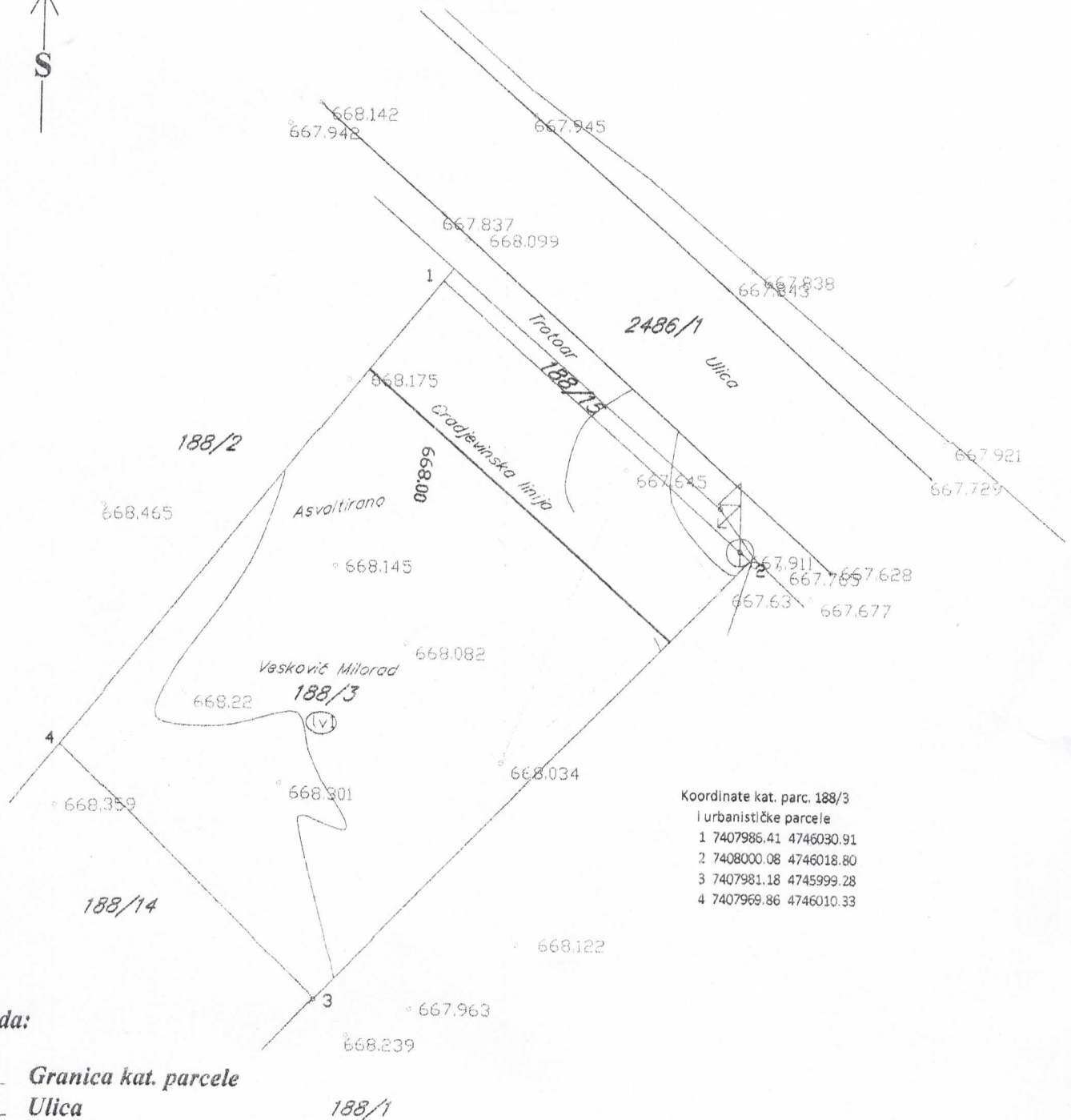

Ovjerava
Službeno lice:

Crna Gora
Opština Berane
K.O. Berane

GEODETSKO-KATASTARSKA PODLOGA

Razmjera 1:250
Ekvidistanca 0.25m

Koordinate kat. parc. 188/3
I urbanističke parcele

1	7407986.41	4746030.91
2	7408000.08	4746018.80
3	7407981.18	4745999.28
4	7407969.86	4746010.33

Legenda:

- Granica kat. parcele
- Ulica
- Građevinska linija
- EL. stub

Berane, 23.11.2024. godine

D.o.o. "GEO-LUX" Berane
Dole Lutovac dipl. ing. geodezije

Dole Lutovac

ЦРНА ГОРА

ОПШТИНА БЕРАНЕ

Секретаријат за комунално-стамбене
послове, саобраћај и заштиту животне средине
Одјељење за заштиту животне средине
Број: 16-322/25-37/6
Беране 29.04.2025. године

Секретаријат за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине Општине Беране, на основу члана 18 и 116 Закона о управном поступку („Сл.лист ЦГ“ бр 56/14, 20/15, 40/16 и 37/17) и члана 14 Закона о процјени утицаја на животну средину („Сл.лист ЦГ“, бр. 75/18) у поступку одлучивања о потреби процјене утицаја на животну средину пројекта „**Изградња стамбено-пословног објекта**“, по захтјеву инвеститора **Весковић Драгана** из Берана, доноси:

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. **УТВРЂУЈЕ СЕ** да је за пројекат „**Изградња стамбено-пословног објекта**“ инвеститора **Весковић Драгана** из Берана, чија се реализација планира на локацији коју чини катастарска парцелеа број 188/3 КО Беране, Општина Беране, **потребна процјена утицаја на животну средину.**

2. Налаже се носиоцу пројекта **Весковић Драгану**, да изради Елаборат процјене утицаја на животну средину пројекта – „**Изградња стамбено-пословног објекта**“ чија се реализација планира на локацији коју чини катастарска парцела број 188/3 КО Беране, општина Беране.

3. Носилац пројекта је дужан поднијети надлежном Секретаријату захтјев за давање сагласности на Елаборат процјене утицаја на животну средину, најкасније у року од двије године од дана пријема рјешења о потреби процјене утицаја.

Образложење

Носиоц пројекта **Весковић Драган** из Берана, обратио се Секретаријату за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине Општине Беране, захтјевом бр. 16-322/25-37 од 17.04.2025. године, за одлучивање о потреби процјене утицаја на животну средину пројекта „**Изградња стамбено-пословног објекта**“ чија се реализација планира на локацији коју чини катастарска парцела број 188/3 КО Беране, општина Беране.

Увидом у списак пројеката Уредбе о пројектима за које се врши процјена утицаја на животну средину („Сл. лист РЦГ, бр. 20/07 и „Сл. лист ЦГ“, бр. 47/13, 53/14 и 37/18), утврђено је да се планирани пројекат налази у листи II – редни број 13 (тачка м), за који се поступак процјене спроводи по одлуци надлежног органа.

Уз захтјев за одлучивање о потреби процјене утицаја предметног пројекта на животну средину, приложена је и документација за одлучивање о потреби процјене утицаја на животну средину.

Након разматрања поднијетог захтјева и оцјене могућих утицаја предметног пројекта, Секретаријат за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине Општине Беране је констатовао да захтјев садржи податке релевантне за одлучивање.

Поступајући по захтјеву носиоца пројекта, а сходно одредбама члана 13. Закона о процјени утицаја на животну средину Секретаријат за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине Општине Беране је обавијестио заинтересоване органе, организације и јавност, организовао јавни увид и обезбиједио доступност података и документације носиоца пројекта. Јавни увид је организован у просторијама Секретаријата за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине Општине Беране, ул. IV Црногорске бригаде бр 1. У остављеном року није било интересовања за јавни увид.

Разматрањем предметног захтјева носиоца пројекта и података о предметној локацији, карактеристикама и могућим утицајима наведеног пројекта на животну средину, Секретаријат за комунално-стамбене послове, саобраћај и заштиту животне средине је утврдио потребу процјене утицаја. Ово из следећих разлога:

-Локација на којој се планира реализација овог пројекта обухвата простор велике густине насељености, гдје би функционисањем наведеног пројекта могло доћи до погоршања одређених сегмената животне средине. У току изградње стамбено-пословног објекта, доћи ће до стварања одређене количине грађевинског отпада, с обзиром на врсту дјелатности која ће се обављати у стамбено-пословном објекту, тј. сервис за поправку моторних возила, има настајања отпадних материја (различите врсте отпадног материјала-отпадних уља, детерџената, расхладних течности, отпадних гума итд, повећан ниво буке, прашине, вибрација и др.) које би могле имати негативно дејство на људско здравље, ваздух, земљиште и подземне воде;

-На основу изнијетих података о малој удаљености стамбених и пословних објеката, постојећих и планираних сакралних и вјерских објеката, те да се у непосредној близини локације пројекта налазе водени токови, за очекивати је да ће утицај на животну средину у извјесној мјери бити негативан.

-Израдом Елабората процјене утицаја обезбиједиће се неопходни подаци, предвидјети негативни утицаји пројекта на животну средину, утврдити одговарајуће мјере заштите животне средине и дефинисати програм праћења утицаја на животну средину у току функционисања пројекта, као и у случају хаварије.

Сагласно одредбама члана 15 Закона о процјени утицаја на животну средину носилац пројекта може надлежном органу поднијети захтјев за одређивање обима и садржаја елабората о процјени утицаја на животну средину за предметни пројекат. Захтјев се подноси у писаном облику, а његов садржај је дефинисан чланом 15 Закона и Правилником о садржају документације која се подноси уз захтјев за одређивање обима и садржаја елабората о процјени утицаја на животну средину („Сл.лист ЦГ“, бр. 19/19). Носилац пројекта може израдити Елаборат о процјени утицаја на животну средину на основу овог Рјешења и без претходно наведеног тражења одређивања садржаја и обима елабората. При изради елабората треба поштовати одредбе Правилника о садржини елабората о процјени утицаја на животну средину („Сл.лист ЦГ“, бр. 19/19).

Сходно одредбама члана 17 Закона о процјени утицаја на животну средину, носилац пројекта је дужан поднијети надлежном Секретаријату захтјев за давање сагласности на елаборат процјене утицаја на животну средину , најкасније у року од двије године од дана пријема рјешења о потреби процјене утицаја.

Имајући у виду претходно наведено, односно чињеницу да је одлучено о потреби процјене утицаја, то је носиоцу пројекта, утврђена обавеза израде Елабората процјене утицаја као што је одлучено у тачки 2 овог рјешења.

На основу горе наведеног ријешено је као у диспозитиву рјешења.

Такса у износу од 3,00€ је наплаћена по Одлуци о локалним административним таксама, Тарифни бр.4. („Сл. лист ЦГ – општински прописи“ бр. 19/20).

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против одлуке из овог рјешења може се изјавити жалба Главном администратору општине Беране, у року од 15 дана од дана пријема истог. Жалба се подноси преко овог Секретаријата таксирана са 3,00€ административне таксе.

ДОСТАВИТИ:

- носиоцу пројекта
- у Јавну књигу о спроведеном поступку
- Еколошкој инспекцији
- а/а

Шеф одјељења за
заштиту животне средине

Зоран Весковић

СЕКРЕТАР

